

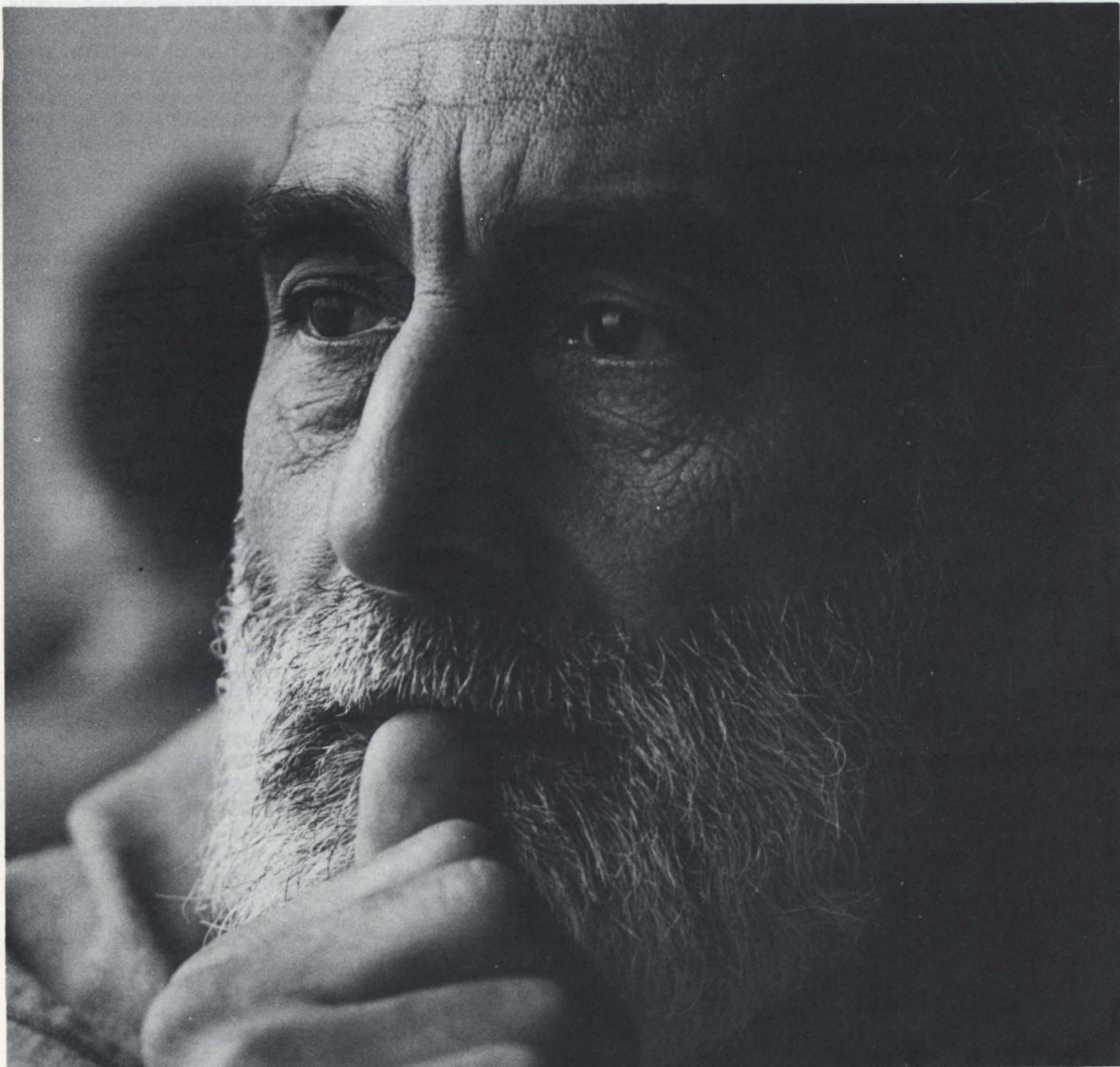
SÖKAREN

NR 5

Kjell Jonsson

1979

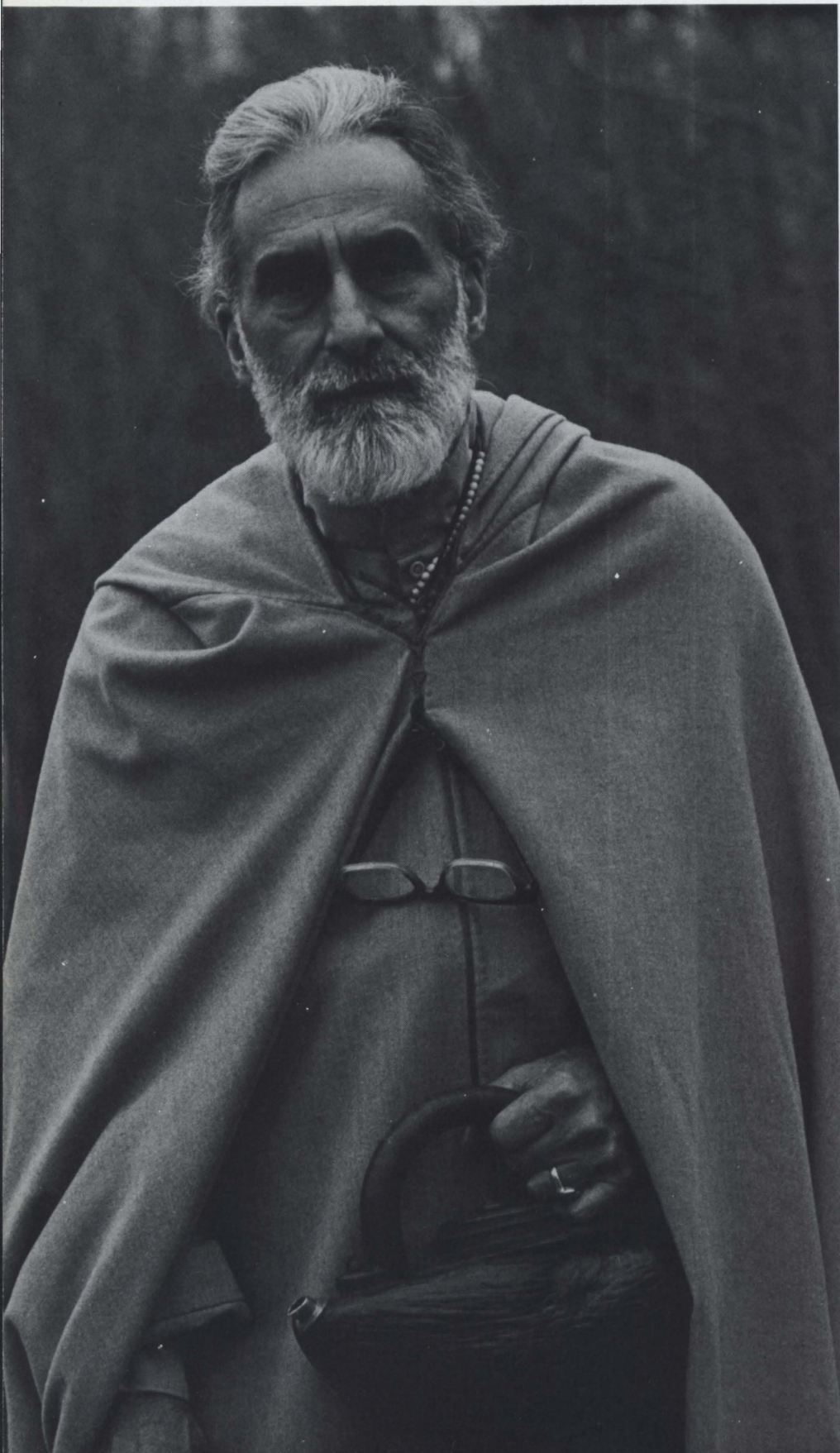
LÖSNUMMERPRIS 7:00 inkl. moms

Pir Vilayat Inayat Khan, som är Sufiordens ledare, var i våras på snabbvisit i Stockholm. Per Sellmann träffade honom, ställde frågor och tog bilder. Se sidorna 2-4!

Den holistiska tidsåldern

En intervju med
sufi-ledaren PIR VILAYAT INAYAT KHAN
om den nya tidsåldern, meditation och kärlek
av Per Sellmann

Pir Vilayat Inayat Khan är ledare för Sufiorden i väst. Han är äldsta sonen och arvtagaren till Hazrat Inayat Khan, som grundade denna orden.

Pir Vilayat föddes i London 1916 och tillbringade en stor del av sin uppväxt i England och Frankrike. Han avlade examen i psykologi vid universitetet i Paris och i musik vid l'Ecole Normale de Musique de Paris. Därefter reste Pir Vilayat till orienten, där han genomgick hård träning i meditation och långa perioder av andliga övningar. Han studerade också de större världsreligionernas esoteriska skrifter och de meditationssystem som förknippas med dem.

De senaste 20 åren har Pir Vilayat ägnat sig åt att lära ut meditation, hålla föredrag och skriva böcker. Bland hans böcker märks "The Message In Our Time" och "Towards The One".

I våras gjorde Pir Vilayat en blixervisit i Stockholm. Han anlände med flyg några timmar innan hans föredrag skulle börja, och det var planerat att han skulle fortsätta till Norge redan samma kväll. Men Norgeresan blev inställd, och Sökarer fick tillfälle till en intervju.

*

Det skrivs och talas mycket om Den Nya Tidsåldern. Vad anser du om detta begrepp?

– Jag tycker att uttrycket "den nya tidsåldern" redan är föråldrat, eftersom det ofta sammankopplas med den psykedeliska tiden på 60-talet, med droger, hippies osv. Jag säger detta därför att förr var det svårt för vanliga människor att utveckla sina andliga egenskaper. Se bara på Indien och den uppdelning som kom att ske mellan sanyasin och folket. Jag har mött många fantastiska sanyasin med mycket fina egenskaper, men den stora massan måste hela tiden tänka på att skaffa sig mat och nådde aldrig den andliga befrielsen. På 60-talet hände samma sak igen. Den nya tidsålderns människa skulle då utveckla höga andliga egenskaper, och därigenom skilja sig från den

vanliga "knegaren" som jobbade ihop till sina avbetalningar. Denna uppdelning av människorna är ett stort misslyckande. Det enda som kan föra oss framåt är att dagens människor förmår något som deras förfäder inte kunde göra.

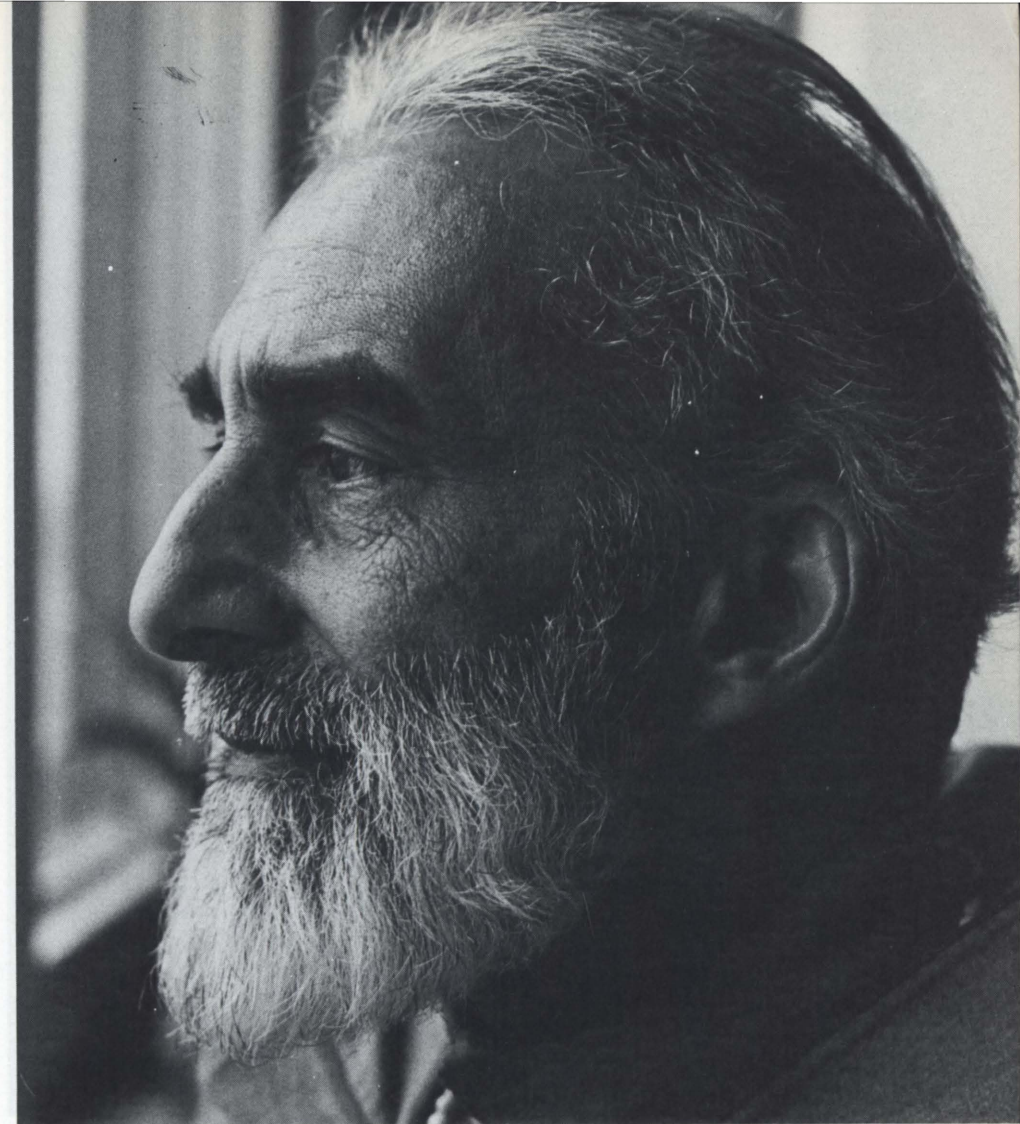
– I den nya tiden finns inte rasåtskillnader, "olika åsikter", förhållandet mästare-elev. Jag kallar denna nya tid för den holistiska tidsåldern. Med holistisk menas att varje del av helheten också har helhetens kvalitet.

Hur ska vi då bäst förbereda oss för den holistiska tidsåldern, och vad kännetecknar en holistisk världsmedborgare?

– Den holistiska tidsåldern består inte av att man ikläder sig olika religiösa system och därmed avskärmar sig från varandra. Inte heller kännetecknas det holistiska mönstret av långt ovårdat hår och skägg, lortiga kläder, slapphet och tron på att man är något förmer än andra. Jag har själv klippt mitt skägg kortare, eftersom jag märkte att jag inspirerade andra till att gå omkring med långt och oftast ovårdat skägg.

– Jag ser den nya tidsålderns människa som en kristallklart tänkande individ, mycket exakt och intresserad av medmänniskornas och planetens välgång, dvs ekologin och olika sociala verksamheter, som t ex Amnesty International. Alla är ansvariga för allt som sker, och ingen kan komma och säga: ja, jag är specialist på meditation, och jag har inget att göra med det som händer i andra delar av världen. Nej, vi är alla delaktiga i vad som sker. Så i den holistiska tidsåldern, eller Vattumannens tidsålder om du så vill, ser jag människorna som socialt ansvarskännande. De kommer att kunna se hur deras uppfattningar passar in i det HELA i stället för som förr, då individerna arbetade endast med utgångspunkt från sitt eget ego. I den holistiska tidsåldern kommer vi också att vara mer målmedvetna i stället för som nu orsaksorienterade. Se bara på hinduismen och buddhismen som förklarar allt med karmalagen. Sánt hör gårdagen till. Nu är målet det viktigaste.

– Vi vet alla att det är eliten, en liten grupp människor, som leder oss. Om vi ser på mänskligheten som helhet, tycker jag mig se mer våld, krass egoism, materialism och oärlighet än någonsin förut. Å andra sidan verkar man vakna till större medvetenhet. I de mer industrialiserade länderna har man blivit intresserad av fysisk välfärd och säkerhet – som t ex säkerhetsbäl-

ten i bilar. Man intresserar sig överhuvud taget mer för människornas välfärd. Man har t ex blivit mer medveten om att det finns människor som svälter, t o m så pass medveten att man ibland får dåligt samvete! Amesty International är ett bra exempel på ett medvetande som för samman människor i vår tid. De vet att de kan utträtta något om de går samman i en grupp. För bara några årtionden sedan tyckte man att de politiska fångarna inte var något att bry sig om – lilla jag kunde i alla fall inget göra! Nu vet vi att vi kan.

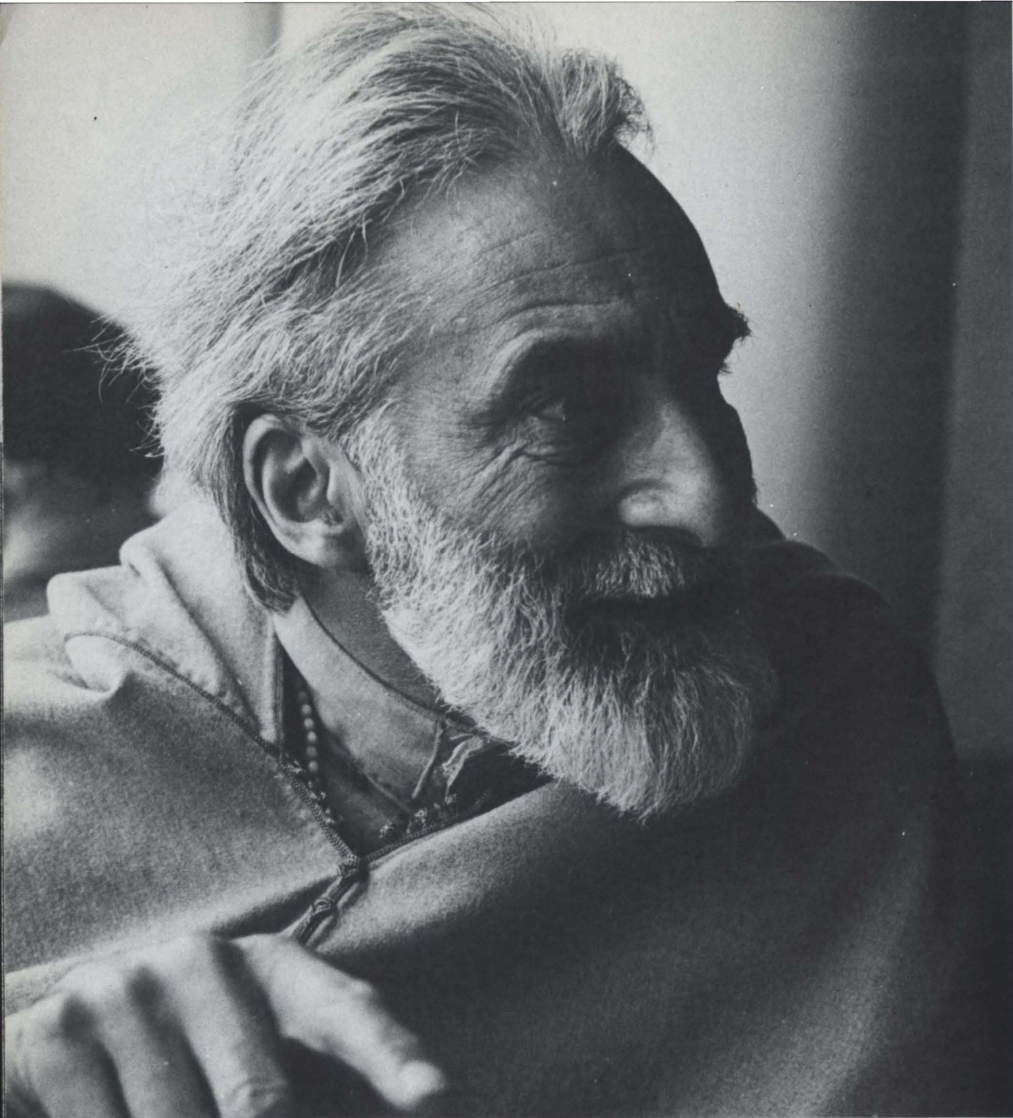
– Andlighet har ju länge varit färgat av vidskepelse. Man skulle kunna sätta likhetstecken mellan religion och vidskepelse, om man inte här och där kunde upptäcka "sanning och förståelse". Många böcker, som t ex Capras "Tao of Physics", är bra inlägg i debatten för att påvisa hur nära det andliga står det materiella. Vetenskapsmännen projicerar ju sina egna tankar på materian och sätter upp sina egna gränser med sina snäva frågeställningar. Eliten kan läras upp och förstå vad andlighet verkligen är. Det är också en av mina

uppgifter att bringa vetenskapsmän i kontakt och dialog med sk andliga ledare.

– Jag ärvde Sufiorden av min far, som förde den till Europa 1910. Den bär med sig ett budskap som går bortom traditionen, men jag tror ändå att man måste ha rötter i någon tradition, fastän hålla sina dörrar öppna för nya idéer.

– Jag vill inte undervisa människor för undervisandets egen skull. Min primära uppgift är inte att sprida sufismen, fastän sufismen har blivit alltmer populär. Sufismen är visserligen den drivande kraften bakom allt jag gör, men samtidigt förordar jag ingen speciell -ism. Min viktigaste uppgift är att förstå mig själv helt och fullt och sedan förmedla denna förståelse till andra.

– Personligen tror jag att guru-dyrkandet är över. Folk måste börja ta ansvar själva, förstå saker själva, och jag tror att mycket av den mediation som lärts ut, är fjärran från vardagen. Den tar inte upp de vardagliga problemen. Den holistiska vägen är att ledaren är känslig och intresserad av jordnära frågeställningar och vet att använ-

Sufi är "en universell esoterisk skola, som genom århundradena växt fram ur flera religiösa traditioners möte och sammanblandning med varandra".

"Sufibudskapet gäller inte för någon särskild ras, nation eller kyrka. Det utgör en kallelse till förening i visdom", sa Pir-o-Murshid Inayat Khan, som introducerade sufismen i västerlandet 1910. "Det viktigaste arbetet som Sufirörelsen har att utföra är att skapa en bättre förståelse mellan öst och väst, och mellan nationer och raser".

da den andliga visdomen för att lösa mänskliga problem. Vi har nu kommit dithän i den holistiska tidsåldern att människor börjar lyssna på varandra. Det är också nödvändigt att olika ledare kommer samman, och det vore bäst om de samlades utan publik, för annars måste var och en hålla sin position, hålla på sin -ism, och blir då fånge i sin egen lära. På sista tiden har jag kommit underfund med att det enda sättet som fungerar är att knyta personliga kontakter. Ja, jag har pratat med många sk gurus och andliga ledare, många som jag har god kontakt med. Jag försöker alltid att leda samtalen dithän att vi kan jämföra våra metoder. De tycker om ett broderligt förhållande, men när det kommer till "varför lär du ut det där och jag det här?", då är det stopp. Det har bara ytterligare stärkt min tro på att någon måste jobba hårt för att bli pionjär inom området och visa på och betona alla de *likheter* som finns mellan de olika religiösa systemen. Så jag har verkligen blivit en förespråkare för den väg som leder till enhet mellan alla system utan att peka på vilken speciell -ism som de tillhör. Jag skulle vilja skri-

va en bok om det, ja, jag tänker nog skriva den...

Kärlek?

– Enligt sufismen är Gud både subjektet och objektet, vi är bara medlare emellan. En sufist skulle aldrig säga: "Jag skulle vilja känna Gud." Det är Gud som vill lära känna sig själv genom mig, och på samma sätt älskar Gud sig själv genom mig. Jag kan aldrig säga att jag älskar Gud, utan "jag ger gensvar på den gudomliga kärleksakten genom att älska Gud"! Det är Gud som är älskaren som älskar bakom varje älskare. Så för sufisten är alltid den personliga kärleken ett uttryck för den gudomliga.

– Jag är 63 år nu och har kommit till en period av mitt liv, då jag försöker leva till år 2000 (Pir Vilayat skrattar). Jag skulle vara 84 då. Det är min långtidsplanering! Jag kommer däremot inte att kunna resa omkring i samma utsträckning som hittills och besöka nästan en ny stad varje dag året om! På varje möte kommer jag i kontakt med 200–400 människor. Det blir ganska många på ett år. Men nu försöker jag skära ned resandet och anordna mer lokala möten dit folk kan komma i stället. Jag har nu vecko-

slutsseminarier i olika städer och sommarkurser i alperna.

– Jag är också intresserad av att ordna konferenser där idéer och tankar utbytes. Vi hade nyligen en sådan konferens i New York för ett par tusen människor.

– Och när jag känner att jag gjort mitt, då drar jag mig tillbaka till min grotta i bergen och fortsätter att undervisa dem som kommer dit.

– *Vem fortsätter då ditt arbete med Sufiorden?*

– Jag har faktiskt två söner, skratrar Pir Vilayat och får en faderlig blick i ögonen. Den äldsta är åtta år nu och den yngsta bara 10 månader! Men det finns inget som säger att traditionen ska gå från far till son. Det råkade bara bli så i mitt fall. Men det är gott gry i pojarna. När den äldste var fyra år, bad han ofta att inte bli störd. Han mediterade nämligen...

*

Information om Sufiorden och Pir Vilayat Inayat Khans program erhålles från: Sufi Order, P O Box 396 B, New Lebanon, New York 12125, USA. Information om sufis sommarläger även i Sökarguiden.

Litterära prekognitioner?

Då och då händer det att framtiden kastar sin "skugga" in över nuet. I varje fall förefaller det så, men de flesta besannade "spådomar" är säkert inget annat än besannade slutledningar utifrån korrekt samtidsanalys. Det är så Morgan Robertsons kända "förutsägelse" om Titanics undergång måste förklaras (Sökaren 6/1975), liksom tex Jules Vernes märkliga "spådom" om det första månskottet (Sökaren 5/1970).

Men att slumpen (?) kan bättra på även den bedrägligaste analys visar oss exemplet hur William LeQueux förutsade det första världskriget. Efter förvirrade politiska studier blev han övertygad om att Der Kaiser planerade ett angrepp på England, och skrev romanen *Invasionen* (1909) som en nationell väckarklocka. För att ge färg åt skildringen prickade han på kartan in stadsdelar och hus som han lät bli terrorbombade, samt plockade på måfå ut namnen på sänkta engelska örlogsmän. Och ingenting i *analysen* stämde ju – men: "Det är egendomligt, som en medarbetare i Daily Mail nyligen påpekade, att i *Invasionen*, skriven fem år före kriget, är icke allenast slaget vid Jutland förutsagt, men många av de sänkta fartygen omtalas faktiskt som sänkta. Dessutom förutsägs bombarderingen av Scarborough, och några av de byggnader, vilka sedermera förstördes av bomber, är tom namngivna. I sanning ett egendomligt sammanträffande", skriver LeQueux i sina memoarer (*Sett och hört*, 1924). Flygbombningar var ovanliga då, innan det fanns ordentliga flygplan. (Tyskarna använde zeppelinare.)

Även i seriernas värld går ibland världshändelserna i förväg. Rykan-

Baxter-avsnitt som Frank Miller tecknade 1942, där seriehjälten deltog i bombningen av Tokyo. "Samma dag som denna strip gick i tryck över hela USA, företog general Jimmy Doolittle och hans flygeskadrar denna bombning i verkligheten", uppger Werner Wejp-Olsen i albumet *Barney Baxter* 1976. Stripen var tecknad åtta veckor tidigare, och bombningen, som få trodde skulle vara möjlig att utföra, kom som en total överraskning – i varje fall för japanerna.

Och fler liknande "spådomar" skulle förvisso kunna relateras.

Men nu har det alltså hänt igen! När detta skrivs är tidningarna fulla av nyheter om reaktor-olyckan vid Three Mile Island i Harrisburg, USA. I SDS den 2 april skriver Ulf Mörling: "Ett märkligt inslag i den svåraste olycka som någonsin drabbat kärnkraftsindustrin är en artikel i en lokaltidning i Harrisburg, Pennsylvania, som publicerades en vecka innan krånglet med kylvattnet började. Artikeln, som hade fictionkaraktär, har rubriken "The total meltdown" – den totala nedsmältningen. Handlingen utspelas på Three Mile Island! Men inte nog med det. I artikeln börjar kylvattnet på Three Mile Island krångla en vacker vårdag den 28 mars 1979 – exakt samma dag som kylvattenpumpen stannade i Three Mile Island-reaktor nummer två, och den mardrömslika serien av katastrofhot och radioaktiva läckor var ett faktum. Där har parapsykologerna något att bita i."

Eller kan den "mänskliga faktor", som möjligen orsakade olyckan, ha påverkats av vad som stått att läsa i tidningen en vecka tidigare?

S R-n

Taylor forskar om Psi

John G Taylor, professor i matematik vid King's College i London, är en av de få ansedda vetenskapsmän som tagit itu med att undersöka paranormala fenomen, bl a i samband med Uri Geller. De parapsykologiintresserade har glatt sig åt Taylors intresse, men många inom vetenskapens värld har varit irriterade över hans "godtrogenhet". I början godtog Taylor att paranormala fenomen finns och sökte en förklaring på dem, men nu har han rört sig betydligt åt höger och ifrågasätter om

det verkligen existerar sådana fenomen.

I tidskriften Nature, 2 november 1978, har Taylor tillsammans med E. Balanovski en redogörelse för undersökningar i tre års tid som gjorts för att ta reda på om det finns en elektromagnetisk förklaring till paranormala fenomen. Men inga elektromagnetiska effekter konstaterades.

Telepati. Inga försök lyckades med tre försökspersoner som sade sig ha telepatisk förmåga, samt en med

"fjärrsyn". Och ingen elektromagnetism, utöver den i miljön naturliga, kunde registreras.

Psykokinesi. Två försökspersoner försökte 92 gånger få en nål, vilken var upphängd i en tråd inne i en genomskinlig cylinder, att röra sig runt. Genom att föra sina händer och handleder fram och tillbaka omkring 5 cm från cylindern kunde försökspersonerna åstadkomma i genomsnitt 60 graders rotation av nålen. Nålen svängde tillbaka till utgångsläget, när händerna flyttades bort från cylindern. Även två kontrollpersoner, utan påstådd PK-förmåga, fick samma effekt. Men när en antistatisk salva gneds på cylindern, upphörde fenomenet. Slutsatsen blev att nålens rörelser berodde på statisk elektricitet på cylinderns utsida. Granskning av videobandet visade att försökspersonerna oavsiktligt hade rört vid cylindern. Fenomenet hade alltså en fullt naturlig förklaring.

Slagrutan. Utslag av slagrutan observerades med de två försökspersoner som användes, men någon onormal elektromagnetism konstaterades inte; och inte heller visade försökspersonerna känslighet för elektromagnetism.

Healing. Från sex helare kunde ingen elektromagnetisk strålning konstateras.

Paranormal metallböjning. 68 försökspersoner gjorde 268 försök men förmådde inte åstadkomma någonting medan de videofilmades. Under mer avspända förhållanden kunde de däremot ibland böja föremål, men någon elektromagnetism registrerades inte.

Taylor hävdade i förväg att elektromagnetism är den enda kända kraft som kan förklara paranormala fenomen. Eftersom ingen elektromagnetism kunde konstateras, har han dragit slutsatsen att de till synes paranormala fenomen som observerades har naturliga förklaringar. Healing är en psykologisk effekt från helaren på patienten. Slagrute fenomenet utgörs av muskelrörelser med sin rot i det undermedvetna.

Det kan hända, säger Taylor, att det inte finns några paranormala fenomen, och då måste ju sökandet efter onormala EM-effekter misslyckas. När nu inga EM-effekter påträffats, måste man ifrågasätta om det alls existerar några paranormala fenomen. Ifall EM-effekter verkligen hade konstaterats, hade detta varit ett stöd för att paranormala fenomen finns.

Det är egendomligt att Taylor låser fast sin bedömning så fullständigt vid EM-förklaringen.

AURA – vad är det?

Engelsk auratolkare lockade många till Stockholms medborgarhus

Reportage Åsa Freij Foto Per Sellmann

Närmare 500 människor, en fullsatt Stora salen i Medborgarhuset i Stockholm, hade infunnit sig till "Englands främsta auratolkare" John Griffiths föredrag fredagen den 23 mars.

Reaktionerna på Griffiths var olika bland publiken. En del åhörare gick sin väg under programmet. Några reagerade mot att Griffiths avslöjade personliga angelägenheter hos dem bland publiken vilkas aurer han tolkade. Dessa personer syntes dock inte själva ta illa upp, utan föreföll både glada och imponerade. Några tyckte att det som utlästes ur aurorna var av så allmängiltigt slag att man med iitet god vilja kunde få det att passa in på nästan vem som helst, åtminstone med ledning av ålder och utseende hos den det gällde.

VETENSKAPEN SOM STÖD

Bland de ockult intresserade finns krav på vederhäftighet hos de andliga lärarna. Helst vill man ha stöd i vetenskapen för det som sägs. I presentationen av Griffiths och hans ämne sades att nobelpristagarna Einstein och Planck hävdade att den värld vi förnimmer, måste uppfattas som en dimensionellt "avkortad" spegelbild av en ej förnimbar, men reell, bakomliggande verklighet. John Griffiths, hans unga maka Gillie och den svenska värdinnan och tolken Jade Ekström menar att auran tillhör denna icke med sinnena förnimbara värld och har samband med evighetsbegreppet.

Jade Ekström förklarade att det finns kraftfält som har prefysisk form, alltså väntar på att få manifestera sig på det fysiska planet. Hon stödde sig därvid på Heisenberg. Den energi som inte manifesterar sig i materia kan göra det i

Jade Ekström tolkar John Griffiths. Th hustrun Gillie Griffiths.

strålning. Vissa människor har förmågan att uppfatta sådan strålning och har överhuvud taget en varseblivningsförmåga som går utanför de vanliga sinnenas och det vakna medvetandets gränser: Extra Sensory Perception, ESP.

John Griffiths som, enligt vad han själv berättade, haft en sådan förmåga sedan han var fem år, kom naturligt att ägna sitt liv åt tolkning av människors utstrålning, aurans olika vibrationer, färger och egenskaper och den utifrån kommande strålningens påverkan på psyke och kropp.

AURAN BESKRIVER VILKA VI ÄR

– Auran, säger Griffiths, är en ytterst viktig del av oss själva i vår prefysiska, fysiska och efterfysiska tillvaro. Och han menade att vi i vårt dagliga liv utsätter oss för ständiga faror: Auran, som är en utstrålning från vår själ och dess egenskaper, men också speglar den fysiska hälsan, påverkas negativt av de onaturliga elektriska fält som finns i vår miljö, såsom utstrålning från TV-apparater.

– Vi kan emellertid också, genom vår fria vilja, genom förfining av vår karaktär och strävan mot ett högre medvetande öppna och positivt påverka vår aura. Kärlek i dess vidaste bemärkelse är nyckeln till en positiv utveckling av auran.

– Det som i religiösa sammanhang kallas "gloria" är just auran hos en högt utvecklad människa, förklarade Griffiths. Inte bara människor har aura, utan allt levande. Auran hos växter har t o m fotograferats, s k kirlianfoto. Det var ryska forskare som för en del år sedan gjorde sensation med fotografering av "koronan", en utstrålning runt kroppar vilken bevisligen påverkas av tankar och känslor och ändrar sig efter kroppens hälsotillstånd.

Griffiths talade om olika färger som i skikt bildar vars och ens personliga aura, om hur alla händelser i vårt liv gör "avtryck" i vår aura. Auran växlar också efter sinnesstämning, efter väder och andra miljöfaktorer.

Vår, oftast omedvetna, tolkning av auran är som känslspröt och talar om för oss vad vi harmonierar eller disharmonierar med. Vi väljer tex kläder i material och färg som harmonierar med vår aura och vi undviker personer och atmosfärer som disharmonierar med den.

Griffiths såg sig om bland publiken och plockade ut ett par personer vilkas aura han sade sig se tyd-

John Griffiths förklarar aurans hemligheter för Sökarens reporter Åsa Freij.

ligt. Ur deras aurer läste han sedan egenskaper, aktuella problem osv som enligt de utvalda stämde till största delen. Griffiths menade också att en aura även bitvis tar in och blandar sig med andras. Han sade sig se spänningar och smärta i höger fot hos en person. Det visade sig att denne inte själv men väl en honom närstående vän hade just ett sådant besvär som Griffiths beskrev.

– Ni förstår, sade Griffiths, hur viktigt det är att vi är medvetna om vad vi utsätter oss för.

FÖR SJÄLVKÄNNEDOM

Griffiths menar att auratolkning är en viktig faktor i vårt arbete för

ökad självkännedom och därmed ökad kunskap om livet. Han har undervisning i auratolkning, framför allt i England och Schweiz, men även i flera andra länder. Men för att bli elev måste man ha vissa anlag. Det var ett fåtal personer bland åhörarna i Medborgarhuset som förklarade sig se auran hos personerna på scenen och beskrev den.

Griffiths har för avsikt att återkomma till Sverige och ordna "auraseminarier" även här. Han var positivt överraskad av det stora intresse och gensvar han mötte. Många ville ta tillfället i akt att få en personlig auratolkning, och Griffiths stannade en vecka med fulltecknat program.

Svårt för sökare att sovra

Det är en växande skara människor som vill veta mera om det som är fördolt för oss och som kan tänkas sprida ljus över de stora frågor som alltid sysselsatt mänskligheten. Intresset för det ockulta ökar alltså – kanske som en reaktion mot den materialism och det våld som förefaller gå mot en kulmen i våra dagar. Men den stora massan – och framför allt "auktoriteterna" – har inte kommit ur den tid då man med nyfödd stolthet över vetenskapens landvinningar föraktfullt förpassade sin barndoms religion, och därmed alla andliga företeelser, till samma skräphög som tomtar och troll och andra naiviteter. Så ibland smyger väl den ockult nyintresserade med sin meditation, sitt intresse för parapsykologi, vegetarism, metafysik och sina andliga behov, rädd för vad andra – exempelvis grannar och arbetskamrater med vilka man inte pratar om sånt – skall tycka. Och man kan inte låta bli att tycka litet grand i den vägen själv, om andra... Men så

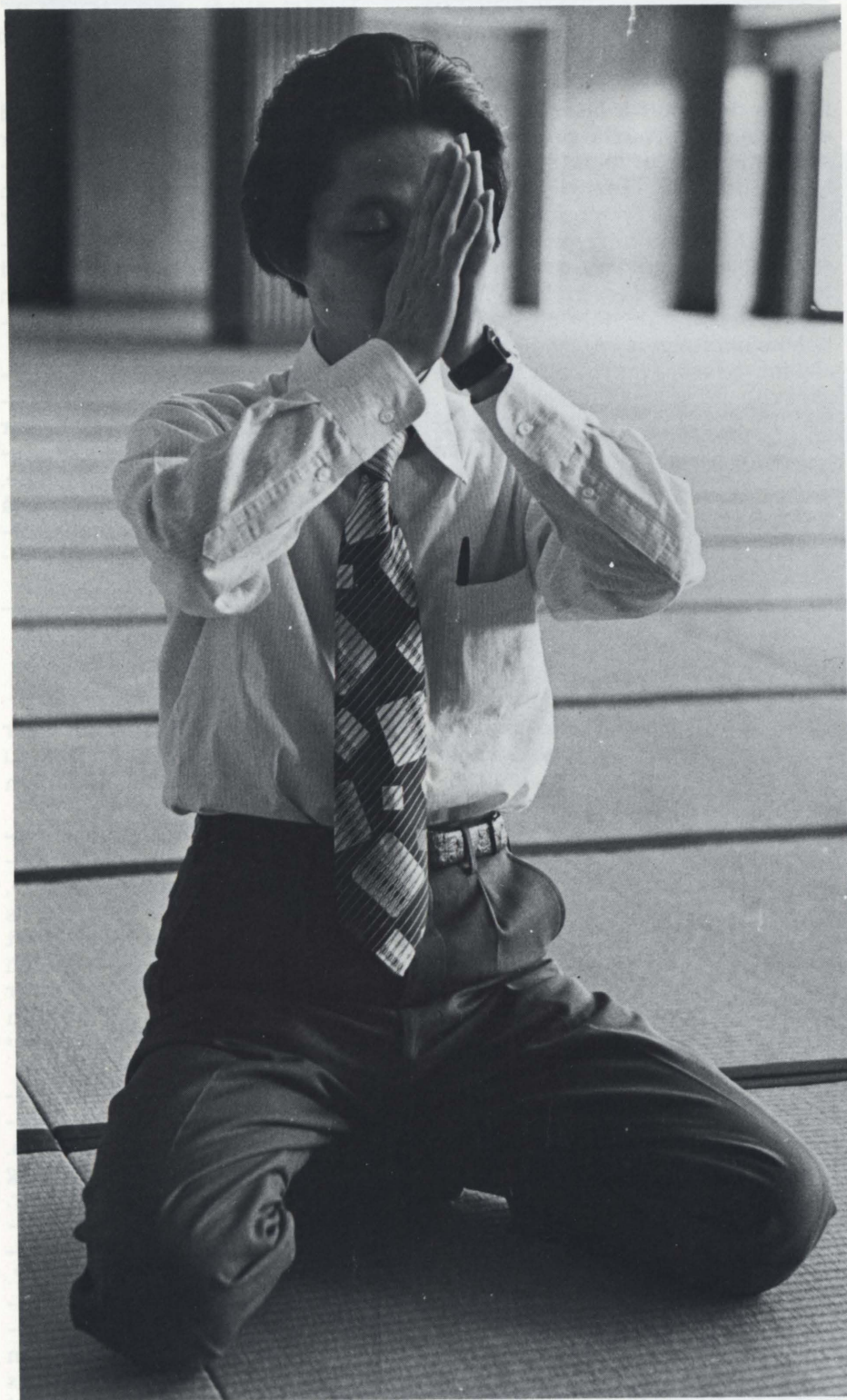
möts man kanske vid ett ockult eller andligt föredrag och tänker: ja så, du också! Ett slags lättnad. Familjen växer.

Skaran av mer eller mindre professionella i branschen "andlig upplysning" är stor och mångskiftande, och den växer. Det är naturligtvis svårt för den hungrige sökaren att finna rätta vägar och ledare. Risken att svälja humbug i okritisk iver är lika stor som att stänga sig ute från värdefulla lärdomar och vägvisare i överdriven skepsis.

Vissa av dessa professionella andliga lärare av den tvivelaktiga sorten är kanske inte ute för att bluffa. De har bara dåligt omdöme, dålig självkännedom och svag karaktär. Det finns de som har en mycket begränsad andlig insikt men är förälskade i sin egen lilla "förmåga". Ockulta förmågor går tex inte alltid hand i hand med ren andlig ambition och en stark karaktär, utan tyvärr ofta i stället med ett slags storhetstankar i kombination med en farlig duperingsförmåga.

Seicho-No-Ie, en ny religion i Japan

Text och bild Per Sellmann

Fader Masaya Tsuruta i stilla kontemplation.

– Mr & Mrs Sellmann? Japanen framför oss bugade, bockade och log. Vi hade just kommit ut från Tokyos tunnelbana och gick längs trottoaren då en prydligt klädd och leende japan tilltalade oss. Vi var de enda européerna på gatan, så det var lätt för honom att känna igen oss. Han presenterade sig som fader Masaya Tsuruta, präst inom Seicho-No-Ie och chef för missionsverksamheten.

Han visade oss till en taxi som endast körde ett par hundra meter till en stor, modern, nyuppförd byggnad. Som brukligt är i Japan tog vi av oss våra skor och bytte till tofflor. Vi gick genom långa korridorer och bugade och hälsade än till höger, än till vänster på nästan alla vi mötte. Slutligen kom vi till ett jättestort samlingsrum, helt belagt med tatamimattor. Där satte vi oss.

– Jag hörde att ni är intresserade av Seicho-No-Ie och även av vegeteräs, sade fader Tsuruta. Det är riktigt att vi ordinerar vegeteräskurer till patienter inom vår kyrka. Vi har också god kontakt med Ann Wigmore och vi har t o m låtit trycka upp en liten broschyr om gräsodling. Men det är inte vad vi egentligen sysslar med. Seicho-No-Ie är en religion som arbetar med budskapet: alla religioner kommer från samma universella sanning.

– Vår rörelse grundades av Dr Masaharu Taniguchi, som föddes 1893 i Kobe, Japan, berättade fader Tsuruta. Dr Taniguchi började tidigt fundera över filosofiska begrepp. Genom att grundligt studera såväl gamla som nya religiösa och filosofiska skolor både i öster- och västerlandet försökte han finna svaren på de stora frågor som människor oftast grunnar över: Vad är människan? Vad är det för mening med livet? Var kommer alla livets motsägelser och allt mänskligt lidande ifrån? Efter grundliga studier och kontemplationer uppenbarades slutligen sanningens ljus för Dr Taniguchi. Det var under en

meditation år 1930 och i form av en direkt uppmaning. Budskapet lød: "Allt ont existerar egentligen inte. Det onda kommer inte från den Gudomliga Viljan utan från människans vilseledda sinne. Allt som händer i människans omgivning är en återspejling av de egna tankarna, det egna sinnet. Dessa sanningar gäller även människans fysiska kropp. Det enda sanna och eviga är Gud och hans manifestation. Människan är sannerligen Guds barn."

Efter uppenbarelsen märkte Dr Taniguchi och hans omgivning att han fått märklig healingförmåga. Många helades genom att bara lyssna på hans budskap. Efter ytterligare en tid fick han ännu ett budskap: Börja din mission nu! Du har all energi som behövs för detta inom dig!

Dr Taniguchi inspirerades då att ge ut det första numret av tidskriften Seicho-No-Ie.

– Märkliga saker hände, säger fader Tsuruta. Folk blev friska från olika sjukdomar bara genom att läsa tidningen! Allt fler började inse att denna andliga rörelse inte var grundad av någon enskild person, utan att det var Gud själv som stod bakom.

– Sen dess har allt gått av bara farten. Dr Taniguchi har nu skrivit över 300 böcker, och han leder arbetet på sju tidskrifter, varav Seicho-No-Ie översätts till engelska, spanska, portugisiska och tyska. Vi har i dag litet över tre miljoner medlemmar och hans bok "Truth of Life" har sålts i miljonupplaga.

– Dr Taniguchi är speciellt intresserad av healing. Vi är helt övertygade om att vi kan bota sjukdomar som cancer genom stark tro och andligt uppvaknande. Många vittnesmål om detta finns tryckta i böckerna "You Can Heal Yourself" och "The Human Mind and Cancer".

Seicho-No-Ies "bibel" är den heliga sutran. Det är en lång bön som nedtecknats av Dr Taniguchi och som medlemmarna lär sig utantill.

*

Kort kan Seicho-No-Ie sammanfattas så här:

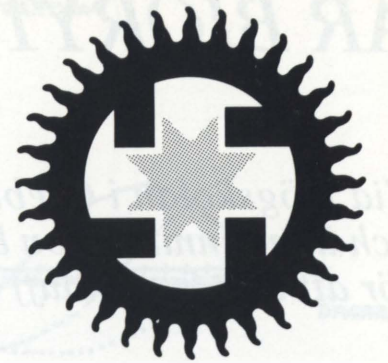
1. Vi är alla Guds barn. Allt vi behöver göra är att inse detta och sedan manifestera Guds perfekta form i denna yttre värld.
2. Det andliga världsalltet skapas av orden som samtidigt är tankar och vibrationer.
3. Den fysiska världen är en spegel av vårt sinne och våra tankar. Om du vill bli lycklig så måste du först ändra ditt sinne, kasta ut alla mörka tankar och tänka ljus

och positivt. För att bli frisk från en sjukdom måste du ha friska tankar och känna dig i harmoni med omgivningen.

4. Alla religioner kommer från samma urkälla.
5. Befrielsen från synd är viktig. Djuprotade skuldkomplex döljer det gudomliga. Vi är alla redan "förlåtna".
6. Försoning. Genom att vår omgivning är en spegel av vårt inre så måste vi förlika oss med alla människor och ting för att nå den slutliga harmonin och den verkliga friheten.
7. För att förverkliga enheten med Gud lär Seicho-No-Ie ut en särskild meditationsteknik under bön som kallas "Shinsokan".

Seicho-No-Ie Tokyo
23-30, 1-chome, Jingumae
Shibuya-ku, Tokyo
Japan

Seicho-No-Ie New York
(English Study Group)
58 Harrison Dr.
Larchmont N.Y. 10538
USA

SEI symboliserar oändligheten med en vertikal linje (man, positiv).

CHO är symbol för det oändliga rummet med en horisontal linje (kvinna, negativ). NO är en preposition som betyder "av" eller "i".

IE är "nuets" mittpunkt, där dessa linjer möts och från vilken "alla välsignelser" kommer.

SEICHO-NO-IE betyder då "Nuets och de obegränsade resursernas eviga hem" eller "Det Stora Världsalltet" eller "Den Universella Sanningen".

Fader Masaya Tsuruta framför altaret. Kistan innehåller originalen till den "heliga sutran".

ÄR BIORYTMLÄRAN FALSK?

Vid Högskolan i Örebro har man undersökt biorytmläran och inte funnit någon bekräftelse på den. Starka skäl talar för att den är en bluff står det i en av rapporterna.

Enligt den lära om biorytmer vars upphovsmän (kring sekelskiftet) var professor Hermann Swoboda, dr Wilhelm Fliess och dr Alfred Teltscher, följer människan från födelseögonblicket tre livsrytmer, en fysisk på 23 dagar, en känslomässig på 28 dagar och en intellektuell på 33 dagar. I varje cykel utgörs första hälften av en positiv fas med vitalitet och den andra hälften av en negativ med uppladdning. Speciellt kritiska dagar är det när cykeln byter fas och organismen ställer om sig; då är enligt biorytmläran risken för olycksfall och sjukdomar större än normalt. Under den positiva fasen är det lättare att göra goda prestationer, medan risken för dåliga insatser ökar under den negativa fasen och under de kritiska dagarna.

Biorytmläran har vunnit ganska stor popularitet, dock inte så mycket i vårt land. Det finns företag som ger sina anställda biorytmkort där de kan följa sin egen biorytm för att vara särskilt vaksamma mot olyckor på arbetsplatsen under sina kritiska dagar. (En kraftig minskning av antalet olyckor rapporteras.) Det finns också idrottsledare som tar ut sina lag med hänsyn till idrottsmännens biorytm.

Biorytmlitteraturen synes visa att människan verkligen lever sitt liv med dessa rytmer, vilka pågår matematiskt exakt och konstant genom hela livet utan att påverkas av någonting. Men hur är det med kvaliteten på litteraturen? Kan biorytmläran vara ett misstag? I Örebro har universitetslektor Lars-Eric Uneståhl och andra gjort undersökningar för att få läran bekräftad eller falsifierad.

En av forskningsrapporterna heter "Biorytm och idrott". Den har skrivits av Siv Andersson, Yvonne Slottsjo och Lars-Eric Uneståhl och publicerades i januari 1977 av avdelningen för idrottsforskning vid Högskolan i Örebro. Författarna skriver i sammanfattningen att det

i biorytmlitteraturen ges många exempel på biorytmteorins giltighet på idrottsområdet och att allt fler idrottsmän och -tränare har börjat använda teorin för att nå maximala resultat. Men resultatet av deras egen forskning är att det inte finns några som helst samband mellan de påstådda biorytmerna och idrottsprestationer.

Efter landskampen i friidrott mot Finland 1976 fick landslagstränarna göra en bedömning av de svenska deltagarnas prestationer, huruvida de var sämre än väntat, som väntat eller bättre än väntat, och därefter studerade man hur dessa bedömningar förhöll sig till biorytmerna. Man jämförde också årsbästaresultat 1975 för 1170 friidrottare i elva grenar med deras biorytmer.

Forskningsresultatet ger inget stöd för biorytmteorin i dess nuvarande utformning. En detalj: av de 32 tävlingsdeltagare vilkas prestationer bedömdes som sämre än väntat, hade två en kritisk dag i den fysiska cykeln, 15 befann sig på cykelns negativa sida och 15 på dess positiva sida – vilket innebär en jämn fördelning.

Under Lars-Eric Uneståhls ledning har undersökningar också gjorts om biorytm och hjärnblödning och biorytm och hjärtinfarkt. Inte heller där har man funnit något samband.

Hur har då biorytmläran kunnat vinna så stor spridning som faktiskt skett? Forskarna pekar bl a på att enligt läran är en femtedel av en människas livsdagar kritiska med avseende på åtminstone någon av de tre rytmer. Då blir det inte svårt att finna olyckor och missöden som inträffat på en kritisk dag. Sådana fall uppmärksammas, medan alla de fall som inträffat på icke-kritiska dagar förbises.

Det kan också vara så att t ex en idrottsman som vet att han en viss tävlingsdag har en dålig biorytmposition, väntar sig, eller är rädd för, att han skall göra en dålig presta-

tion och att detta påverkar hans insats.

Örebro-forskarna påpekar att biorytmlitteraturen är svag, vetenskapligt sett. Samtliga författare åberopar undersökningar vilkas utförande de inte redogör för, eller stöder sig på resultat från pionjärerna Fliess och Swoboda, vilkas grundläggande material uppges ha försvunnit under andra världskriget. Till flera uppgifter som stöder biorytmläran finns ingen källangivelse, utan de ger intryck av att vara hörsägrer.

Själva biorytmidén är också egendomlig: varje rytm skulle börja precis i födelseögonblicket, oavsett om barnet förlöses på normalt sätt eller med kejsarsnitt, och oavsett om det föds för tidigt, i normal tid eller för sent. Enda förklaringen från biorytmförespråkarnas sida är att födelsen innebär en så traumatisk upplevelse att det inte är konstigt om livsrytmerna igångsätts då. Det verkar också egendomligt att inga nya traumatiska upplevelser hos en människa någonsin skulle kunna störa den absolut regelbundna periodiciteten i rytmer.

Men biorytmlitteraturen innehåller imponerande siffror. Så t ex publicerade Hans Schwing, en student vid Teknologiska institutet i Zürich, 1939 en undersökning av biorytm i förhållande till olycks- och dödsstatistik. (Han erhöll doktorsgrad för sin avhandling.) Av 700 slumpvis utvalda olycksfall hade 401 (ca 60%) inträffat på kritiska dagar. (322 på en "enkelkritisk dag", 74 på en "dubbelkritisk dag", d v s då två av människans tre rytmer befinner sig på kritiska punkter, vilket inträffar på sju gånger per år; och fem på en "trippelkritisk dag", d v s då alla tre rytmer befinner sig på kritiska punkter, vilket händer ca en gång per år.) – Av 300 dödsfall som Schwing också undersökte hade 197 (65%) inträffat på kritiska dagar. – Den statistik som Schwing lade fram visade en

avsevärt högre frekvens av olyckor och dödsfall under de kritiska dagarna än vad slumpen skulle ge. Medan 60% av olyckorna inträffade på kritiska dagar, så hade 20% varit normalt, och medan 65% av dödsfallen hände på kritiska dagar, hade 15% varit normalt. (Schwing räknade där endast med den fysiska och den emotionella rytmen.)

Flera andra forskare har lagt fram resultat som stöder biorytmläran. Enligt George Thommen har studier som gjorts av amerikanska företag visat att upp till 90% av tusentals undersökta olycksfall inträffat på kritiska dagar. Och Reinhold Bochow vid Humboldt-universitetet i Öst-Berlin publicerade 1954 en rapport om en undersökning där 497 olycksfall bland jordbruksarbetare hade studerats – 24,7% inföll på "trippelkritiska dagar" (!), 46,5% på "dubbelkritiska dagar" och 26,6% på "enkelkritiska dagar", medan endast 2,2% av olyckorna inföll på icke-kritiska dagar. (Dessa resultat verkar mycket misstänkta, och kan möjligen vara fabricerade, eftersom t ex "trippelkritiska dagar" enligt biorytmläran inträffar endast omkring en gång per år hos varje människa. SM)

Litet kritik

Så några enkla, kritiska reflexioner, gjorda av referenten.

Idrottstränarna fick ju göra en värdering (eller "skattning" på vetenskapligt språk) av hur idrottsmännen hade klarat sig i landskampen, om deras insatser var sämre, lika bra eller bättre, jämförda med vad man förväntat sig. En sådan värdering blir naturligtvis en mycket inexact faktor. Det beror t ex inte endast på den enskilde idrottsmannen själv hur han lyckas, utan även på motståndarna. En person som stöter 18 meter i kula kan vinna landskampen på det resultatet, men han kan också komma sist. I det första fallet anses han kanske av tränaren ha varit bättre än väntat, men i det senare fallet sämre... Det kan också ha varit ett önsketänkande hos tränaren att en viss landslagsman skulle kunnat prestera bättre än vad han gjorde.

Mycket egendomligt är det sätt på vilket den kritiska dagen "i mitten" beräknas. Enligt teorin måste rimligen rytmsens båda hälften vara precis lika långa. I den rytm som är 23 dagar lång, anses dag 12 vara en kritisk dag. Men snarare borde det vara senare hälften av dag 12 och förra hälften av

FIGUREN VISAR DE TRE RYTHERNAS FLUKTUATION

dag 13! I 33-dagarsrytmen borde senare hälften av dag 17 och förra hälften av dag 18 vara kritiska – inte dag 17, som man räknar med. Och så måste ju, som forskarna påpekar, de kritiska dagarnas placering vara beroende av när under dygnet födelsen ägt rum. Den som är född i slutet av ett dygn bör få sin kritiska dag en dag senare än den som är född samma dag, men i dygnets början. – Man undrar ängsligt hur det överhuvud taget är möjligt att göra meningsfulla undersökningar av biorytmläran under dessa förhållanden.

Andra biorytmundersökningar

1976 utgavs vid Socialhögskolan i Örebro en tvåbetygsuppsats i psykologi med titeln "Biorytm och hjärnblödning", skriven av J.O. Gabrielsson och Lars Lindblom med Lars-Eric Uneståhl som handledare. Inget samband mellan dödsfallsfrekvens och biorytmteori kunde upptäckas. Detta betraktade man som överraskande med tanke på innehållet i den litteratur om biorytmteorin som finns. Flera utländska forskare har funnit olika samband, speciellt mellan kritiska dagar och sådana händelser som dödsfall och olyckor.

Undersökningen har omfattat 1152 personer som 1974 avled i hjärnblödning. Av dessa avled 20,46% på biorytmteorins kritiska dagar, vilket ligger nära det förväntade värdet på 20,3% (var femte dag är en kritisk dag).

Rapportens författare frågar sig om deras undersökning kan vara missvisande. Men de avfärdar den tanken, eftersom de arbetat med vetenskapligt vedertagna principer

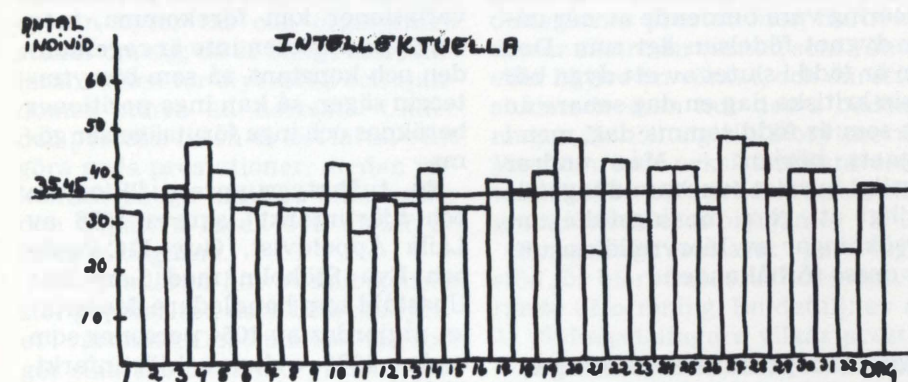
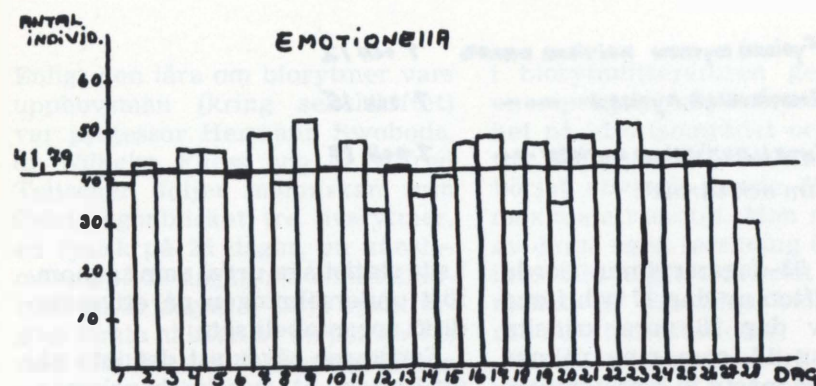
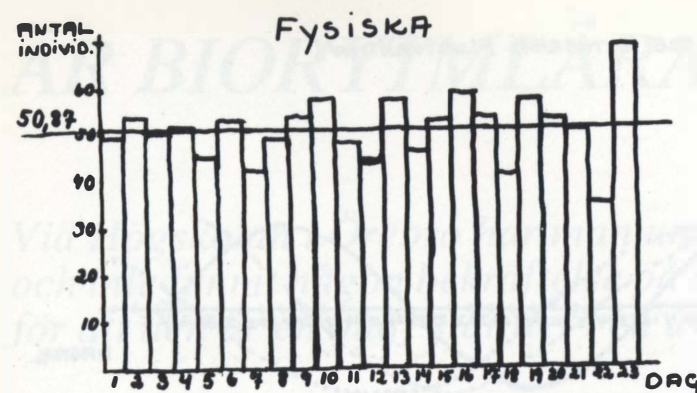
i sitt statistiska urval samt genomfört undersökningen på ett metodiskt acceptabelt sätt.

Forskarna säger att det inte går att förneka att fysiska, känslomässiga eller intellektuella periodiska variationer kan förekomma, men om periodiciteten inte är regelbunden och konstant, så som biorytmteorin säger, så kan inga positioner beräknas och inga förutsägelser göras.

En tvåbetygsuppsats "Biorytm och hjärtinfarkt" skrevs 1976 av Laila Appelqvist, Guy E.C. Pauly och Eva Sjöholm med Lars-Eric Uneståhl som handledare. Materialet utgjordes av 1054 personer som under 1974 avled i hjärtinfarkt. 19,92% avled på kritiska dagar, mot förväntade 20,36%. Således fann man inte heller här något stöd för biorytmteorin.

I en tvåbetygsuppsats "Biorytm vid konception och förlösning" 1976 av Anders Östlund och Gunvor Högberg med Lars-Eric Uneståhl som handledare anser författarna att man fått ett signifikant delresultat såtillvida som färre flickor än vad slumpen skulle ge har fötts i den positiva fasen av moderns fysiska rytm och flera än slumpen i den negativa fasen. Så skall det också vara enligt biorytmteorin. Men beträffande pojkar fanns inget motsvarande. Författarna anser att det signifikanta resultatet är svårtolkat och att några bestämda slutsatser inte kan dras.

(På svenska finns ingen biorytmlitteratur, utöver de i Örebro publicerade forskningsrapporterna. Bland de böcker som använts har George Thommens "Is this your day?", Avon Books, New York, 1973, varit den viktigaste.)

Diagrammen visar grafiskt hur 1 170 idrottsmäns bästa prestationer fördelar sig jämnt på de tre rytmernas olika dagar. Den vågräta linjen visar den teoretiskt jämna fördelningen. Ur "Biorytm och idrott".

En artikel i Fate

I februari-numret av den amerikanska populära tidskriften Fate finns en kritisk artikel om biorytmteori, skriven av Robert Schadowald. Han nämner att Chronobiology Laboratory vid University of Minnesota är ett av världens ledande centra när det gäller studium av biologiska rytmer och han menar att om det finns några bevis för biorytmteori, så borde vetenskapsmännen vid detta laboratorium känna till det. En talesman för laboratoriet, professor Andrew Ahlgren, säger att allmänheten blir duperad, ty det finns ingen vetenskaplig grund för biorytmteori; i stället strider den mot vad vi vet om biologiska rytmer: tusentals artiklar i medicinska och biologiska tidskrifter gör gällande att de bio-

logiska rytmer hos en person varierar och att rytmer är litet olika hos olika personer.

Schadowald berättar om några undersökningar av biorytmteori. Av dem som är "positiva" har den starkaste gjorts av Jacob Sanheim vid Naval Weapons Support Center. Sanheim fann att av 776 olyckor hade 324 hänt på offrens kritiska dagar. Men andra, större, undersökningar har gett annat resultat: inget stöd för biorytmteori. 1975 publicerade det amerikanska flygvapnets publikation TAC Attack resultaten av en undersökning som gjorts av 8 625 flygolyckor. Inget samband med biorytmteori kunde konstateras. Workman's Compensation Board of British Columbia publicerade 1973 resultaten av en undersökning: av 13 285 olyckor på

arbetsplatsen hade endast omkring 20% inträffat på kritiska dagar, alltså precis vad man kunde förvänta på grundval av slumpen.

Skeptical Inquirer

Den amerikanska tidskriften Skeptical Inquirer, som ges ut av Kommittén för undersökning av påstådda paranormala fenomen, har i nr 2, 1978, en artikel om "pseudovetenskapen" biorytm, skriven av sociologiprofessor William Sims Bainbridge. Författaren, som har gjort nio egna studier, har bl a kollat den berömda golfspelaren Arnold Palmer. Denne är nämligen ett i biorytmteori återgivet exempel på lärans riktighet: Palmer vann tävlingen British Open i början av juli 1962, när alla hans biorytmkurvor låg högt, men förlorade PGA två veckor senare, när hans kurvor var i botten. Men man kan inte bevisa något genom enstaka valda exempel från kändisars liv, vilka råkar stämma med biorytmteori – fast ett antal sådana exempel kan göra intryck på vanligt folk som är obekanta med statistik. Bainbridge undersökte biorytmpositionerna vid alla de tävlingar som Palmer vunnit 1955–1971. Han fann inget samband med biorytmteori.

Jo, Bainbridge fann att endast en av 243 vinnardagar inträffade på en emotionellt kritisk dag, vilket är 0,4% mot av slumpen förväntade 7,1%, vilket tycks vara statistiskt signifikant i hög grad. Men den emotionella cykeln är 28 dagar lång, alltså precis fyra veckor. Palmer är född den 10 september 1929, på en torsdag, vilket innebär att alla emotionellt kritiska dagar infaller på en torsdag. Och golftävlingar brukar hållas över veckosluten och äger sällan rum på torsdagar. Därför finns en mycket naturlig förklaring till det till synes signifikanta resultatet.

Bainbridge fann vidare bl a inget samband mellan biorytmteori och 274 dödsfall, fastän han medtog även dagen närmast före och närmast efter den kritiska. Inte heller fann han något samband mellan 565 födsel och moderns kritiska dagar i den fysiska och emotionella cykeln (på vilka födsel enligt biorytmteori ofta äger rum). 105 studenters intellektuella prestationer visade sig inte vara bättre på de dagar då de enligt biorytmteori borde vara det. Och barns kön hade i en undersökning av 200 födsel (100 pojkar och 100 flickor) inte heller något samband med biorytmteori.

Ingen av sammanlagt nio undersökningar gav något som helst stöd åt biorytmteori.

Sökarguiden

SÖKARGUIDEN hjälper dig att hitta bland alla sommarkurser. Skriv eller ring och be att få ytterligare information om den kurs som du tycker passar dig. Om du känner till något som händer i augusti-september så skicka in information till Sökarguiden c/o Per Sellmann Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm.

Observera att du ska vända dig direkt till dem som anordnar kurserna, inte till Sökarguiden.

Juni

Hela sommaren tom 2 september visas en stor utställning om UFO i Köpings museum. Dagligen visas också en still-film om UFO-frågan. I museet finns en elmotor byggd efter en 2000 år gammal ritning och i utställningshallens tak svävar en jätteballong med radarreflektorer och vädersond – ett av de många objekt som ofta misstages för UFOs. Öppet alla dagar utom fredagar kl 13 – 18.

9-15 juni SAMMEN MOD MÅLET - FULD ILLUMINATION

Sommarkurs på Anandagården, Stårup, Danmark. Anandagården ligger bara några minuters väg från en av de finaste sandstränderna i Danmark. På kursen behandlas bl a gruppmeditation, sundhet och avspänning, kundalini, färger & chakras mm. Bland gästföreläsarna märks Mr G. Brian Lamb naturläkare och osteopat från London. Kursen leds av Preben Sørensen. Kursavg. 750dkr. inkl. kost & logi. Det finns möjlighet att tälta. Anmälan och ytterligare information från Preben Sørensen, Anandagården, Stårup, Gammelegrådsvej 3, 4500 Nykøbing Sj. Tel (03)-41 17 35

15-17 juni REBIRTHING /Återfödelseterapi/

Kursen hålls av Jim Hieronymus. Ytterligare information får du genom 018-10 08 68 (Framesca) eller 0762-24 40 6 (Christer)

15-22 juni INTENSIV PSYKOTERAPI

Psykisk problemlösning och aktiv självutveckling genom:
1. Tekniker för emotionell frigörelse
2. Insiktsterapi
3. Aktiv beteendeträning
Kursledare: Psykoterapeut Leo Berlips. Kursavg. 1250:- och internatskostnad 500:-. Ytterligare information genom: Leo Berlips, Ingeborgsgatan 4, 416 59 Göteborg Tel: 031-15 67 46

22-24 juni MASSAGE, TANTRA & SUFIDANS

Veckoslutskurs anordnad av Idam, Rajneesh Meditations- och Tantracenter, Stockholmsvägen 22, 122 32 Enskede. Tel: 08-48 80 97

Sommarkurser anordnade av RUDOLF STEINER-SEMINARIET:

17-30 juni Antroposofi som Kulturimpuls

1-7 juli Eurytmikurs

8-21 juli Nordisk Antroposofisk Ungdomskurs

Skriv och begär utförligt program från:

Rudolf Steinerseminariet, sekretariatet, 150 20 Järna Tel: 0755-501 86, 503 25

Juli

1-8 juli LIVSÅSKÄDNINGSVECKA med olika andliga tanke-riktningar som Martinus kosmologi, Buddhism, Psykobiologi, Lectorium Rosicrucianum, Teosofi m.m. Föredrag varje dag. Vegetarisk kost. Tillgång till bad och motionsspår. Kursavg. 590:- Stallarholmen ligger 12 km från Mariefred. Adress: Östgårdens, Östvägen 28, 150 32 Stallarholmen Tel: 0152/40 77 9

Apeiron

Apeiron-institutet är en bildningsorganisation som tar upp kurser i holistisk hälsovård och personlig växt.

Under sommaren har Apeiron-institutet följande kurser på sitt program:

- 1-3 juni Rajneeshisk Pingstintensiv
- 2-3 juni Massage - Lugnande händer
- 8-10 juni Psykisk Massage
- 9-10 juni Seende-träning
- 16-17 juni T'ai Chi Chu'an
- 19-24 juni Gestalt-terapi
- 4-8 juli Balancing intensive, Anne Parks

Sommarkurser i Europa som Apeiron-institutet kan förmedla information och adress:

- 1-15 juli Centre for Bioenergy i Frankrike
- 29 juni-5 juli Okido Yoga och Zen i England
- 6-12 juli Okido Yoga och Zen i Belgien
- 2-13 juli Open encounter with Surendra, England
- 20-29 juli Tantra Yoga med Yogi Bajan 3HO, Frankrike
- 30 juli-7 sept. Arica, 40 dagars träning i London samt ytterligare ett flertal kurser finns i Apeirons kursprogram för "hälsa, harmoni och mera liv."

Skriv eller ring och begär att få sommarens kursprogram: Apeiron-institutet, Drottninggatan 102, 111 60 Stockholm Tel: 08-11 18 99

6-29 juli ALTERNATIVT LIV - TÄLTLAGER

Sommarkurs för Ny Livsstil! Ljusbacken inbjuder till ett tältlager under drygt tre veckor med kurser som omfattar hela människan: Giftfri odling, träsneideri, låtspel, gitarr, alternativ energi, vegetarisk matlagning, bi-skötsel, röstbefrielse, textil och självhjälp. Bland alla dessa kurser kan du välja. På morgonen, innan frukost har du dessutom möjlighet att träna yoga och meditation. Ca 10 personer per grupp. Skriv till Ljusbacken, 820 60 Delsbo eller ring: 0653/107 36 kl. 8.30-10.00 - 13.00-14.30 för ytterligare information. Hela tältlägret kostar 650:- för mat, kurser (två st) och tältplats. Utförligt program finns också att hämta på Vattumannen i Stockholm.

5-9 juli MAKROBIOTISKT SOMMARLÄGER med Bill Tara
Sommarlägret hålls i Dalstuga, 6 mil norr om Falun. Bill Tara kommer att undervisa i makrobiotisk läkekonst, yin-yang filosofi, visuell diagnos, sunt förnuft mm.

Rex Lassalle och hans fru Rosie leder den makrobiotiska matlagningen och berör även Shiatzu- och meditationsövningar. Kombinera gärna lägerlivet med spelmanstämman i Bingsjö som går av stapeln den 4 juli.
Kursavg. 400:- inkl. enkel sovplats och mat.
Information och anmälan: Roland Keijser, Pack, 772 04 Grängesberg, Tel: 0240-311 24

16-19 juli TOTAL ORGASM

Känslo- och kroppsfrigörelse där ledarna utgår från övningar som bygger på delar av gestaltterapi, dans och rörelseterapi, bioenergetics och hatha yoga. Kursledare är Hans Jørgen Rasmussen och Birgitte Lampe från Köpenhamn. Kursavg. 650:- Plats: Galleri Medmera. Information och anmälan: Lena Kristina Tuulse Tel: 08-91 60 43

23-26 juli TOTAL ORGASM

Samma kurs som ovan men förlagd till Wäxthuset, Söderfjäll, Väddö. Kursavg. 890:- Anmälan som ovan.

Sommarkurser av Bert Yoga Jonson

på MASESGÅRDEN Grytnäs by, Leksand, Tel: 0247-122 31
11-17 juni Yoga- och meditationskurs/Parapsykologikurs
18-24 juni Yoga- och meditationskurs/Astrologikurs
2-8 juli Yoga- och meditationskurs/Astrologikurs
9-15 juli Yoga- och meditationskurs/Astrologikurs
23-29 juli Yoga- och meditationskurs/Parapsykologikurs
30/7-5 aug Yoga- och meditationskurs/Astrologikurs
6-12 aug Yoga- och meditationskurs/Astrologikurs

I Stockholm startar Bert Yoga Jonson yoga- & meditationskurser den 27 & 28 augusti. Tel: 08-68 84 89.

26 juli-2 aug HÄLSO- och MILJÖPARTIETS LÄGERVECKA

Ordnas av Kilsavdelningen under värdskap av Britta Johansson, Kil, tel: 0554/111 42 för bokning. Under lägerveckan endast telefon till Hagudden (begär 0554/110 genom telefonist) Här ordnar vi hälsokosten till självkostnadspris. Inga andra kostnader eftersom sovsäck och luftmadrass måste medtagas. Även tältning eller husvagn går bra.

27 juli- 5 aug. ACEM INTERNATIONAL SUMMER RETREAT

Varje sommar anordnas ett stort "retreat" i Norge för ACEM /en utbrytargrupp inom Transcendental Meditation/ För program, kostnader etc. skriv till Acem, Frimansgat. 22, N-Oslo 1, Norge.

27 juli-5 aug EUROPEISK SOMMARRETREAT

För tredje året i följd anordnas en sommarretreat på Stenfors gamla herrgård i södra Småland. Ledare för retreaten är medlemmar av Western Buddhist Order. Det ges rika tillfällen till inre samling, andlig utveckling, meditation och yoga. Språket är engelska, kosten vegetarisk. Kursavgiften är 400:- inkl mat och logi under 10 dagar. För ytterligare information och anmälan: Giordano Renard, Elleholmsvägen 11, 352 43 Växjö, Tel: 0470/190 91

Augusti

10-12 aug SANN KOMMUNIKATION

en kurs där du kan bli klar över grundfelen och källan till missförstånd och otillfredsställelse i ditt sätt att meddela dig med din omgivning. Fungerar ditt sätt att kommunicera? När du fram? Kursavg. 480:- Wäxthuset, Söderfjäll, Pl. 318A, 760 40 Väddö. Information och anmälan: Berit Hanell (adress ovan) Tel: 0758-333 27

Bokhandel VATTUMANNEN har öppet under hela sommaren. På anslagstavlan i affären finner du information om ytterligare kurser som kommit till efter den här guidens tillkomst. Vattumannen, Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm Tel: 08-10 96 15.

3-12 aug DET ENDA DU KAN FÖRLORA ÄR FÖRSTÄNDET

Bhagwan Meditation bl a HO-meditation, musik, dans, growth games, medvetenhetsövningar, Bhagwanföredrag, gruppövningar mm. Kursavg. 500-700:- inkl. kost och logi. Arr: Deeva Rajneesh Meditationcenter. Ytterligare information om plats etc.: Swarupo Tel:08-15 76 63 eller Muktesh eller Cecilia 08-40 64 78

13-23 aug VIPASSANA MEDITATION

Ruth Dennison kommer åter till Ljusbacken, Delso, och ger en kurs i "insiktsmeditation". Övningen är starkt individuell men tekniken är mycket enkel och praktisk. Varje kväll håller Ruth Dennison föredrag och vi har alla möjlighet att träffa henne personligen. Max 40 deltagare. Kursavg. 650:- inkl kost och logi. För ytterligare information och anmälan kontakta Micky Karlholm 08-87 07 93 eller Pamela Ahlén 0653-107 36, 164 66. Utförligt program får du från Ljusbacken, 820 60 Delsbo.

17-19 aug 5e EUROPEISKA ECKANKAR SEMINARIET

Detta är i Oslo, Folkets Hus. Den levande ECK-mästaren Sri Darwin Gross kommer att framträda. För ytterligare information kontakta ECK-centret, Gästrikegatan 18, 113 34 Stockholm, Tel: 08-30 77 56

14-16 sept TOUCH FOR HEALTH

Aukupunkturmassage av Paco och Deborah Knight från Usa. Plats: Galleri Medmera, Kursavg. 400:-

21-23 sept TOUCH FOR HEALTH

samma kurs som ovan, men förlagd till Wäxthuset, Söderfjäll, Väddö. Kursavg. 575:- inkl. kost och logi.

Information och anmälan: Lena Wadenmark-Tuulse, Galleri Medmera, Bellmansgatan 29 A, 116 49 Stockholm Tel: 08-41 16 40 eller 08-91 60 43

INTENSIVA SEMESTERKURSER I YOGA

TANTRA
MEDITATION
På Skandinavisk Yoga- och
Meditationsskola, Hamneda
Småland Tel: 0372-550 63

10-23 juni Sommarkurs, yoga, koncentration och meditation
24/6-7/7 " " " "
8-21 juli " " " "
22/7-18/8 Kriya Yoga kursen

Skriv eller ring efter Skandinavisk Yoga- och Meditations- skolas utförliga kursprogram!

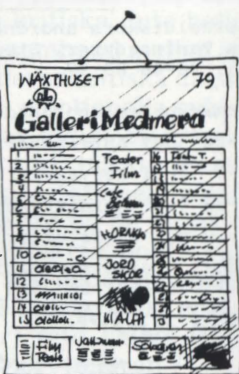
RÄTTVIKS MEDITATIONSCENTRUM

Kurser i zen-meditation, avspänning m.m.
Rekvirera utförligt program om sommarkurser från:
Astrid Nyberg, Stiftsgården, 795 00 Rättvik
Tel: vx 0248-110 20 (säkr. månd-fred. 9.30-12.30)

Galleri Medmera

ger nu ut ett trevligt kalendarium över sin verksamhet. Se till att du får det nya programmet för juni månad. Bland Galleri Medmeras sommarkurser märks STAR-, REBIRTHING-, SANN KOMMUNIKATION- och TOUCH FOR HEALTH-kurser.

Genom att bli medlem i Galleriet för 20:- om året får du deras program direkt i brevlådan. Avgiften sättes in på pg 4382008-3 Wäxthuset, Galleri Medmera, Bellmansgatan 29 A, 116 49 Stockholm Tel: 08-41 16 40

Kurser i Europa & USA

14-16 juni ANCIENT ASTRONAUT SOCIETY

De "forntida astronauternas sällskap" har sin sjätte världskongress i München på Sheraton Hotel. Koordinator för kongressen är Erich von Däniken som också kommer att lägga fram bevis för att utomplanetariska varelser en gång landat på vår jord. Bland de andra gästföreläsarna finns Robert Temple, författaren till boken "The Sirius Mystery". För ytterligare information om kongressen eller om medlemskap i Ancient Astronaut Society skriv till: Ancient Astronaut Society, CH-4532 Feldbrunnen, Schweiz

Paul Solomon hade tänkt komma till Stockholm i sommar. Det blir nu inte av och Paul håller följande kurser i Europa:

22-24 juni LIFE IS A UNIVERSITY, Amsterdam. Information och anmälan till Work group "De Nieuwe Mens" Heinzstraat 23, 1071 Amsterdam

2-3 juli MYSTERY SCHOOLS, Athen, Grekland. Anmälan och information fås från Anna Horn, No 1 King Georg II, Athen, Grekland.

KRISHNAMURTI ger en serie föredrag i Saanen-Gstaad mellan 8-29 juli. Talen ges på engelska. Det finns goda möjligheter till caravaner och tältning. Föredragsserien är kostnadsfri, men en donation av något slag är nödvändig för att täcka kostnaderna. Ytterligare information får du genom att skriva till: Saanen Gatherings Committee, CH-3792 Saanen, Schweiz eller till Krishnamurti Foundation Trust Ltd., 24 Southern Rd, Beckenham, Kent.

Du som ska ut och resa i sommar gör klokt i att inhandla böckerna "A Pilgrim's Guide to Planet Earth" och "Spiritual Community Guide". Den sista handlar mest om USA och tar upp nästan alla tänkbare "nya Tidsålderns grupper", matställen och övernattningsmöjligheter. Böckerna finns på Vattumannens bokhandel i Stockholm eller Näckrosen i Göteborg.

DET HÄNDER MYCKET PÅ KURSFRONTEN I USA. BARA FÖR ATT GE DIG EN GLIMT AV DETTA SÅ HAR VI SAXAT UR NÅGRA "NEW AGE TIDNING-AR"...

SIVANANDA ASHRAM

YOGA CAMP

Swami Sivananda Val Morin, Quebec, Canada Swami Vishnu Devananda

YOGA VACATIONS

Swami Vishnu Devananda's 5 Yoga Fundamentals: meditation, exercise, relaxation, breathing, pure diet. For everyone. beginner to advanced. May thru September.

YOGA TEACHERS TRAINING

Authentic, intensive courses established by Swami Vishnu Devananda. Basic (open toll) July 17 - July 21. Advanced July 22 - August 16.

CHILDREN'S YOGA CAMP

"From heart to heart, the seeds of good character, good deep within the child." Swami Sivananda. Programs for all children, ages 5-14. July 1 - July 29.

SERVE • LOVE • GIVE • PURIFY • MEDITATE • REALIZE

Festival of Inner Light

A gathering of spiritual energy. A time of intunement with great masters of Yoga, science and music. An intense Yoga experience in the beauty and serenity of the Ashram. Rooms & computers available - lower rates for Festival reservations before May 31.

August 3-10

Swami Vishnu Devananda
Swami Kriyananda
Rabbi Shalom Carlebach
Olga Worrall
Rev. John Rossner
Hilda Marilyn Zwaig
Douglas Dean

Swami Chidananda
Swami Nadabrahmananda
Charles Thomas Cayce
Richard Kieninger
Steven Halpern
G. S. Sachdev
Shambhu Das
Nicolas Regush

Sant Keshavadas
Swami Hridayananda
Swami Nityananda
Andrija Puharich
Marcel Vogel
Kishan Nair
R. R. Diwakar
Judd Group

Free 48-page brochure: WRITE to Sivananda Ashram Yoga Camp, Val Morin, Quebec J0T 2R0, (819) 322-3226. Or CALL any Sivananda Yoga Center: New York 255-4560 Washington 331-9642 Montreal 279-3545 Toronto 863-0505 Hamilton 545-8455 Chicago 878-2468 Vancouver 669-4748 San Francisco 564-2497 Los Angeles 464-9642 Salt Lake City 328-1470 Birmingham 491-7460 Ft. Lauderdale 467-7629

8 juli - 4 aug. PIR VILAYAT INAYAT KHAN, SOMMARLÄGER

Camp des Aigles erbjuder varje sommar möjlighet till intensiv träning i meditation under ledning av sufiläraren Pir Vilayat Inayat Khan. (Se artikel i detta nummer) Kursen hålls i Franska alperna, Chateau Queyras nära Briançon. Närmare upplysningar sändes på begäran. Kurserna är uppdelade på följande sätt:

8-14 juli kursen hålls på TYSKA
15-28 juli kursen hålls på ENGELSKA
29/7-4 aug kursen hålls på FRANSKA

Skriv till Camp des Aigles, 23 rue de la Tuilerie 92150 Suresnes, Frankrike.

25 aug-9 sept INTERNATIONELLA VEGETARISKA VÄRLDSKONGRESSEN

Den 25:e Internationella Vegetariska världskongressen hålls i Loughborough, vid det Tekniska Universitetet. Loughborough är beläget i centrala England i närheten av Leicester och Nottingham. För ytterligare information vänd er till: Conference Organiser, 25th World Vegetarian Congress, Parkdale, Dunham Road, Altrincham, Cheshire, WA14 4QG, England

Du som passerar USA och New York i sommar kan kanske planera in the 4th International Festival for MIND-BODY-SPIRIT som hålls i New York, Coliseum den 26-30 september. Festivalkommittens adress är: 498 West End Avenue, Suite 8A, New York, N.Y. 10024 Tel: (212) 877-7616

A SPIRIT OF FRIENDSHIP

A Conference on Community Living
June 8, 9, 10, & 11

FEATURING:
Buckminster Fuller • Elizabeth Kubler-Ross
Barbara Hubbard • Paolo Soleri • Donald Keys
Paul Solomon • Eileen and Peter Caddy
Alan Chadwick • Sir George Trevelyan
Swami Kriyananda • Keith Critchlow • and others

Sponsored by: The Fellowship of the New Age
P.O. Box 206 - Virginia Beach, Virginia 23466
For more information call: 804-428-4650

ON LEARNING TO BE HUMAN

EXPLORING THE METAPHORS OF CONSCIOUSNESS

with
SWAMI RAMA
GINA CERMINARA
GURUDEV CHITRAHANU
ERIC KLOSS
CAROLE LENTZ

KARL PRIBRAM
ILANA RUBENFELD
DHANYOGI MADHUSUDANDAS
PADMA DE SILVA
ROLF VON ECKARTSBERG

"THE LIGHT IS WITHIN OURSELVES"

nine-day
INTEGRAL YOGA RETREAT

Summer Solstice
Sat. June 16 - Sun. JUNE 24

in Clinton, Ct.
with
SRI SWAMI SATCHIDANANDA

and guest speakers:
PROF. C. FREDERICK (ATMA) HANSEN, Senior Staff Scientist
N.A.S.A. Ames Research Center, California
RABBI JOSEPH H. GELBERMAN, Spiritual Director of the Little Synagogue and the New Light Temple, New York City
and others from the Christian and Buddhist traditions

A full Yoga program for beginners and advanced students in a beautiful and secluded country setting, meditation, Yoga postures, relaxation and revitalization techniques, vegetarian diet, lectures and other spiritual practices.

Contribution \$175
For information and brochure, contact
Satchidananda Ashram/Integral Yoga Institute, P.O. Box 108, Pomfret Center, Ct. 06259, (203) 974-1005; in New York - (212) 929-0585; in Boston (617) 734-0245.

1979
HOLISTIC LIFE SEMINARS

At
FEATHERED PIPE RANCH

HELENA, MONTANA

The Feathered Pipe Ranch, at 5,000 feet above sea level, is located on 150 acres surrounded by miles of roadless National Forest preserve. It has a private lake, drinkable mountain streams, clean air, hiking trails, and a large garden. There are beautifully constructed log lodges and prepared tent and tipi sites. Facilities include a bath house with sauna, hot tub, massage room, and an isolation tank.

1979 SCHEDULE

- June 15-21
KEN DYCHTALD, Ph.D.
BODYMIND HEALTH, FITNESS & WELL BEING
- June 25-July 1
FEATHERED PIPE COMMUNITY YOUNG PEOPLE'S PROGRAM
- July 7-13
JACK SCHWARZ
VOLUNTARY CONTROLS OF INTERNAL STATES
- July 16-22
DR. BERNARD JENSEN
IRIDIOLOGY SEMINAR
- July 27-August 5
JUDITH LASATER & RAMANAND PATEL
YOGA INTENSIVE
- August 10-16
AL CHUNG-LIANG HUANG
TAI CHI WORKSHOP
- August 20-25
DR. PAAVO AIROLA, Ph.D.
NUTRITION & HOLISTIC HEALTH
- August 30-September 5
FEATHERED PIPE COMMUNITY SEEING & SHARING TOGETHER
- September 7-9 & 12-18
PAUL WINTER
HOME-MADE MUSIC FOR ALL
- September 24-30
AMORY LOVINS
SOFT ENERGY PATH EXPLORATIONS

For overall brochure, mail to:
HOLISTIC LIFE SEMINARS
Box 1682, Helena, Mt. 59601
For more information: (406) 442-8196

Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip _____

EWJ

TED PATRICK

och "deprogrammering" i USA

Ted Patrick, "deprogrammeringens fader", är en känd person i USA. Föräldrar, som "förlorat" ett barn till någon nyreligiös rörelse, såsom Guds barn, Divine Light Mission, Hare Krishna-rörelsen och Unification Church, har vänt sig till honom för att få hjälp att "återfå" sina barn. 1976 utkom en bok, skriven av Ted Patrick och Tom Dulack, med namnet *Let Our Children Go!*, alltså "Släpp våra barn!" (E P Dutton, New York). Denna bok har recense-rats i nr 2, 1977, av tidskriften *The Zetetic* (som nu heter *Skeptical Inquirer*) i en artikel av sociologen Roy Wallis. Vår redogörelse här är, inklusive alla "åsikter", ett refereat av den artikeln. (Men inom parentes skall sägas att "deprogrammering" av religiöst troende i USA numer, såvitt vi vet, helt eller nästan helt har upphört.)

Eftersom de "barn" som det här gäller och som anslutit sig till en nyreligiös rörelse mot sina föräldrars önskan, är 18 år fyllda och myndiga, ingriper inte myndigheterna. I det läget har många föräldrar vänt sig till Patrick för att få tillbaka sina barn till ett "normalt liv".

Patrick's "teknik": Först tar han reda på var den unga person som skall "räddas", befinner sig. Sedan iakttar han dennes vanor, t ex vart han brukar gå, och gör sig bekant med omgivningarna. Vid ett lämpligt tillfälle, när den unge är i närheten av en körbana, eller kan luras dit av vänner eller släktingar, kommer en kraftig person, ofta fadern, och knuffar in honom i en bil, där en annan person griper tag i honom. En tredje person hoppar in i bilen och sätter sig bredvid den kidnappade och hjälper till att hålla fast honom. Och så kör man därifrån.

Den sålunda kidnappade förs ut-
an sitt samtycke till något lämpligt ställe, exempelvis ett avlägset hotell, där dörrarna låses och telefonen kopplas bort. Om han bär en bibel, rycks denna ifrån honom. Om han tillhör Hare Krishna-rörelsen, klipps hårtofsen av honom. Om han försöker fly, så hotas han med fysiskt våld. Sedan utsätts han av

anhöriga samt av Ted Patrick och dennes medhjälpare för frågor, argument, bibelcitater, emotionell press, förolämpningar – vad än som behövs för att krossa honom och få honom att erkänna att han blivit lurad och utnyttjad, att hans ledare varit svindlare och att han blivit hjärntvättad av den religiösa grupp som han tillhört. Det kan hända att den kidnappade hålls fången i tio dagar eller mera till dess han antingen brutit samman och accepterat vad kidnapparna sagt till honom, åtminstone tillfälligt, eller lyckats fly. Några har kunnat fly, men åter blivit fångade. Andra har till synes gett med sig men, sedan de blivit fria, återvänt till sin trosgrupp. Men Patrick skriver att behandlingen i allmänhet är framgångsrik. I boken citerar han några som är tacksamma för att de räddats. Ett exempel: "Utan Ted hade jag i dag varit en Hare Krishna-robot. Utan Ted hade mitt liv blivit ödelagt." En del som utsatts för deprogrammering har sedan polisanmält deprogrammeraren och sina egna föräldrar, men "förvånande många" (skriver Roy Wallis; han bygger förstås på "Let Our Children Go!") tycks ha blivit tacksamma mot Patrick och själva ägnat sig åt kidnapping och deprogrammering, ibland som assistenter åt Patrick.

I flera amerikanska stater har Ted Patrick ställts inför rätta. I ett fall i New York frikände juryn honom, utan tvivel i tron att livet inom den religiösa gruppen ifråga var så skadligt att det tvång som den kidnappade utsatts för, var berättigat för att få honom fri. Men i Colorado fick han ett villkorligt straff, och i Kalifornien dömdes han till ett års fängelse.

Vad Patrick skriver om hur de religiösa grupperna värvar medlemmar och vilka motivationerna inom dessa grupper är, övertygar inte. Han gör gällande att alla dessa nya religioner i första hand är affärsföretag som drivs av högröstade charlataner och bondfångare. Och sådana ledare som Sun Myung Moon, Guru Maharaj Ji, Maharishi Mahesh Yogi och Ron Hubbard tycks ju inte

leva ett enkelt liv. Men det ligger inte mycket i det som Patrick säger om dessa rörelsers missionärer, att de rekryterar unga människor på gatorna genom ett slags på-fläcken-hypnos och att nya medlemmar utsätts för "hjärntvätt" med följande "inprogrammering", vilket gör dem till "zombier", helt utan egen, fri vilja. På grund av detta kan de, enligt Patrick, förneka sina föräldrar och tidigare vänner såsom varande av djävulen, överlämna sina ägodelar och inkomster till gruppen, arbeta för den dag och natt, leva under förhållanden som chockerar deras i allmänhet till medelklassen hörande föräldrar, överge karriär eller skola för mål som synes deras föräldrar helt meningslösa, och erkänna ledarna för gruppen som guru, profet eller Messias. Patrick och föräldrarna stöder sin sak genom att hänvisa till att "barnen" helt har ändrat sitt beteende, sina värderingar och sin personlighet. Föräldrarna känner inte igen sina barn, vilka är oemottagliga för deras argument. Barnen är så fullständigt och ofattbart förändrade att föräldrarna inte kan se detta annat än som följd av "hjärntvätt". När den unga personen blivit räddad (kidnappad), säger Patrick, så har han ingen egen vilja på grund av den hjärntvätt han blivit utsatt för. "Medan under kultens indoktrinering allt görs för att hindra personen från att tänka, gör jag under deprogrammeringen allt jag kan för att få honom att börja tänka." Deprogrammering är således, enligt Patrick, ett försök att återskapa den unges egen vilja, hans valfrihet – utom, förstås, friheten att gå tillbaka till den religiösa gruppen.

Roy Wallis menar att Ted Patrick's resonemang inte är övertygande. Begreppet "hjärntvätt" är exempelvis ett känslouttryck utan någon klar och vetenskapligt accepterad innebörd.

Wallis har under många år studerat marginella och nya religiösa rörelser, och han har intervjuat och talat med hundratals av deras medlemmar. Det står klart för honom att, fastän några få tycktes vara

tomma i skallen, så verkade de flesta att vara helt normala utom däri att de hade vissa ganska oortodoxa åsikter om hur världen är inrättad och om målet och meningen med människans liv. Enstaka människor som tycks vara tomma inuti finns ju inte bara inom nyreligiösa rörelser, utan även t ex vid universiteten... De flesta unga troende som Roy Wallis har träffat, har varit minst lika lyckliga som ungdomar utan tro. Om de kan synas egendomliga och bisarra, så beror det på att de bud och de auktoriteter de följer, det tvång de underställer sig, och de mål de har, inte är våra, förklarar han.

"Men om det nu är så, varför har då Patrick ofta framgång med sin deprogrammering?" frågar Roy Wallis. Hans hypotes är som följer. De nyreligiösa grupperna är små minoriteter i västerlandet, och deras tro och sätt att leva är något främmande i det samhälle där de finns. Att höra till en trosminoritet innebär ofrånkomligen en prekär situation. Den annorlunda troende behöver tillhöra ett samhälle av likasinnade, med samma symboler och levnadssätt som han själv, där

han har stöd för sin tro. Så är det för oss alla. Men vi andra är i majoritet. Vi accepterar de dominerande åsikterna om vad som är rätt och riktigt på grund av att vi är uppfostrade med dessa värderingar, och alla andra förefaller att mer eller mindre tycka som vi. Ingenting, eller nästan ingenting, ifrågasätter våra grundläggande meningar. Men beröva oss den omgivning som försäkrar oss att dessa våra meningar är riktiga, så kommer vi troligen att börja uppträda på ett helt annat sätt. Men en sådan förändring i våra liv kan inte inträffa annat än genom en våldsam samhällsomvälvning (eller som när amerikaner togs till fånga under Koreakriget och indoktrinerades i kommunism), medan den som anslutit sig till en minoritetsreligion tillhör en liten avvikande värld, vars stöd lätt kan undermineras. Ta bort det stöd som finns, så kommer individen, om han inte helt och hållet införlivat tron med sin personlighet, utan kanske bär på vissa tvivel och ett visst missnöje, troligen att till slut hålla med deprogrammeraren.

Som slutkommentar skriver Roy Wallis att Ted Patricks verksamhet

öppnar dörren för kidnapping, tvång och intensiv psykologisk press riktat mot sådana oss närstående personer som inte tror eller betar sig så som vi skulle önska, och detta kan inte tolereras.

I en intervju i tidskriften *Fate*, mars 1979, säger dr Gordon Melton, en metodistpastor som länge har studerat religiösa rörelser i Förenta staterna, att han tror att deprogrammeringens tid är ute. Ledarna för Unification Church har t ex sagt honom att under 1977 utfördes deprogrammering en eller två gånger i veckan på medlemmar i den kyrkan, men under 1978 förekom endast ett eller två fall på hela året. Ett stort deprogrammeringsinstitut i Tucson tvingades stänga, sedan *The Way* (Vägen), en grupp inom Jesusfolket, startat en process mot det. Deprogrammering är en återvändsgränd, anser dr Melton; de som fortsätter att stödja det, gör så av okunnighet.

SM

(*Skeptical Inquirer*, P O Box 5, Amherst Branch, Buffalo, New York 14226, USA)

JIM JONES

och tragedin i Guyana

Det var i november förra året som kultledaren Jim Jones begick självmord i lägret Jonestown i Guyanas djungler tillsammans med över 900 av sina anhängare, män, kvinnor och barn, vilka fick order att dricka cyanid. Den massakern har ibland tagits till utgångspunkt för kritik av nya religiösa kulturer och rörelser, vilka då betecknats som farliga för dem som ansluter sig. Man måste ställa frågan: var Jim Jones en sällsynt galning, eller kan något liknande tragedin i Guyana hända igen inom små, avvikande religiösa grupper, där medlemmarna kritiklöst underställer sig en dominerande gestalt?

Vi har i den amerikanska tidskriften *Fate*, mars 1979, läst en intervju med dr J. Gordon Melton om fallet Jones. Melton, som är ledare för Institute of American Religion, har

länge ingående studerat små religiösa grupper. Han är metodistpräst, har examen från ett evangeliskt teologiskt seminarium samt en fil dr-grad från Northwestern University. Han har bl a sammanställt en encyklopedi över religioner i Amerika, där mer än 1200 nu existerande religiösa enheter, inklusive Folkets Tempel, beskrivs.

Melton kände till Jim Jones och hans Folkets Tempel en lång tid, innan dessa blev bekanta för världen genom händelserna i Guyana.

Jones religiösa bana började lovande. På 1960-talet grundade han Folkets Tempel i San Francisco på en grundval av kristendom, marxism och en självhjälps-filosofi. Han blev en ansedd man. 1975 fick han en befattning i stadens styrelse: utnämndes till ordförande i den myndighet som har hand om bo-

stadsfrågor. Men när uppgifter började cirkulera att han slog, utnyttjade och kanske även mördade anhängare för att få som han ville, då flydde han i juli 1977 tillsammans med hundratals anhängare till Guyana i Sydamerika. Därifrån kom rapporter om terror och brutalitet i lägret, och en amerikansk undersökningsgrupp reste dit för att på platsen studera förhållandena. Sedan Jones män skjutit ihjäl medlemmar av undersökningsgruppen, gav Jones order om massjälvmorden.

Gordon Melton berättar för *Fate* om det första Jim Jones-möte som han bevistade. Det var 1971. Ungefär 2000 personer var närvarande, till 80 procent svarta. Gudstjänsten

började på morgonen och höll på till sent på kvällen, med avbrott för en middagsmåltid. Mycket sjungande förekom – traditionella psalmer med en gospel-ton – av en kör, bestående av kanske 100 personer på estraden. Då och då höll Jones korta predikningar. Han talade om socialism, kristendom, psykiska krafter. Ofta kallade han fram personer och utförde "psychic reading", dvs han berättade vad han klärvoajant "såg" och "visste" om dem. Ibland förekom även healing. Hela tiden bar han svarta glasögon, antagligen för att skydda människorna för den helande utstrålning som utgick från hans ögon. Denna strålning var så stark, påstod han, att den kunde göra mera skada än nytta.

En gång kallade Jones fram en tjock, medelålders kvinna. Han gjorde "psychic reading" och sa till henne att om hon just då skulle gå till en läkare, så skulle han hitta en tumör inne i henne. En cancer hade börjat växa i hennes kropp. Sedan han gjort en dramatisk paus, rörde han en hand mot henne och sa: "Jag har just gjort dig frisk, så du har inte längre cancer." Församlingen applåderade kraftigt, och folk skrek: "Tack, Jim!" och "Välsignad du, pastor Jones!"

Gordon Melton bevistade ytterligare ett par, tre av Jim Jones gudstjänster. Då gick det till ungefär som på den första. Melton säger att han inte hade något att invända mot Jones sociala verksamhet och hans intresse för medborgarrätts-

frågor. Men den "healing" som Jones utförde, gjorde inget gott intryck. Melton fick senare också höra att Jones påstått sig ha uppväckt 43 personer från de döda. Det föreföll som om Jones manipulerade folk på det värsta sätt och framträdde som en modern shaman, en sorts Guds röst. Han blev en kosmisk gestalt, vars ord var lag och yttersta sanning för de troende. Han blev sanningen personifierad.

Varför ansluter sig nu folk till en sådan ledare som Jim Jones? Vad är det för slags människor som låter en annan människa bestämma över deras liv? Dr Melton svarar att han mer och mer kommit att tro att det finns beroende-människor, sådana som alltid behöver någon som talar om för dem vad de skall göra. De ansluter sig kanske till någon stark auktoritet, som bestämmer hur de skall leva, vad de skall tro. I ett sådant beroende erhåller individerna ett stöd i gruppen, och många gånger kan en sådan grupptillhörighet hjälpa dem att bli fria från tex drogmissbruk. De övergår då från ett beroende, drogerna, till ett annat, som är socialt accepterat: religionen.

Blir människorna "hjärntvättade" i en sådan auktoritär rörelse? Melton är inte säker på att hjärntvätt är rätt ord. I stället rör det sig nog om en djupgående indoktrinering, som understöds av en isolering från omvärlden. Så länge en minoritetsgrupp lever mitt i det vanliga samhället, påverkas den av samhäl-

let. Men när inflytelserna utifrån kan kontrolleras av ledarna och hållas på en minimal nivå, då inträder en gruppdynamik, och människorna blir mycket lättsuggerade. Vad som helst kan inträffa. På verkan av en religiös isolering finns flera exempel i Amerikas historia. Inom mormonkyrkan t ex praktiserades inte så mycket dess idé om månggifte, och det talades inte mycket om den heller, förrän mormonerna anlände till Utah och levde isolerade där i många år – fastän månggiftesiden hade kommit upp redan under deras tid i mellanvästern.

När Charles Mansons grupp hade levt isolerad i ungefär ett års tid på Spahn ranchen, då dess kontakt med yttrevärlden inskränkte sig till litet TV-tittande och de cyklister som kom dit då och då, byggdes gruppdynamiken upp kring Charles Mansons person, och det slutade i blodsutgjutelse.

När Jim Jones och hans grupp flyttade från Kalifornien till isoleringen i Guyanas djungler, var detta grunden för att en bisarr situation kunde uppstå.

Gordon Melton påpekar att sådana här tragedier inträffar mycket sällan. Med tanke på att jordens befolkning är fyra miljarder människor är det. säger han. kanske häpnadsväckande att det inte funnits fler sådana händelser.

SM

(Fate, 170 Future Way, Marion, Ohio 43302. USA.)

PREMIÄRMINISTERN SOM RÅDFRÅGADE ANDEVÄSEN

William Lyon Mackenzie King (1874–1950) var kanadensisk premiärminister i över 20 år, vilket är längre tid än någon annan haft det ämbetet. Sitt privata liv (han var ogift) höll han dolt för allmänheten. Han ansågs vara en ytterligt effektiv men ganska okänslig person, som det inte gick att komma personligen nära. Men Mackenzie King förde omsorgsfullt dagbok från 18 års ålder. Om dessa dagboksanteckningar har nyligen (1976) ut-

getts en bok, *A Very Double Life*, av professor Stacey vid universitetet i Toronto. Där avslöjas en personlighet som är helt olik den bild som allmänheten fått av premiärministern.

Mackenzie King hade tänkt använda sina dagböcker som underlag för politiska memoarer, sedan han dragit sig tillbaka från politiken. Han avsåg att alla anteckningar som rörde hans privata liv skulle förstöras, men när han dog, hade

han inte skrivit memoarerna, och inte heller hade han gett några instruktioner om vilka delar av dagböckerna som skulle utgå. En domstol bestämde att det fulla innehållet i dagböckerna skulle göras tillgängligt för eftervärlden.

Dagböckerna avslöjar bl a att Mackenzie King regelbundet, nästan dagligen, vände sig till andevärlden för att få råd samt få kännedom om kommande händelser. Bakgrunden till hans bekännelse

till spiritualismen var att han i 45-årsåldern förlorade några kära anhöriga, nämligen sin älskade syster Bell samt sin moder, som han stod mycket nära. Han fick vid den tiden uppfattningen att den döda Bell fortfarande fanns i hans närhet och hjälpte honom i hans göranden. Den första kontakten med ett medium torde han ha fått 1925, då han blev övertygad om att hans kära moder och fader, brodern Max och system Bell var i hans närhet, liksom Sir Wilfred Laurier. Han trodde att deras andar skulle leda och skydda honom.

Den första riktiga seansen var han troligen med om 1932. Mediet hette Etta Wriedt (Wreidt?) och var välkänt på båda sidor om Atlanten. Hon gav King många seanser och övertygade honom om att han var i kontakt med sina föräldrar, farföräldrar, sin bror och syster och andra döda släktingar, liksom med många döda politiker. King skrev i sin dagbok: "Det kan inte råda något som helst tvivel om att de personer som jag har talat med, varit mina kära och andra som jag känt och som har gått bort. Det var de avlidnas andar."

I sina dagböcker försäkrar King att han aldrig handlat *enbart* efter de råd och upplysningar som getts honom av andarna från andra sidan graven – han lyssnade, och bildade sig sedan en egen mening. Han skriver att han aldrig lät seanserna fördunkla sitt omdöme, och professor Stacey tror att King var ärlig när han skrev detta. Men det är svårt att tro att någon som var så inne i andevärlden som King var, kunde undgå att låta sig påverkas, i synnerhet när de döda som han hade kontakt med var personer som haft stort inflytande över honom medan de levde.

Ett år efter den första seansen upptäckte King att han inte behövde ett medium för att få kontakt med andevärlden. Det kunde ske genom ett bord i hans eget hem. Efter den första seansen med "borddans", 1933, skrev han i dagboken: "Det var en häpnadsväckande afton. Det var första gången jag sett borddans och fått budskap genom bordet från far, mor, Max och Bella. Det kan inte finnas skuggan av tvivel på att de var äkta." Från den dagen skrev King regelbundet om sitt "lilla bord". Han tycks ha haft ständig kontakt med de kära avlidna genom bordet. Hans spiritualistiska cirkel var liten: några få nära vänner bara. Han behövde inte längre bege sig till medier, eller få dem att besöka sig, för att ha kontakt med sin döda familj – han kun-

de samtala med dem varje kväll, om han så önskade. Ofta var en granne vid namn Joan Patteson den enda som gjorde honom sällskap på seanserna. Men då och då, när tillfälle gavs, besökte han också medier. Han tog varje tillfälle i akt att samtala med de döda. När han var i Toronto 1942 på besök hos sin förläggare, upptäckte han av en tillfällighet att en av de anställda i firman var spiritualist. Han lyckades få vara med om en seans, innan han återvände till Ottawa, och han skrev sedan med stor glädje i dagboken att alla hans släktingar hade kommit igenom och att han dessutom hade samtalat med Sir Wilfred Laurier, drottning Victoria, Florence Nightingale, Ann Boleyn, Sir Frederick Banting, Norman Rogers (hans förra sekreterare) och många andra.

Men ibland hade King tvivel, fastän han alltid lyckades undertrycka dem. 1939, vid krigsutbrottet, kom hans fader igenom under en seans och meddelade att Hitler var död, skjuten av en polack. Hitlers arméer hade just invaderat Polen. Under seansen kom telefonsamtal som meddelade att den brittiska regeringen hade ställt ett utlimatum till Tyskland och att krig var nära förestående. King ansåg att britten skulle ha gett tyskarna mera tid, innan fristen löpte ut. Han återvände till bordet, där hans faders ande fortfarande försäkrade att Hitler var död, och hans moder förklarade att krig inte skulle bryta ut. Men Hitler var ju inte död, och kriget kom. King menade att antingen hade en lögnaktig ande kommit in eller också hade hans undermedvetna önsksningar dikterat de ord som uttalades.

Då och då hade King en obehaglig känsla att åtminstone en del av budskapen kom från hans egna undermedvetna önsksningar, men han kunde inte avstå från sin tro. Till stor del lät han sin spiritualism vila under krigsåren, fastän han inte upphörde att använda det lilla bordet. Under en seans 1941 förklarade hans mor att Churchill gillade honom, och Gladstone, som var en ofta återkommande andegäst, sa att kriget skulle vara slut vid jultiden – allt var hans egna undermedvetna önsksningar.

Under en seans med det välkända mediet Geraldine Cummins i London 1948 kom den döde president Roosevelt igenom och bad King att sända ett budskap till Churchill. Roosevelt ansåg också att King skulle stanna kvar som premiärminister, eftersom han ägde den visdom som Churchill saknade. King

skickade faktiskt ett meddelande till Churchill att han hade detta budskap, och när Churchill bad att få se dokument, sände han en utskrift av seansbudskapet till Churchill, tillsammans med Roosevelts anmärkningar om denne. Churchill blev inte glad över detta.

Vid samma besök i London meddelade den döde Roosevelt, genom ett av många medier som besökte den sjuke King på hans hotell, att King borde träda tillbaka från premiärministerposten och skriva sina memoarer, och därvid inte glömma bort att redovisa sin fasta tro på ett liv efter detta och att han hade bevis för det. Två veckor därefter avgick King som premiärminister. Däremot skrev han aldrig memoarerna, och han deklarerade aldrig offentligt sin tro på ett liv efter detta, så som "Roosevelt" hade önskat.

Mackenzie King kände inte till, så som vi nuförtiden gör, att han själv omedvetet kunde vara upphov till bordets knackningar. Han visste att varken han själv eller Mrs Joan Patteson knackade med sina egna händer eller knän för att framkalla ljuden i bordet, och han kunde därför inte förstå annat än att det *måste* röra sig om någon utomstående kraft, och för honom framstod då andeteorin som det uppenbara svaret. Ändå hade han då och då sina tvivel, vilka han uttrycker i dagboken. Han undrade om budskapen var svar på hans egna undermedvetna önsksningar och behov, men eftersom han var övertygad om äktheten i bordknackningsfenomenet, antog han att budskapen kom från andar, även om dessa ibland ljög.

Ovanstående redogörelse – inklusive reflexionerna – är ett referat av en del av en artikel i tidskriften *New Horizons*, som ges ut av Sällskapet för psykisk forskning i Toronto, Kanada. Artikelns titel är *Mr Mackenzie King and the Problem of Survival*, och författarens namn är Iris M Owen. Hon bygger sin artikel på boken *A Very Double Life. The Private World of Mackenzie King* av C P Stacey, 1976, utgiven av Macmillan of Canada, Toronto. SM

Urkristendom i vår tid vad innebär det?

Gratis information från den Gnostiska Mysterieskolan: Lectorium Rosicrucianum Landshövdingegatan 11 431 38 Mölndal

ANAXIMENES: av luft är allt

ROLF EJVEGÅRD fortsätter att berätta om tänkare i det gamla Grekland, om människor vilkas reflexioner kring världen och livet innebar den västerländska filosofins gryning.

Anaximenes är den tredje stora tänkaren inom den milesiska skolan, och han var liksom sina två föregångare från själva staden Miletos. Skolan levde kvar ännu ett par århundranden efter Anaximenes död, men från denna senare tid finns det endast en filosof som gått till eftervärlden, nämligen Diogenes från Apollonien.

Anaximenes levde omkring 585–524 f Kr. och var lärjunge till Anaximandros. Vi vet i dag nästan ingenting om Anaximenes liv och leverne.

Anaximenes var inte nöjd med sin lärares lösning av urämnesproblemet. Varför anta ett stoff (apeiron) som inte kan iakttas och vars existens inte kan bevisas? Förmodligen frågade han sig själv detta. I alla fall så höll han före att virket i världsbyggnaden bestod av luft. Med luft äsyftade han då ungefärligen det vi betecknar som ämne i gasform.

Vi kan tänka oss olika motive-ringar för Anaximenes urämnesprincip, somliga snarlika dem som kan anges för Tales vattenteori.

1. Det ämne som det finns mest av är luft. Alla himlakroppar (inklusive jorden) är skivformade och singlar fram i det oändliga lufthavet som diskusar.

2. Luft genomtränger allt och kan konstateras överallt. Om man stoppar något i vatten och pressar ihop det så stiger luftbubblor till ytan. Man behöver bara föra handen fram och tillbaka framför sig för att känna luften.

3. Andedräkten har hos många folk uppfattats som själen. Ande (vålnad) och anda (tex i uttrycket "att tappa andan") är etymologiskt (språkhistoriskt) samma ord. "Att uppge andan" ger en bild av hur själen lämnar kroppen och människan därför dör.

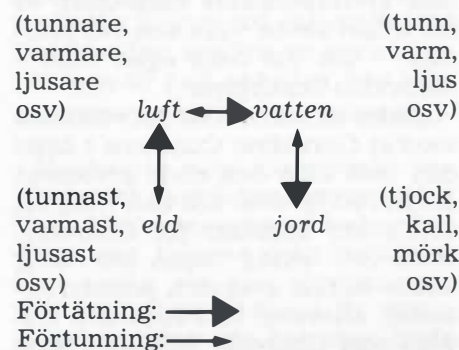
Andedräkten och därmed själen är luft som sugas in i lungorna och sedan blåses ut igen. Luften blir på så sätt världssjälen som står i förbindelse med alla individuella själar. "Liksom vår själ, som är luft, håller oss samman, så omsluter anda och luft hela världen", är en storslagen bild av den grekiska filosofen.

4. Luften innehåller alla egenskaper. Den är tex på en gång både kall och varm. Är soppan för varm så kan vi kyla av den genom att blåsa på den. Fryser vi om händerna så kan vi värma dem genom att andas i dem. Samma luft ger således både kyla och värme.

Anaximenes förklarade förändrigheten i världen med att luften är i ständig rörelse och att den förtätas och förtunnas. Rörligheten blir dock ingen central princip hos Anaximenes som den senare blev hos Heraklit.

Förtunnas luften blir den, enligt Anaximenes, eld. Förtätas luften övergår den till vatten och vid ytterligare förtätning till jord. Förtätning gör något tjockare, tyngre, ogenomträngligare, mörkare och kallare. Förtunning gör något lättare, glesare, porösare, ljusare och varmare.

Anaximenes växelschema

Tex skulle man alltså kunna se moln som tjockare luft än vind vilken i sin tur är tjockare än stillastående luft. Analogt: Slamvatten är tjockare än regnvatten. Sten är tjockare jord än mylla. Alla ämnen i världen kan på detta sätt relateras till varandra.

Förklaringen till att utandningsluft är både varm och kall kan vi med utgångspunkt från Anaximenes teori formulera så här. När man blåser ut luft genom hoppresade läppar så förtätas den och blir kallare – därför skall man således blåsa på den heta soppan. Håller man munnen öppen och andas sakta ut så förtunnas luften och blir varmare – därför skall man andas på kalla fingrar.

Anaximenes förtättnings-förtunningsteori är en förenkling jämfört med Anaximandros egenskapskollisionsteori. Anaximenes teori är också en enklare förklaring på kvalitetsförändringarna. De är ju inget annat än kvantitetsförändringar. Detta synsätt tas på artonhundratalet upp av marxismen.

Himlakropparna, som alla är platta, befinner sig i en stor virvelvind. (Modern astronomi lär att galaxerna är spiralformade.) Därför cirkulerar solen, månen och stjärnorna runt jorden. Enligt Anaximandros kunde det vara så att solen och andra himlakroppar ibland befann sig under den cylinderformade jorden. Det var därför vi understundom inte kunde se dem. Anaximenes menade däremot att solen och de andra himlakropparna bars upp av lufthavet och liksom seglade på det och därför hela tiden befann sig på samma plan som jorden. Om solen försvann ur virveln och sjönk ned i lufthavet under jorden så skulle solen inte kunna komma upp igen utan försvinna för gott under jordens horisont. Det som gör att vi ibland

inte ser tex solen är att jorden vid vissa tillfällen skymmer solen.

Anaximenes förklaring till detta finns ej med i de bevarade fragmenten. Man kan likväl tänka sig tre förklaringar, vilka inte nödvändigtvis utesluter varandra.

A. Jordens form är sådan att solen ibland skymms, exempelvis av höga bergskedjor i norr.

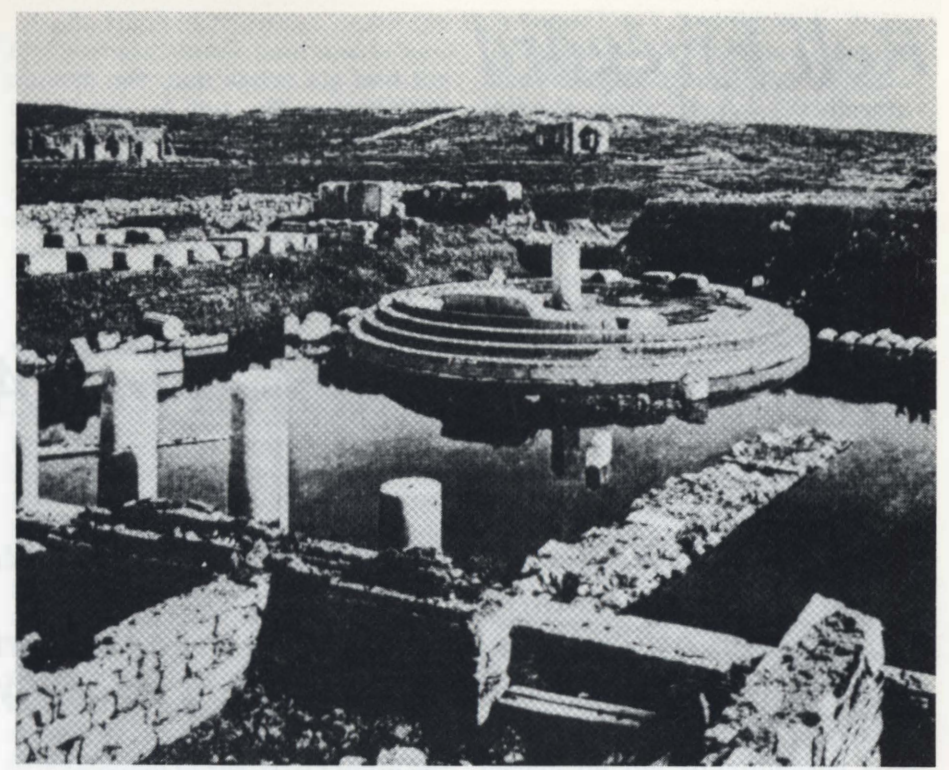
B. Jordskivan ligger inte horisontellt utan lutar så att nordändan är högre än sydändan. När solen passerar nordändan kan den alltså inte ses.

C. Man kan också tänka sig att jordskivan, som befinner sig i virvelvindens mitt, lik en gungbräda tappar fram och tillbaks och därmed ibland skymmer solen.

Så vitt vi vet är Anaximenes den första vetenskapsman som påstått att månen lyser med reflekterat sken och som sade att sol- och månförmörkelser kan bero på att mörka himlakroppar av mycket hårt sammanpressad jord i hög hastighet singlar förbi och skymmer lysande, eldlika himlakroppar.

Eftersom Tales förklaring av jordbävningar inte kunde godtas av Anaximenes så måste ny förklaring läggas fram. Anaximenes menade att de uppstod på två skilda sätt: dels genom torka varvid jorden spricker, dels genom tunga regn som får jorden att rasa samman.

Sammanfattningsvis kan sägas att allting består av luft. Luften är

Ruiner av de forngrekiska hamnanläggningarna i Miletos.

oändlig och evig. Det som är oändligt och evigt är gudomligt. Luften är alltså gud. Anaximenes lägger fram en klar panteism. Luften finns överallt. Luften ger liv. Luften styr allting. Våra själar är luft. Liksom våra själar styr oss så styr också luften världsalldet. Varje levande varelse är enligt Anaximenes ett

världsallt i miniatyr. Varje människa är ett mikrokosmos som avspeglar och samtidigt utgör en del av makrokosmos.

Anaximenes stod här på tröskeln till världsförklaringar som av långt senare filosofer skulle läggas fram i många olika former.

Ur SPF-information, januari 1979, en osignerad "ledare":

Sällskapet för parapsykologisk forskning tycks för närvarande uppleva vad man skulle kunna kalla för en kris. Intresset eller möjligheten för aktivt arbete av administrativ art är dåligt. Sällskapets möten är dåligt besökta trots gäster som Krippner, Ullmann och "vår egen" professor Johnson. Orsakerna till dessa förhållanden är många och SPF-inf. är inte rätt forum att diskutera dem i för närvarande.

Men det är tankeväckande att denna tröghet inom sällskapet sammanfaller med en intensiv förtroendebatt inom det engelska moderssällskapet. Först fick vi i början av 1970-talet uppleva avslöjandet av Rhines assistent W.J. Levy. Och nu har övertygande bevis lagts fram för att S.G. Soals experiment med B. Shackleton, en av hörnstenarna

för den som har 10–20 år sedan fann övertygelse inom parapsykologisk forskning. (Se Betty Markwich i Proceedings of the Society for psychical research, May 1978 och debatt i Sökaren 1979, no 1).

Man kan givetvis hävda, att 1970-talets parapsykologiska forskning arbetar med helt andra metoder och perspektiv än de som var bestämmande för Soals långa kortserieexperiment, och att mängden av relevanta ESP-studier i USA och Europa övertygar mer än en enda forskares resultat.

Men frågan är hur många avslöjanden vi kommer att få uppleva, hur mycket fusk eller ohederlighet det finns inom parapsykologin och hur mycket vi kan acceptera som normalt. Den som lever får se.

Vid adressändring
ange alltid
även den gamla adressen!

Ur en artikel av Lawrence Le Shan i Parapsychology Review nr 1, 1979:

...ett argument mot psi är: "ert område är så fullt av stollar att ingen kan säga om det finns något äkta där". Svaret på ett sådant klagomål är mycket enkelt. Om jag vill veta vad som händer inom modern fysik, då vänder jag mig till en respektabel tidskrift, inte till Wonder Stories Magazine. Jag kritiserar inte fysiken på grund av att Blix Gordon förintelsevapen omöjliggör kan fungera eller på grund av att författarna till Space 1999 inte vet vad som menas med en galax. Om någon vill veta vad parapsykologin handlar om, låt dem studera The Journal of Parapsychology eller The Parapsychology Review, inte The National Enquirer.

FRÄMJAR HYPNOS PSI-FÖRMÅGAN?

En rapport från den 21:a PA-kongressen

I det följande illustreras framför allt ett grundläggande problem i parapsykologisk forskning, nämligen svårigheten att göra helt invändningsfria experiment. I detta fall har uppgiften varit att ta reda på om hypnos förbättrar resultaten vid ESP-försök.

Parapsykologernas sammanslutning Parapsychological Association håller varje år en internationell kongress. 8-12 augusti 1978 samlades man i Washington University, St Louis, Missouri, USA.

Platsen för denna den 21:a kongressen är av intresse. Washington-universitetet grundades 1857 som det första universitetet väster om floden Mississippi. Det var det första amerikanska universitet som lät kvinnor studera juridik, och det har varit först i en lång rad andra saker. Washington-universitetet har alltid ansetts vara radikalt och grupper inom den politiska vänstern har alltid varit starka där. Två händelser under 1978 ansågs bekräfta att universitetet alltjämt befann sig bland föregångarna: först en kongress för enbart färgade sociologer och sedan kongressen för parapsykologerna.

Det fanns en konkret orsak till att P.A:s kongress förlades till St Louis. Där finns McDonnell-Douglas-fabrikerna med en av världens största flygplanstillverkningar. Mångmiljonären James McDonnell är dess styrelseordförande och han understöder finansiellt Washington-universitetet. Ett av hans stora intressen är parapsykologi och han stod som ekonomisk garant för PA-kongressen.

I kongressen deltog över 200 personer från olika delar av världen, och där lades fram åttiotalet uppsatser och forskningsrapporter.

Ordföranden för PA, professor Ramakrishna Rao från Indien, höll det så kallade ordförandetalet i vilket han sökte sammansmälta österländsk vishet med västerländsk vetenskap. Rao höll också under banketten ett fint hyllningstal till den närvarande hedersgästen James McDonnells ära.

Bland de ämnen som behandlades i uppsatser kan nämnas förändrade medvetandetillstånd och ESP, psykinesi, psi och psykofysiologi, statistiska problem vid utvärderingen av ESP-experiment, påverkan av försöksledare vid psykinesi samt psi och medvetenhetsfaktorer.

Symposier (korta, förberedda inledningsanföranden av flera deltagare - därefter allmän diskussion) hölls om nutida strömningar i europeisk parapsykologi (med professor Martin Johnson som ordförande), själ och materia - begreppsförskjutningar (med skandinav-amerikanen Bill Roll som ordförande), helbrägdagörelse (ordförande: Gerald Solfvin med svenskt påbrå).

Rundabordskonferenser hölls om kvinnor i parapsykologi (ett ämne i tiden!) och om upplevelser hos personer som ligger för döden.

Dessutom ordnades tre "workshops" om undervisning i parapsykologi, praktiska tillämpningsområden för psi och forskningsmetoder med fria reaktioner. Vid en workshop är ingenting mer än ämne och ordförande bestämt i förväg.

De som är intresserade samlas för att utbyta erfarenheter. Vad som händer beror alltså på deltagarna själva. Ordförandens roll blir viktig. Han måste se till att alla får tillfälle att yttra sig och att de håller sig till ämnet. Jag gick till diskussionsgruppen som behandlade undervisningen. Deltagarantalet var ungefär femtio. Undervisning i parapsykologi bedrivs vid en lång rad universitet i USA, England, Holland, Väst-Tyskland med flera länder så intresset var stort att utbyta idéer. Martin Johnson som ordförande var garant för att alla utsvävningar stoppades i sin linda.

Resten av denna redogörelse skall uppfyllas av en diskussion om hypnosens värde i parapsykologiska experiment. Särskilt redogör jag för en undersökning utförd av dr Carl Sargent, som är knuten till institutionen för experimentell psykologi vid universitetet i Cambridge, England.

Hypnos i Sverige

Hypnos har länge ansetts som en av de metoder för avslappning som gett goda resultat vid ESP-försök. Jag har själv varit intresserad av hypnos och deltagit i en del experiment där denna metod använts. I Sverige har SPF:s vice ordförande Henry Lymark med mycket lyckade resultat använt hypnos. Han lärde sig tekniken främst från två andra (nu bortgångna) SPF-medlemmar, läkarna John Björkhem

och Gerard Odenkrants. Några andra SPF-medlemmar som använt sig av hypnos är tandläkarna Richard Lorentz och Kurt Swedhner samt läkaren Ture Arvidsson. Samtliga här nämnda har hållit föredrag om (och de flesta har också demonstrerat) hypnos i SPF.

Främjar hypnos psi-förmågan?

Från den numera rätt rikhaltiga litteraturen inom detta område vill jag nämnda två uppsatser i American Journal of Clinical Hypnosis, Robert van de Castle: The facilitation of ESP scores through hypnosis (nr 12/1969) och Thelma Moss m fl: Hypnosis and ESP: A controlled experiment (nr 13/1970).

Medan man i början var mycket entusiastisk över hypnosens möjlighet och fick lovande resultat vid en rad försök så svalnade intresset under slutet av 50-talet och framför allt under 60-talet i takt med att de positiva resultaten började bli alltmer sällsynta. Därför var det intressant att höra Sargent redogöra för sina försök. Hans rapport var betitlad "Hypnosis as a psi-conducive state: A controlled replication study".

Sargent går inledningsvis igenom tidigare utförda försök och konstaterar att den första systematiska undersökningen av hypnosens användbarhet för framkallande av parafenomen genomfördes 1945 av J. Gerla.

Det finns enligt Sargent tre olika sätt att förklara varför hypnos främjar psi-förmågan hos människor.

Den första och vanligaste förklaringen är att hypnosen är ett eller ger upphov till ett avslappnat sinnestillstånd som möjliggör att den hos människan vanligen dolda psi-förmågan kan tränga fram och begagnas. Hypnosen är då endast en av flera olika metoder som kan användas för att framkalla det förmodat nödvändiga avslappningstillståndet.

Den andra förklaringen är att hypnosen möjliggör en koncentring av människans kraft eller förmåga. En av dessa krafter eller förmågor är psi-förmågan och i detta fall gäller det alltså att maximera den.

Den tredje förklaringen är att det är fråga om någon artefakt, dvs att det finns andra (kanske normala) förklaringar till de uppnådda resultaten. Den här sista förklaringsgrunden är då, enligt min mening, egentligen ingen förklaring av psi-förmågan alls utan snarare en bortförklaring av den.

I alla händelser är det dessa tre förklaringsgrunder man måste ha i minnet när man sätter sig ned för att tänka ut hur ett experiment skall se ut för att ge svar på frågan om hypnos befrämjar den paraformala förmågan. Speciellt intresserad är Sargent av den tredje förklaringen, de eventuella artefakterna.

Val av försökspersoner

Änna sidan kan man låta samma individer vara försökspersoner i ett ESP-experiment utan hypnos (de bildar då en kontrollgrupp) och i ett ESP-experiment med hypnos (de bildar då en hypnosgrupp). Därvid kan man direkt avläsa om dessa försökspersoner får bättre resultat med hypnos än utan. Änna sidan kan man använda olika individer i de två grupperna. Blir resultatet bättre i hypnosgruppen kan man säga att hypnosen hjälpt till att åstadkomma detta. Men i detta senare fall skulle ju en misstanke alltid kunna finnas att hypnosgruppens resultat blev bättre därför att deras ESP-förmåga är bättre, och inte på grund av hypnosen.

Bägge metoderna, att begagna sig av samma individer och att beganga sig av olika individer, har använts men den första är den vanligaste.

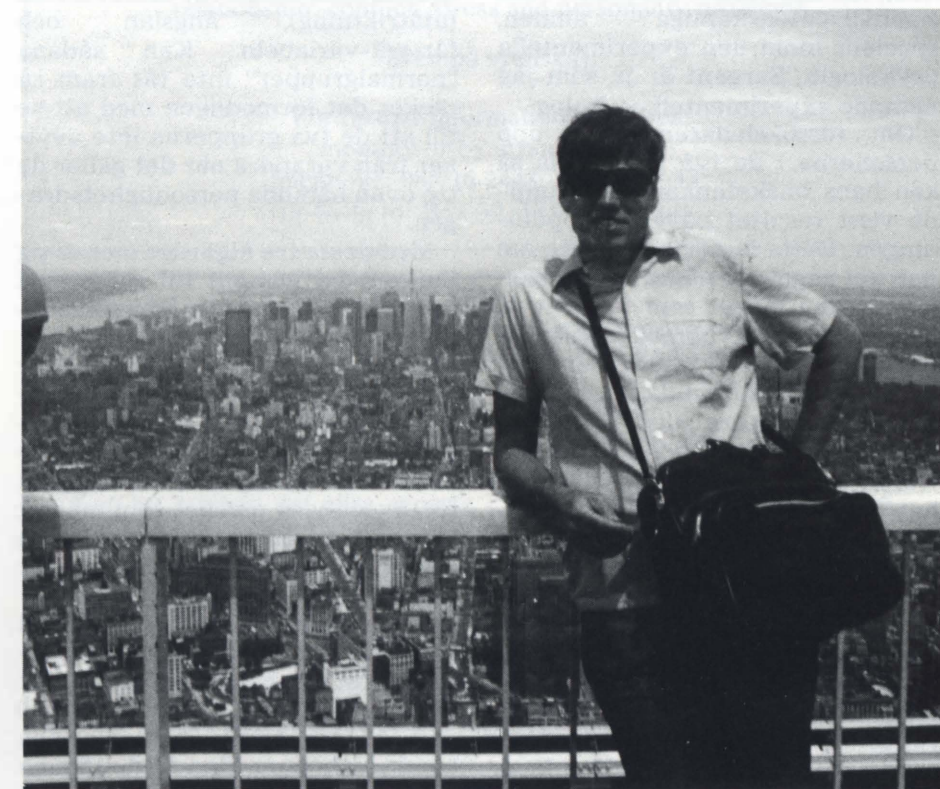
Sargent menar nu att det ligger artefaktfällor i att använda samma

personer i de två grupperna. Dessa försökspersoner kommer (om inte medvetet så åtminstone omedvetet) att ställa de två försökssituationerna mot varandra och vara inställda på att hypnosituationen är den som ger de högre värdena. Denna inställning kommer alltså att påverka resultaten.

Dessutom är onekligen hypnosförsöken i sig mer engagerande och stimulerande vilket bidrar till att försökspersonerna i dessa experiment koncentrerar sig mer och mobiliserar sina krafter bättre. Med andra ord så skulle samma resultat uppnås om hypnosen ersattes med något annat som gjorde försöken lika intressanta och engagerande.

Framför allt, påpekar Sargent, kan skillnader uppstå på så vis att försökspersonerna i kontrollgruppen inte presterar sitt bästa utan omedvetet håller resultaten nere. I så fall kan man tänka sig att en försöksperson får signifikant skillnad mellan de två situationerna trots att vederbörande inte besitter någon paraförmåga alls.

En annan artefaktfälla Sargent tar upp är bruket av frivilliga försökspersoner. Självklart ställer alla upp frivilligt i parapsykologiska försök men frågan är varför vissa och inte andra vill delta. Orsakerna kan vara många. Det kan finnas personlighets- eller karaktärskillnader mellan dem som ställer upp och dem som inte ställer upp. Dessa karaktärsdrag kan påverka

Rolf Ejvegård, fotograferad på taket till World Trade Center, New York, 1978, på väg till PA-kongressen. Foto: Lu Ejvegård.

försökssituationen och resultaten. Denna felkälla tas aldrig upp till analys i parapsykologiska (eller allmänpsykologiska) undersökningar. Man vet därför inte riktigt vilken betydelse den kan ha.

Använder man samma individer i de båda försöksgrupperna så kan alla vara olämpliga för ESP-experiment över huvud taget. Använder man olika individer så kan det vara så att man får olämpliga personer i hypnosgruppen och då blir i alla fall hela försöket meningslöst.

Har alla personer rekryterats på samma sätt så kanske de, som väntat sig att få vara med om en spännande hypnos men finner att de "bara" hamnat i kontrollgruppen, gör speciellt dåliga prestationer.

Det är kanske möjligt att lösa det här sista problemet (Sargent kommer inte med följande förslag) genom att göra hela undersökningen litet mer komplicerad. Den får indelas i två avdelningar och i den andra avdelningen byter deltagarna i de två grupperna plats. Då undviker man kanske besvikelseproblemet. I stället fördubblar man måhända förväntningseffekten att man skall göra bättre resultat under hypnos.

Påverkan från försöksledaren

Vi går nu över och tittar på den försöksledarpåverkan som kan förekomma. Det är inom parapsykologin man först uppmärksammade denna effekt som sedan diskuterats inom många andra beteende- och samhällsvetenskapliga ämnen, speciellt inom den experimentella psykologin. Sargent är ju som jag nämnde experimentell psykolog.

Om försöksledaren delar upp personerna i de två grupperna så kan hans önsketänkande att uppnå visst resultat påverka uppdelningen. Detta kan speciellt ske om han vet något om några av försökspersonerna, något som faktiskt är ganska vanligt, ty försökspersonerna utgörs ofta av studenter. Det kan till och med hända att somliga studenter tidigare blivit testade i något avseende av försöksledaren.

Helt klart är att försöksledaren har förhandsinställningen att hypnosgruppen skall göra ifrån sig bättre än kontrollgruppen. Detta kan innebära att han omedvetet visar större intresse för och mer omsorg om hypnosgruppen. Han kanske på så sätt sporrar de hypnotiserade försökspersonerna att få bättre resultat medan han genom avvisande och kallt uppträdande i kontrollgruppen får försökspersonerna där att inte prestera sitt bästa.

Lägger man ihop förväntningseffekten hos försökspersonen och den hos försöksledaren så får man en dubbel förväntningseffekt som mycket väl kan vara orsaken till den uppmätta skillnaden i resultat mellan de två grupperna.

En företeelse som Sargent inte tar upp men som vi ändå kan ha i minnet är att viss förväntan hos försöksledaren kan leda till en halo-effekt i registreringen av resultatet. Denna effekt (halo betyder gloria, helgonutstrålning) kan uppträda vid subjektiv bedömning. Om försökspersonen vid något tillfälle t ex inte artikulerar klart, så att det är svårt att uppfatta vad han säger, så tolkar försöksledaren omedvetet svaret som rätt fastän det egentligen inte var det. Det är alltså av vikt att göra registreringen på ett betryggande sätt.

Sargents undersökning
Sargent tar sig nu före att lägga upp ett hypnosexperiment som om möjligt skall vara artefaktfritt. För det första måste man då, enligt Sargent, använda olika individer i de två grupperna. För det andra måste försökspersonerna till de två grupperna rekryteras var för sig. Då har man möjlighet att försäkra sig om att personerna i kontrollgruppen aldrig får veta att de utgör en kontrollgrupp till en hypnosgrupp. För det tredje måste alla försökspersoner personlighetstestas så att varje grupp för sig inte avviker från det normala ifråga om extraversion (utåtriktning), ångslan och får-get-variabeln. Kan sådana "normalgrupper" inte fås fram så räcker det förmodligen med att se till att de två grupperna inte avviker från varandra när det gäller de tre ovan nämnda personlighetsdragen.

Med dessa tre åtgärder menar sig Sargent ha kommit till rätta med artefakter som härrör från försökspersonerna. Svårare är det att få kontroll över förväntningseffekter som härrör från försöksledarna. Det enda förslaget Sargent har är att experimentatorn söker medvetandegöra för sig själv så mycket som möjligt att han kan påverka resultatet på ett otillåtet sätt. Min kommentar till detta är:?. Därvid kan jag nu gå över till att redogöra för Sargents hypnosförsök vilket tog honom sex månader att genomföra. Han hade vidtalat 40 personer att ställa upp. De var alla kända av honom. Han förde 15 män och 5 kvinnor till varje grupp. Alla som tidigare varit med i experiment ledda av honom fördes till kontrollgruppen. Alla i hypnosgruppen var medlemmar i det parapsykologiska sällskapet i Cambridge. Gemensamt för alla var att de tidigare deltagit i åtminstone något parapsykologiskt experiment (inte nödvändigtvis sådant som Sargent ordnat) och att de var "får", dvs de trodde på existensen av psifenomen. I dessa två hänseenden var försökspersonerna således inte representativa för någon större population människor.

Alla deltagarna testades enligt Cattell, Eber, Tatsouka: Sixteen personality factor questionnaire, formulär B, (16PF). Konstigt nog erhöll Sargent medelvärden i bägge grupperna så han behövde inte börja göra utbyten av försökspersoner, något som han alltså hade förberett sig på. Hans tredje ovan nämnda krav uppfyllades sålunda direkt. ESP-testet var ett enkelt klärvo-ajanstest med Zener-kort. Omedelbar återföring gavs i hopp om förstärkningseffekt, dvs försökspersonerna fick veta direkt efter varje gissning om den var en träff eller miss. Sargent var försöksledare i samtliga fall och varje försöksperson testades enskilt. En sekreterare förde fortlöpande protokoll. Varje försöksperson gjorde 2 x 25 gissningar. I hypnosgruppen försattes personerna i lätt hypnos och gavs suggestioner att koppla av alla yttre ljud med undantag av Sargents röst och att koncentrera sig på inre känslor och upplevelser.

I kontrollgruppen ersattes hypnosen med ett allmänt samtal om parapsykologiska undersökningar. Ingen gång nämnde Sargent hypnos. Kontrollgruppens medlemmar skulle alltså visas lika mycket uppmärksamhet som hypnosgruppens.

Tiden för varje omgång gissningar, som alltså var 25 stycken, togs med stoppur.

Sargents redogörelse för resultaten är mycket exakta med angivande av korrelationer och signifikanser. På 50 gissningar ligger den statistiska medelchansen för träffar på 10.

Resultat

		omgång		summa
		1	2	
g r u p p	kontroll-	5,05	5,00	10,05
	hypnos-	6,50	5,40	11,90
	summa	11,55	10,40	21,95

Alla deltagarna testades enligt Cattell, Eber, Tatsouka: Sixteen personality factor questionnaire, formulär B, (16PF). Konstigt nog erhöll Sargent medelvärden i bägge grupperna så han behövde inte börja göra utbyten av försökspersoner, något som han alltså hade förberett sig på. Hans tredje ovan nämnda krav uppfyllades sålunda direkt. ESP-testet var ett enkelt klärvo-ajanstest med Zener-kort. Omedelbar återföring gavs i hopp om förstärkningseffekt, dvs försökspersonerna fick veta direkt efter varje gissning om den var en träff eller miss. Sargent var försöksledare i samtliga fall och varje försöksperson testades enskilt. En sekreterare förde fortlöpande protokoll. Varje försöksperson gjorde 2 x 25 gissningar. I hypnosgruppen försattes personerna i lätt hypnos och gavs suggestioner att koppla av alla yttre ljud med undantag av Sargents röst och att koncentrera sig på inre känslor och upplevelser.

I kontrollgruppen ersattes hypnosen med ett allmänt samtal om parapsykologiska undersökningar. Ingen gång nämnde Sargent hypnos. Kontrollgruppens medlemmar skulle alltså visas lika mycket uppmärksamhet som hypnosgruppens.

Tiden för varje omgång gissningar, som alltså var 25 stycken, togs med stoppur.

Sargents redogörelse för resultaten är mycket exakta med angivande av korrelationer och signifikanser. På 50 gissningar ligger den statistiska medelchansen för träffar på 10.

Resultat

		omgång		summa
		1	2	
g r u p p	kontroll-	5,05	5,00	10,05
	hypnos-	6,50	5,40	11,90
	summa	11,55	10,40	21,95

Resultat

		omgång		summa
		1	2	
g r u p p	kontroll-	5,05	5,00	10,05
	hypnos-	6,50	5,40	11,90
	summa	11,55	10,40	21,95

Resultat

		omgång		summa
		1	2	
g r u p p	kontroll-	5,05	5,00	10,05
	hypnos-	6,50	5,40	11,90
	summa	11,55	10,40	21,95

Resultat

		omgång		summa
		1	2	
g r u p p	kontroll-	5,05	5,00	10,05
	hypnos-	6,50	5,40	11,90
	summa	11,55	10,40	21,95

Kontrollgruppen fick 10,05 träffar, dvs ett slumpvärde. Hypnosgruppen fick 11,90 träffar vilket är ett signifikant högre värde än slumpen. Därmed blev det också en signifikant skillnad mellan de två grupperna. Kontrollgruppen hade ett medel på 5,05 och 5,00, dvs bägge är inom det slumpmässiga. Hypnosgruppens medel var 6,50 och 5,40. Det första värdet är klart avvikande från slumpen medan det andra är slumpmässigt.

Varför resultatet blev så bra i första omgången och slumpmässigt i andra kan man bara spekulera om. Sargent vill förklara det med att försökspersonerna bara var lätt hypnotiserade och gradvis gick ur hypnosen så att de var mer vakna under den andra omgången. När man läser hans rapport så verkar inte den förklaringen särdeles trolig, ty han nämner uttryckligen att försökspersonerna fick nya hypnos-suggestioner i pausen mellan de två omgångarna och att han t o m suggererade dem att göra bättre resultat i andra omgången än i första. Det är ju vanligen också så att det är lättare att hypnotisera en person andra gången än när man gör det första gången. Jag skulle vilja föreslå att man vid genomförandet av liknande undersökningar i framtiden vid lämpliga tillfällen lägger in kontroller av hypnosdjupet.

Den tid det tog att gissa visade inte upp några intressanta värden. I medel tog det 15 minuter och 42 sekunder för hypnosgruppen att göra sina gissningar medan kontrollgruppen klarade av dem på 12 minuter och 18 sekunder. Det är inte någon signifikant skillnad. Att det tog längre tid för hypnosgruppen berodde helt och hållet på att två av försökspersonerna i den gruppen var mycket söliga av sig. Annars tycker jag att man hade väntat sig att gissningarna för hypnos skulle vara mer spontana och därför komma snabbare.

Sammanfattning

Sargent anser alltså att någon artefakt inte påverkat hans undersökning och han kommer därför fram till att hypnos förbättrar resultaten vid ESP-försök. Vi bör följaktligen även i fortsättningen nyttja hypnos i parapsykologisk forskning.

Anm. Fil dr Rolf Ejvegård är filosof och psykolog. Han är också ordförande i Sällskapet för parapsykologisk forskning.

*

Sven Magnusson
"Flygande tefat" ...
vad
säger vetenskapen?
Ca-pris 49:- inkl. moms
I varje bokhandel eller direkt från
Zindermans förlag
Box 310
401 25 Göteborg I
Tel. 031/13 78 32

HOROSKOP
Personliga födelsehoroskop tecknas och tolkas. Uppgifter om tid och plats för födelsen erfordras. Mot postförskött 75:-, 150:- eller 300:- beroende på utförlighet. Års-horoskop ställes mot 50:-, 100:-, 200:- eller 300:-. Även rådgivning och undervisning i astrologi.
Astrolog Per Dahlin
Pl. 1253, 830 43 Ås
Tel. 063/302 39

CLAN GALWAY, B.A.
ASTRO-THERAPIST
is now accepting a few more clients
for astrological analysis and guidance with occupation, relationship, conflict, stress and personality problems
(även på svenska).
For further information and rates, monthly or by arrangement, telephone: 08/716 2448, M-F, 9-13 or write to: Box 30, 131 06 Nacka.

KOSMOBIOLOGISKA
HOROSKOP
Kan nu erbjuda det allra senaste i kosmobiologiska horoskop med ännu klarare och effektivare tolkningar än vad som tidigare varit möjligt. För närmare information ring eller skriv till nedanstående adress eller telefonnummer. För information om priser, innehåll och olika alternativ. De flesta önskemål kan uppfyllas.
KOSMOBIOLOG KENTH SKOGLUND
BOX 2018, 824 02 HUDIKSVALL
TELEFON 0650/163 89 KL 16-17 månd-fred.

KÄRLEKSLÄRANS VETENSKAP

och dess uttolkare

Av Olle Wedholm

Det onda i människonaturen är ett betydligt bättre kartlagt område än det goda.

Magnus von Platen

Drömmen om fred i en förintelsehotad värld har fött ett nytt tröstegivande ord — fredsforskning. Vi måste ta reda på **orsakerna** till varför vi krigar med varandra. Men tyvärr har fredsforskningen redan vid sin begynnelse börjat spåra ur till **konfliktforskning**. Man söker redovisa alla negativa faktorer som samverkar till att utlösa krig, istället för att söka påvisa de positiva krafter i livet som är direkt freds- och harmoniskapande.

Såvitt ordmakaren till dessa rader känner till, finns det endast en verkligt positiv fredsforskare, för vilken det gäller att påvisa de **fredskapande** krafterna i tillvaron, men han ser också det fruktansvärda hotet av en krigisk världskatastrof, på liknande sätt som Georg Borgström vad det gäller världssvälten, och varnar oss för, att vi kan gå under med denna civilisation, om vi inte snabbt ändrar oss i grunden och börjar leva i lydnad med livslagarna istället för som nu i egoistisk strid mot dem.

Det kan nästan ses som en ödets symbolik att mannen är ryss-amerikan. Därigenom har han kanske mer än någon annan förutsättningarna för att slå en bro mellan öst och väst.

Professor Pitirim Alexandrovich Sorokin föddes 1889 i staden Touria i Ryssland. Tio år gammal miste han bägge sina föräldrar och blev då tvingad att själv sörja för sitt uppehälle och sin skolgång. Han berättar själv om sitt liv:

"Händelserikt — det är det mest framträdande draget i min livsbana. I loppet av 63 år" — detta skrevs för mer än femton år sedan — "har jag genomlevat åtskilliga kulturella miljöer: nomad- och jägarkultur i Nord-Ryssland, Rysslands och Europas bonde- och bykultur och slutligen USA:s teknokratiska kultur i

jätteformat.

Efter att ha begynt livet som son till en kringvandrande hantverkare, startade jag min levnadsbana som jordbruksarbetare, fortsatte sedan som kringresande hantverkare, fabriksarbetare, kontorsman, lärare, kördiregent, revolutionär, politisk fånge, journalist, student, redaktör, medlem av Kerenskis regering, landsförvist, professor vid sovjetryska, tjeckoslovakiska och amerikanska universitet och slutligen vetenskapsman.

Mina livserfarenheter har inte varit mindre skiftande. Förutom varje människas sorger och glädjeämnen, framgångar och motgångar, har jag upplevat att bli fängslad sex gånger, tre gånger under tsartiden för revolutionär verksamhet och tre gånger under kommunisterna för kontrarevolutionär verksamhet. Och så den oförglömmeliga erfarenhet som en människa får, som är dömd till döden, och som varje dag under sex veckor väntar på att bli hämtad till avrättning.

Jag vet vad det vill säga att vara fördömd och att bli hyllad, att bli landsförvist, att mista sina närmaste och sina vänner i den politiska kampen, och i anspråklös grad har jag också fått uppleva nåden att få utföra ett skapande arbete. Och dessa livserfarenheter har lärt mig mer än otaliga böcker som jag har läst och otaliga föredrag som jag har lyssnat till."

I sin bok, "Blad ur en rysk dagbok", har Sorokin gjort en beskrivning av den ryska revolutionen från dag till dag, och man får däri en inblick i de inre motsättningarna; möten och kongresser under det första skedet av revolutionen ger intrycket att vara rena häxgrytor. Vid denna tid var Sorokin magister i kriminalagstiftning vid universitetet i dåvarande S:t Petersburg, blev senare redaktör för "Folkviljan", medlem av den ryska republikens råd och av den konstitutionella församlingen.

Sorokin hörde dock till den grupp som utan framgång bekämpade Le-

nin, Trotsky och de andra bolsjevikledarna. Av denna anledning blev han 1918 arresterad och satt fängslad fyra månader i Peter Paulsfästningen. Efter frigivningen deltog han i den kontrarevolution som ägde rum i Arkangelsk 1918. Hans dagbok innehåller uppskakande detaljer från denna färd mot norr, genom mångmila skogar och obanade trakter i kamp med svält, köld och "de röda". Hans arbets- och koncentrationsförmåga måtte nästan ha varit övermänsklig, då han under dessa förhållanden kunnat fortsätta sin vetenskapliga författarverksamhet. Hela tiden skrev han på sina böcker och förde manuskripten med sig under alla faror och strapatser.

I oktober 1918 blev han på nytt arresterad och denna gång dömd till döden tillsammans med andra kontrarevolutionärer. Det är då han sitter fängslad i sex veckor och upplever, att bolsjevikerna varje dag tidigt på morgonen kommer för att hämta hans vänner och kamrater, den ena efter den andra. Det är bara till synes en tillfällighet som gör, att han ännu efter dessa veckor är vid liv därigenom, att en av hans forna elever kommer till fängelset som kommissarie. Denne f. d. elev känner igen honom som tidigare verksam revolutionär och utvecklar att Lenin kallar honom till S:t Petersburg för att upprätta en sociologisk fakultet vid universitetet där. Sorokin blir därmed den första professorn i sociologi och rektor för fakulteten.

Vid denna tid, 1920—1922, offentliggör Sorokin fem böcker i sociologi och juridik, bland andra en bok om "Svälstens inflytande på mänskligt uppförande och den sociala organisationen". Denna bok blev 1922 förstörd av myndigheterna medan den trycktes. Strax därefter blev Sorokin arresterad på nytt och denna gång landsförvisad tillsammans med många andra framstående vetenskapsmän som Berdjajef, Lossky och andra.

Få dagar efter det att han bok-

stavligt hade blivit utkörd från Sovjet-Ryssland, blev han inviterad till Tjeckoslovakien av sin vän president Masaryk. En ny inbjudan från universitet i USA att föreläsa där om den ryska revolutionen förde honom dit, och 1924 blev han erbjuden en professur vid universitetet i Minnesota. Efter, som han själv säger, sex lyckliga år där blir han erbjuden ställningen som professor i sociologi vid Harvards universitet och rektor för sociologiska fakulteten 1930. Sedan dess har han arbetat vid detta världsberömda universitet och har även en tid varit ordförande i Internationella Sociologiska Sällskapet.

Sorokin har en mycket stor bokproduktion bakom sig, cirka 30-talet böcker sedan 1914, och nya har ständigt kommit av hans hand. Hans lärdom är synnerligen omfattande. Förutom att vara en framstående sociolog är han också socialekonom, rättssociolog, religionshistoriker och socialfilosof. Det torde inte finnas någon nu levande vetenskapsman som så ingående har behandlat krigens och revolutionernas sociologi som Sorokin. Det torde väl knappast heller finnas någon nu levande vetenskapsman som har så stora förutsättningar för att kunna skriva om dessa förhållanden som just han, inte minst genom sina egna erfarenheter.

"Blad ur en rysk dagbok" slutar med orden:

"Vad som än händer i framtiden, så vet jag, att jag har lärt mig tre ting som för alltid tillhör min innersta övertygelse: Att livet, även i sin hårdaste form, är den underbaraste och mest fantastiska gåva vi äger. Övertygelsen om att man gjort sin plikt är en annan sak som gör livet lyckligt och ger själen en oemotståndlig kraft att hålla idealen högt. Min tredje övertygelse är den, att orätt, hat och grymhet aldrig kan vara i stånd till att skapa ett andligt, moraliskt eller materiellt framtidssrike. Det kan bara den allt givande, skapande kärleken, inte bara predikad med läpparna, utan konsekvent praktiserad."

I överensstämmelse med denna sin övertygelse upprättade Sorokin 1948 **Harvards forskningsinstitut för skapande altruism** för att kunna mobilisera vetenskapliga krafter till att utforska hur man skall kunna göra människorna, de sociala institutionerna och kulturerna mindre egoistiska, mindre egocentriska, mer altruistiska och mer skapande. Det

Pitirim A. Sorokin.

är hans förvissning, att utan detta kan varken framtida krig förebyggas eller framtiden tryggas för mänskligheten.

Han är fullt enig med Albert Schweitzer i att ingen civilisation är möjlig utan en utbredd "**vörtnad för livet**" och att det inte finns någon chans för en renässans av västerns och mänsklighetens civilisation utan en stark förnyelse av **kärlekens etik**. I likhet med Schweitzer menar han också, att ett arbete för detta just nu är mer angeläget än all världens vetenskapliga upptäckter och tekniska uppfinningar.

Tillsammans med en ny riktning samhällsforskare menar Sorokin, att motsvarande filosofi icke uteslutande kan vila på rent rationell eller sinnlig kunskap, som de ledande riktningarna inom vetenskapen hittills har menat, utan kräver dessutom en intuitiv, överrational och översinnlig kunskap, vad han kallar en "integral kunskap".

Sorokin har genom sina arbeten sökt bevisa, att alla traditionella botemedel mot krig som människorna i allmänhet sätter sin lit till, icke på något sätt kan förhindra krig, revolutioner eller ofred människorna emellan, därför att dessa medel till sin natur är negativa, och negativa

krafter drar negativa krafter till sig i det oändliga! Varken FN eller en världsregering kan garantera nationell eller internationell fred, om icke dessa i sin helhet blir uppbyggda på altruistiska principer.

Harvards forskningsinstitut är i första hand ett organ för fredsskapande forskning. Det har nu existerat i tjugo år och har gett ut en hel rad böcker i ämnet (litteraturförteckning sid 7!) dels av Sorokin själv, dels under hans redaktion med kända vetenskapsmän som författare, var och en specialist på sitt område.

De två första böckerna som institutet gav ut av Sorokin, var "Humanismens förnyelse" och "Altruistisk kärlek". Den förstnämnda boken ger bl. a. en anvisning på hur man skall kunna omdana organisationer, institutioner och den moderna människan till att bli bärare av en altruistisk kulturform. Det som krävs är, enligt Sorokin, först och främst en förnyelse av de stora religionerna: kristendomens kärleks-evangelium utkristalliserat i bergspredikan, Pauli brev till korintierna, kap. 13, de upptäckter som den moderna psykologien ställer till förfogande, det vetande som österns mystiker äger liksom också de

exempel som de stora altruisterna har gett i mänsklighetens historia. Denna första bok är tillägnad Mahatma Gandhi.

Det är Sorokins och hans medarbetares uppfattning att **den skapande kärleken**, som vi egentligen vet mycket lite om, potentiellt representerar en **enorm kraft**, om vi bara förstode att odla och bruka den i tillräcklig omfattning. Kärleken är en av de största energierna, ja, kanske den allra mäktigaste och den innehåller oanade skapande och helande möjligheter. I praktiken innebär det att vi alla måste bli klart medvetna om, att **nästakärleken är mänsklighetens förutsättning för fredlig samlevnad**.

Helt naturligt har Sorokin blivit starkt angripen för sina försök att göra företeelser som oegennyttja, vänskap, sympati, förståelse, kärlek, hjältemod, samarbete, fred och skapande geni till föremål för vetenskaplig undersökning. Hans arbete har blivit stämplat som "teologisk förkunnelse" eller "ovetenskaplig metafysik". Men Sorokin menar, att denna kritik är typisk för den nuvarande upplösande fasen i den materialistiska kulturen. Denna har ju förreträdesvis koncentrerat sig på de negativa och patologiska fenomenen som hat, aggression, förbrytelser, lastbarhet och perversitet. Forskning på sådana områden blir inte kritiserad för ovetenskaplighet. Sådan kritik får man bara, när man studerar de friska, helande och skapande sidorna av livet. Skepticismen och negativismen sitter för närvarande vid makten och det får man räkna med.

Eftersom de bästa hjärnorna nu för tiden huvudsakligen är sysselsatta med krigsförberedelser och med att uppfinna ständigt mer effektiva vapen: biologiska, kemiska, nukleära (se Vietnam!), för att kunna ödelägga största möjliga antal människor, så tycker Sorokin och hans medarbetare, att åtminstone **några vetenskapliga hjärnor** är av den hotande situationen tvingade att kasta sig över studiet av fenomenet oegennyttig nästkärlek, hur ofullkomliga deras kvalifikationer än kan vara och hur lågt deras kolleger än värderar dem, därför att de har börjat med detta "idiotiska forskningsobjekt". Studiet av och investeringarna i förintelsetekniken tillhör dagens **modetänkande**, underhållet av massmedias sensationsintresse, som likt en **fix idé** — lika med sinnessjukdom — paralyserar de maktgärande, enbart detta en skrämmande företeelse (se bredvidstående citat av Robert Jungk)!

Sorokins bok "Altruistisk kärlek" är en karakteristik av alla kända kristna helgon och fromma män, cirka 4.600, och 500 amerikanska "goda grannar". Bland de resultat undersökningen kommit till är, att **den genomsnittliga livslängden är längre för helgon än för deras samtida** och detta trots att många av dem levde ett ohygieniskt och asketiskt liv och flera av dem, 37 procent, led martyrdöden. En av avsikterna med denna undersökning var också att få fram kontrasten mellan de biologiska, mentala och sociala dragen hos helgonen och motsvarande drag hos egoistiska och aggressiva individer och förbrytare.

Innan städer och länder ödeläggs genom det ömsesidiga hotets felaktiga politik, innan jorden — om den inte förvandlas till kyrkogård — har blivit ett enda stort sjukhus, måste hela världen bli på det klara med att atombombernas psykiska återverkan har gjort atombombsinnehavarna **vansinniga i ordets egentliga mening**, ett vansinne som är så mycket farligare, emedan de som lider av det tycks tala förnuftigt och framträda som normala, ärbära och ansvarskännande personer.

Robert Jungk
i "Samvete förbjudet".

Efter att ha redogjort för de olika former av tillvägagångssätt som främjar altruismen människor emellan, har institutet också börjat experimentera med denna teknik för att undersöka hur effektiv den är och vilken teknik som är bäst under olika förhållanden och slutligen vilka förbättringar av den man kan tänka sig för att den ska kunna bli ännu effektivare. Den är hämtad från de indiska yogierna, de kristna munkarna och från den teknik som tillämpas i uppfostran, i den moderna psykologien och psykiatrien. Forsöksobjekten har varit grupper som varit ömsesidigt fientligt inställda mot varandra. Resultaten har publicerats i Sorokins bok "Vägen och förmåga till kärlek. — Typer, fakta och teknik i moralisk förvandling", 1954.

De resultat som Sorokin här kommit till och som bygger på empiriska och vetenskapliga undersökningar är, att oegennyttig skapande kärlek är en makt som kan förhindra aggressiva angrepp mellan individer och grupper, kan omvandla fientliga förhållanden till vänskap, att kärlek föder kärlek och hat föder hat och att altruistisk kärlek påtagligt kan påverka internationell politik och pacifisera internationella konflikter.

Förutom dessa verkningar besitter den oegennyttiga och förnuftiga kärleken **en livgivande kraft som är nödvändig för hälsan, altruistiska människor lever längre än egoistiska**, barn, som inte får kärlek, har en tendens att bli moraliskt och socialt defekta, kärlek är ett mäktigt botemedel mot kriminella, patologiska och destruktiva tendenser som självmord, den är en mäktig kraft mot hat, fruktan, ångest och nevros, den är det överlägsnaste medlet till moralisk förädling, den är själen i alla viktiga moraliska och religiösa värden, och ett visst mått av kärlek är absolut nödvändigt för varje samfunds existens. "Ett samfund av ba-

ra egoister kan icke bestå", säger Sorokin, ty det innebär i sina yttersta konsekvenser gangster- och krigssamhället, allas krig mot alla.

I "Former och teknik för altruistisk och andlig växt" 1954 finner vi detaljerade analyser av olika metoder att göra oss altruistiska. Först nämner Sorokin yogins, buddhistens och sufins gamla beprövade teknik, vidare den ortodoxa kristendomens och munkordnarnas system (Franciscus, Ignatius Loyola m. fl.), där efter tekniken hos moderna uppfostrare (Comenius, Pestalozzi, Montessori, Froebel och andra) och till slut behandlar han den teknik som används i nutidens uppfostran och den som olika kristna samfund använder (brödramenigheten i Paraguay, mennoniterna, herrnhutarna och kväkarna). Men yogins och buddhistens teknik är den mest effektiva vi känner till i att behärska och förädla den mänskliga naturen, anser Sorokin.

En teknik som institutet har experimenterat med är "goda gärningar". Den består i att en av två antagonisterna eller också bägge medvetet svarar med en god gärning mot den andre och de förändringar som uppstår i förhållandet dem emellan registreras undan för undan. Sådana experiment har utförts vid mentalsjukhus mellan patienter och vårdare, mellan grupper av studenter vid olika universitet och mellan fångar och vaktare vid vissa fängelser. Allt som allt har man prövat ett 30-tal olika former av teknik i avsikt att söka omdana individer och grupper till altruister.

Som ett led i denna analys föreligger en detaljerad beskrivning av de stora altruisternas liv, som Buddha, Jesus, Franciscus, Gandhi och andra som med sitt liv har blivit inkarnationer av oegennyttig kärlek, hur de löste den uppgiften och vilken "metod" de använde. Materialet, som blev samlat om dem, blev behandlat så sakligt och vetenskapligt som möjligt, och resultatet var mycket belysande.

För det första kunde man konstatera tre olika typer av altruister. "Lyckliga altruister", som sedan sin tidigaste barndom visade ett harmoniskt beteende med friktionsfria sociala anknytningar och vars intressen koncentrerade sig kring livets högsta värden. Lugnt växer de liksom självklart in i sin altruistiska verksamhet utan några katastrofer och omvändelser, som t. ex. Jesus, Albert Schweitzer, Benjamin Franklin m. fl. "Katastrofaltruister",

eller "sena" altruister, vars liv är skarpt uppdelat i två perioder: en för-altruistisk som förbereder deras omvandling, och en altruistisk som följer efter en direkt omvändelse. Personligheten har då på förhand genomgått en upplösning av alla sina intressen, vad Sorokin kallar "egon", en upplösning av normer och gruppanknytningar, som har blivit påskyndade av någon katastrof, olycka, sjukdom eller död bland någon närstående o. s. v. Förvandlingsprocessen för sådana människor är i allmänhet mycket smärtsam och kan omspänna från månader till år. Under denna period går respektive individer igenom en svår kris och nödgas omorganisera sina intressen, normer och engagemang helt från grunden. När krisen är över, framstår en ny, altruistisk personlighet som växer till ytterligare resten av livet, t. ex. Buddha, Franciscus, Ignatius Loyola, Augustinus, Paulus, Simone Weil och andra. Slutligen finns också en mellantyp som visar drag från bägge de föregående grupperna: Theodosius, Gandhi, Ramakrishna m. fl.

Samma undersökningar ledde till bekräftelse av **lagen för polarisering**, som Sorokin tidigare formulerat. Den fastslår, att motgång och olycka blir mött och bekämpat alltefter personlighetstypen. Det sker någon gång med stora ansträngningar i **positiv skapande riktning**, som Beethoven efter det han blev döv och Milton efter det han blev blind, och i förvandling i **altruistisk riktning**, som Franciscus och Ignatius, d. v. s. **positiv polarisering**. Andra gånger sker det med disharmoni, brutalisering, ökad egoism, cynisk sensualism, ja självmord, d. v. s. **negativ polarisering**. Samma iakttagelser kan göras i krig: en del, flertalet, förråas, en annan del, ett mindretal, förädlas. Såväl det goda som det onda har en magnetisk effekt som drar likartade till sig. Därför är det så oerhört farligt att i massmedia framvisa och skapa sensation kring våld, dråp, brott, perversitet, sadism, narkotika m. m. därför att det moraliskt onda har en epidemisk karaktär och varje varelse söker **den näring som stimulerar dess natur**. Där allt är offentligt tillåtet upphör kultur!

Det finns mycket mer av Sorokins samlade kunskap, som det hade varit önskligt att åtminstone kunnat få ge läsaren någon hum om, men artförf. nöjer sig för denna gång med det här redovisade och hänvisar intresserade till Sorokins egna

skrifter (se litteraturförteckningen!). Han är absolut värd ett studium och ett av de få positiva tecken i vår tid på vetenskapens himmel.

Innan sista punkten slås ned på skrivmaskinen vill jag dock även nämna, att också det **övermedvetna** i människans personlighet har varit föremål för ingående studier vid institutet. Det har samlat och analyserat ett betydande empiriskt material för att vetenskapligt kunna dokumentera att det övermedvetna verkligen existerar och att det har en skapande funktion hos de stora och vägledande andarna i historien. Sorokin erkänner att materialet tyvärr ännu är magert, men att det dock är tillräckligt för att **bevisa det övermedvetnas existens**, denna människans högsta form av uppfinnings- och skaparförmåga. I samarbete med den rationella tanken ligger det till grund för alla de största resultaten på kulturens alla områden, från vetenskap och konst till religion och etik.

Man kan bara beklaga den kortsynta imperialistiska maktpolitik som fortfarande härskar i världen. Istället för att genomföra en rättfärdig ordning av de motstridande intressena mellan stormakterna, eller mellan de stora och små makterna, eller mellan kolonialfolken och deras "herrar", försöker de stora och små makterna att rafsas åt sig mesta möjliga under det att de förlitar sig på krigsmakt, fruktan, mutor, ekonomisk press och liknande för att tvinga sina motståndare eller konkurrenter till eftergifter. De försöker alla att utrusta sig med de mest omänskliga förintelsevapen. Även när statsmännen talar om internationell kontroll av atombomben, stöder de sig huvudsakligen på den makt som nationen eller blocket av nationer kan sätta upp. Det måste i sanning till ett mirakel, om en varaktig fred skulle kunna bli ett resultat av sådana manövrer!

P. A. Sorokin

Litteratur

Menskehetens gjenreisning (The Reconstruction of Humanity), Olaf Norlis Forlag, Oslo, 1953.

Kultur og Fred. Pitirim A. Sorokins sociale og historiske filosofi, av Johanne Reutz Gjermoe, Olaf Norlis Forlag, Oslo 1957.

Sexbesatt västerland av Pitirim A. Sorokin (Tidningarnas artikelförlag, 1959).

MÄNNISKANS EVIGA SÖKANDE EFTER SANNINGEN UPPHÖR ALDRIG.

Medan mänskligheten ännu blöder efter krigens sår och medan den går i dödsångest för atombombens tillintetgörande krafter, ser den sig förtvivlat om efter en räddning undan sin egen undergång. Den vill uppleva liv istället för död, fred istället för krig. Den törstar efter kärlek, istället för hat. Den vill ha ordning istället för förvirring. Den drömmer om en bättre mänsklighet, om mera visdom, om en vackrare kulturklädnad om sin lekamen än de blodiga trasor som robotcivilisationen inhöljer den i. Då den har trasslat in sig i en dödssnara och står ansikte mot ansikte med det obönhörliga problemet "att vara eller icke vara" blir den intensivare än någonsin tidigare att följa sin eviga längtan efter fortlevnad och odödlighet.

I detta århundrades katastrofer har mänskligheten i sin längtan med naiv tro följt den ena ledaren efter den andra, och lättroende har den försökt att följa de olika räddningsplaner som skulle leda till frälsning. Förgäves! Ingen av ledarna har infriat sina löften. Istället för fred har de icke kunnat förhindra två världskrig. I stället för lycka och välbefinnande har de fört mänskligheten in i en bottenlös förtvivlan. Dessa förhållanden dömer utan nåd ledarna och deras planer som oerhörda missgrepp fulla av oppfyllda löften. De har visat sig vara odugliga till att förhindra katastrofer, och de har ansvarslöst lett mänskligheten mot förintelsen.

Pitirim A. Sorokin

KALLELSEN TILL MEDKÄNSLA

Av D. R. Saggat

Under min vistelse i Indien 1958 besökte jag Gandhi Samarak Sanghralaya — Gandhimuseet — i Delhi.

Där fanns Gandhis böcker samlade samt porträtt och fotografier av honom, vilka illustrerade hans livsverk; hans världsvida korrespondens; några få ägodelar och utställda i glasmonter kulorna som blev hans öde; samt Bapus (Gandhis) kläder — blodfläckade — som han hade burit när han mördades.

Då jag gick upp för trappan till andra våningen i Gandhimuseet, möttes jag av en syn som gjorde ett mycket starkt och inspirerande intryck; på väggen bilder av Gandhi, Jesus och Buddha, i den ordningen, efter varandra, som om det skedde ett uppstigande till det andliga förverkligandets och upplysningens höga höjder — **de tre medkänslans mästare** — tre av världens äldste själar vilka predikade och manifesterade medkänsla, kärlek, ahimsa (icke-våld eller att icke skada).

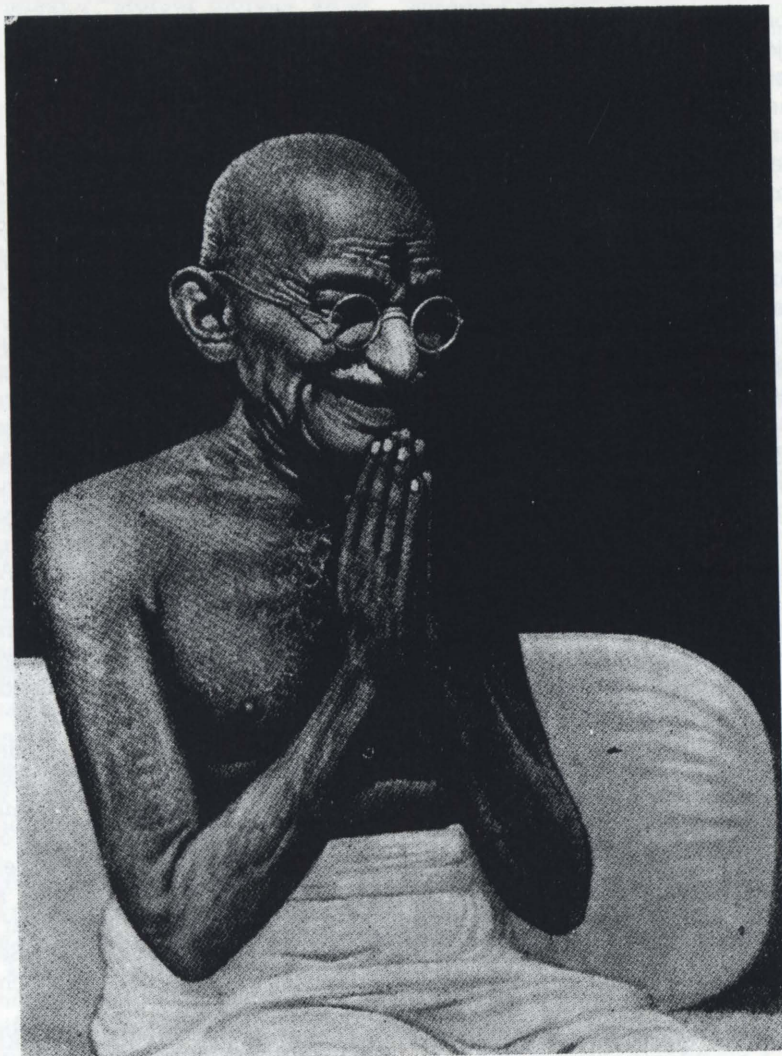
Kärnan i deras förkunnselse är medkänsla, som är den etiska och andliga grundvalen för mänskligt handlande. Denna insikt fick mig att tänka på de många stora andar som i alla tider har predikat samma evangelium som Gandhi kallade ahimsas väg och som nu ibland omtalas i Västerlandet som medkänslans filosofi.

Det främsta i BUDDHAS undervisning är **daya dharam** — frändskapens och medkänslans religion. Hans budskap till mänskligheten är **maietri**, medkänsla. Sålunda talade Buddha, den upplyste:

1. "Medkänsla är det enda att lära sig och enda hållningen i förhållande till allt som lever.

2. Oh, människor! Det är lätt för er att utsläcka liv, men kom ihåg att ingen av er kan skänka liv! Så visa barmhärtighet, ha medkänsla, och glöm aldrig att medkänslan gör världen ädel och vacker! Minns även att alla levande varelser är sammanlänkade i maietri (medkänsla)! Föresätt er därför att leva på en blodlös diet! Sannerligen, mildhet är livets krona!"

Medkänslan gäller alla varelser, alla människor, fåglar och fän. Vår målsättning i livet bör vara att minska lidandet. Medkänsla innebär att

MAHATMA GANDHI

känna med och för andra. Det är identifiering med andras lidanden och umbäranden. Det är vördnad för livet. Det är respekt för livet och erkännande av dess okränkbarhet. Det är med den indiske mystikerpoeten och filantropen T. L. Vaswanis ord att vara ett med det enda varat. Den medkännande Buddha betonar vikten av att följa medkänslans ideal:

1. "Välsignade är de som förtjänar sitt dagliga bröd på sådant sätt att ingen skada eller pina tillfogas levande varelser på jorden.

2. Välsignade är de som beslutar skapa möjligheter att minska lidandet och nå fram till ren vishet.

3. Välsignade är de som mediterar i tyst glädje och ser hur rikt medkänslans, tjänandets och kärlekens liv är. Strålade, som en lysande lampa, är ett sådant liv!"

Enligt Buddha är det viktigaste kravet och den ledande principen vid religiös utövning kärlek och medkänsla med alla varelser. Hans önskan är:

"Må alla levande väsen, vare sig svaga eller starka, små eller stora, sedda eller osedda, nära eller långt borta, må de alla bli lyckliga! Så som en moder skyddar sin ende son, låt så var och en utveckla en gränslös medkänsla med allt som har liv."

Detta borde också vara vår önskan.

I det han understryker vikten och nödvändigheten av medkänsla, slår Buddha fast: "Liksom månens ljus är sexton gånger starkare än alla stjärnornas ljus, är kärleksfull godhet sexton gånger mer verksam för hjärtats frigörelse än alla religiösa färdigheter tillsammanlagda."

MAHAVIR, samtida med Buddha och grundare av jainismen. Han kallades Jina erövraren, ledaren och profeten; därav fick hans religion namnet jainism.

Han predikade ahimsa — att icke döda — som kardinalprincipen för moraliskt handlande.

Han förklarade:

1. "Detta är summan av visdomen: att inte döda någonting.

2. Betrakta varje levande väsen så som dig själv och skada ingen!

3. Man skall behärska sina sinen och undvika det orätta, inte skada någon, varken med tankar, ord eller handlingar.

4. Den religiöse skall vandra sin väg utan att göra någon varelse illa.

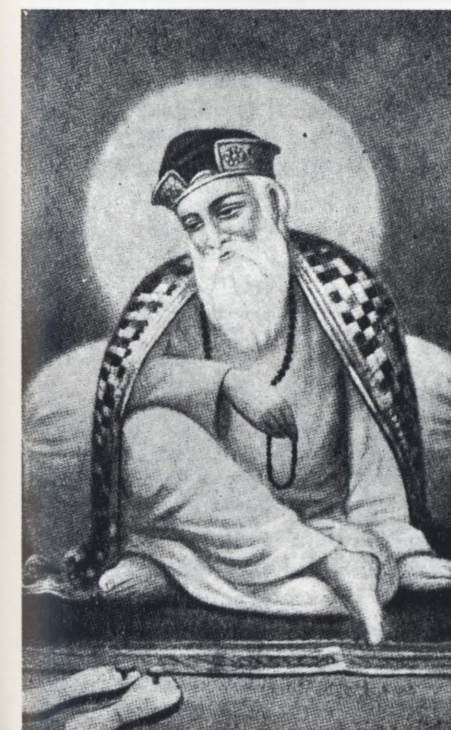
Mahavirs sista predikan den sista dagen av hans jordiska liv innehöll orden "Var god mot allt levande!"

Det forntida Indiens hinduiska skrifter inskräpte betydelsen av att utöva **yamas** och **nyamas**, som är de viktigaste vägledarna för ett rätt liv. Bland de främsta av dessa räknas **ahimsa**, sedan kommer att icke stjäla, celibat, sanning, icke-ägande, renhet, förnöjsamhet, fördragsamhet, studier av skrifterna och underkastelse under den gudomliga viljan.

MANU, det forntida Indiens förste laggivare, förklarade:

Ahimsa (icke-våld, att icke döda, icke göra någon illa, medkänsla och oskuld) är den högsta religionen och moraliska lagen.

Hinduismen beskriver vad som är

GURU NANAK

kännetecknande för en sann vaishnavdyrkare sålunda:

"Den är den främste av de fromma som är god och mild och är förlåtande gentemot alla varelser." — "Gud tycker bäst om den som alltid är angelägen om alla varelsers lycka."

Hinduiska siare har yttrat dessa sanningar:

a) Kärnan eller summan av religionen är att se på alla levande varelser med vänliga ögon.

b) Vis eller pandit (lärdd) är den som behandlar allt levande med samma vördnad.

c) Att verka för andras välfärd är fromhet, och att tillfoga andra lidande är synd.

I Bhagavad Gita — den himmelska sången — beskriver **Herren Krishna** den han älskar:

"Den som icke hatar något av det som lever, och som är god och medlidsam, fri från högmod och egenkärlek, lika i med- och motgång, fördragsam, förnöjsam, ståndaktig i tron och som har herravälde över sig själv och står vid sitt ord, den som söker mig med hjärta och själ och som är mig hängiven — honom älskar jag!"

Och **Krishna**, Gudsinkarnation, talar utförligt om vad som kännetecknar en person vars fötter beträder den ädla stig som leder till himmelsk födelse, d. v. s. **nirvana**, upplysning, förverkligande av Guds rike inombords, och blir till ett med Gudomligheten och Hans skapelse.

Bland detta är:

Att akta på att inte skada något som lever; kärlek och ömhet gentemot allt som lider.

MAHABHARAT. Indiens andra epos säger oss: "Precis som alla andra djurs fotspår försvinner i elefantens, så uppgår alla andra dygder i **ahimsa**."

RAMAYANA, Indiens första epos. Dess författare TULSIDAS säger profetiskt:

"Medkänsla är religionens rot. Högmod är syndens rot. Tulsi, utöva medlidande till ditt jordelivs sista andetag!"

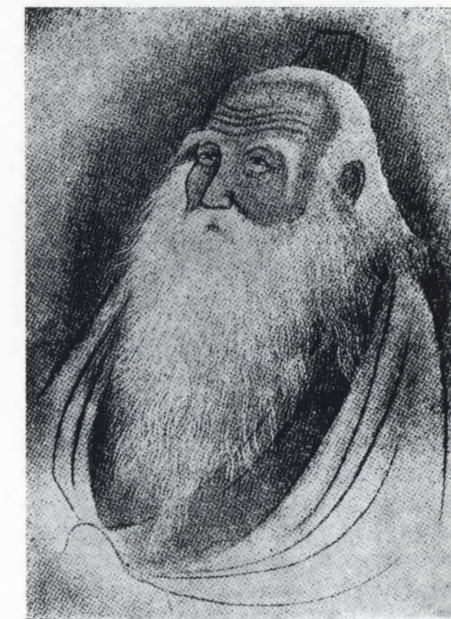
NANAK, sikhismens grundare (600 e. Kr.) gav på följande sätt uttryck åt samma eviga sanning:

1. "Gör medkänsla till ditt tempel och ärlighet till din bönematta; och rättvisa må vara din heliga bok! Och må du bli en sann tillbedjare!

2. Betrakta den människa som helig vilken visar vänskap och sympati och gläder sig åt andras lycka!"

KABIR, en muselmansk mystiker och poet, predikade **bhakati marg** — den väg som innebär hängivenhet för gudomlig upplysning och gudomligt förverkligande. Liksom Gandhi och Guru Nanak arbetade Kabir för harmoni och enhet mellan alla religioner och samhällen i Indien.

Om slakt av kreatur sade han: "Den ene slaktar genom att hugga djurets huvud med ett enda slag, den andre åkallar Guds namn medan han hugger huvudet av offret. Men lyssna, ni gott folk, till vad jag säger: "Medkänsla har inget rum hos någon av dem."

LAO-TSE

LAO-TSE, samtida med Buddha och Pythagoras, 50 år äldre än Confucius, förkunnade Kinas forntida etik, medkänslans och mildhetens regel, så:

"Bemöt alla varelser med medkänsla i ditt hjärta!"

Den helige som alltid söker det goda, är människors frälsare, för vilken ingen är utstött och mindervärdig.

Den för vilken allt liv är heligt och som alltid söker det goda, han är levande varelsers frälsare."

ZOROASTER eller ZARATHUSTRA, vilket betyder frigörare eller befriare, profet i det forntida Persien (600 f. Kr.) förkunnade: "En test på människans religion är hennes liv. Religion är inte ritualism eller ceremonialism. Det är ett sätt att leva, i generositet och rättvisa, ärlighet, sanningsenlighet och förlåtelse, vänskap, medkänsla och frid."

Enligt Zoroaster, magiernas pro-

fet, fordrar alltså religiöst liv med känsla omsatt i handling.

PYTHAGORAS, den vise på Samos. När Buddha förkunnade läran om **dharam** eller Indiens väg, Lao-Tse undervisade om Sanningen i Kina och Zoroaster frigjorde folket i Persien, lade Pythagoras fram den pythagoreiska gudomliga upplysningens väg som innebar medkänsla med alla levande varelser.

Esmé Wynne-Tyson beskriver honom med rätta som "den förste store företrädaren för **ahimsa** (icke-våld) i Västerlandet".

Pythagoras och hans efterföljare erkände frändskap med alla levande varelser och allt livs enhet, och de avstod från köttätande.

Pythagoras sa:

"Känner ni inte skam över att blanda blodföda med naturens välgörande frukter... lejon och tigrar dödar, och det är deras enda sätt att leva, men för er är det överflödigt lyx och brott."

Jag hörde första gången Pythagoras namn när jag gick i läroverk i Indien och läste geometri. Liksom de flesta som haft förmånen att få högre undervisning, visste jag att Pythagoras varit en stor grekisk matematiker. Men jag var omedveten om att han varit en stor morallärare, naturvetenskapsman, socialreformator, filosof och vegetarian. Först i Storbritannien, dit jag vid 20 års ålder kom för att studera medicin vid St. Andrew's University, Dundee, Skottland, började jag få lära om humanitetsförkämpan, djur- och människovännen Pythagoras genom mina kontakter med filantropiska rörelser i Storbritannien och studium av filantropisk-vegetarisk litteratur.

Pythagoras accepterade inte djuroffer i någon form utan tillbad vid ett blodlöst tempelaltare med blommor och frukter, som han offrade åt gudarna.

För honom var den Högste "kärlek till allt för allt". Det innebar respekt för och kärlek till liv i alla former. Hans livsverk var att undanröja okunnighet från människornas medvetande och sjukdomar från deras kropp. Medvetandets okunnighet avlägsnas genom att man följer medkänslans, barmhärtighetens, icke-våldets och sanningens väg. Kroppens sjukdomar avlägsnas genom rätt leverne och humanitet.

JESUS, gudomlig budbärare och Guds son, som förkunnade kärle-

kens, fridens, barmhärtighetens, medkänslans och ahimsas väg.

Han var alltid framställd som den inkarnerade barmhärtigheten. Hela hans liv var medkänsla. Hans lära var kärlek; hans exempel icke-våld. Han personifierade dessa gudomliga egenskaper.

Kärnan i hans evangelium och budskap uppenbaras i bergspredikan, som liknar den sanning som förkunnats av andra gudomliga mänsklighetens befriare, som uppträtt på jorden under skilda perioder i människans historia.

En av hans saligprisningar lyder: "Saliga äro de barmhärtiga, ty dem skall vederfaras barmhärtighet."

Här utsäger Jesus klart och koncist den eviga sanningen att barmhärtighetens välsignelse kommer till den som själv visar barmhärtighet och medkänsla med alla levande varelser.

GANDHI, icke-våldets apostel, som levde för principen om ahimsa och medkänsla och slutligen offrade sitt liv för den. Lysande föregångares liv och exempel, såsom Jesus, Buddha, Mahavir och andra, hade inflytande på honom och inspirerade honom.

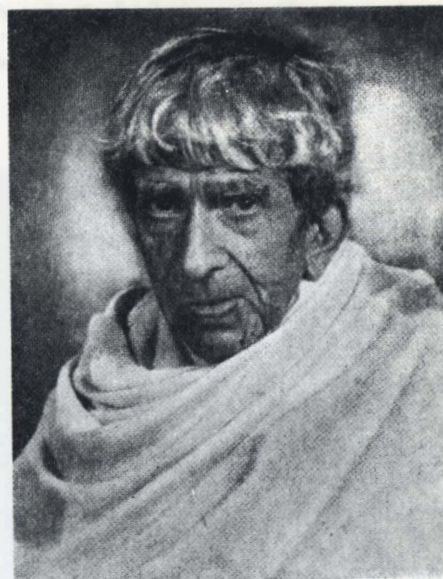
För Gandhi betydde medkänsla "att tjäna alla som är svaga och hjälplösa, vare sig de är människor eller djur". Det innebar "icke-våld eller kärlek i förhållande till dem som saknar förmåga att själva förbättra sina livsvillkor".

Gandhi trodde på universellt brödraskap — inte bara alla människors utan alla levande varelsers brödraskap. Han sade: "En stark längtan efter lycka för andra var det som födde **ahimsa** (icke-våld).

Och den vise som var en personifikation av medkänsla, fann lycka och tillfredsställelse i att avstå från egen bekvämlighet och slutade att för nöjes skull döda de stumma varelserna i sin närhet." Från Gandhis Hindu Dharam.

"Det som Gandhi lärde och utövade var mycket närmare Jesu Kristi ursprungliga evangelium än någonting som predikats eller utövats av de kyrkor som säger sig vara kristna", har Esmé Wynne-Tyson skrivit i en artikel, där hon understrukt att äkta kristen kärlek är **ahimsa** eller medkänsla och mildhet.

T. L. VASWANI, indisk akademiker, mystiker och poet, humanitetsförkämpe, ledare och inspirator för

T. L. VASWANI

MIRA-rörelsen i Indien, en älskande vän till alla levande varelser och den personifierade medkänslan, förkunnade det eviga budskapet om kärlek och mildhet, på liknande sätt som andra helgon och siare, så:

1. "Jag tror att alla jivas (varelser) finns i den Evige. Och den som gör något illa mot en varelse, gör det Eviga Hjärtat illa.

2. "Det etiska idealet är 'Hjälp allt liv! Undvik att skada något som lever!'

3. Alla varelser är barn av universums Enda Gudomliga Moder.

4. Medkänsla betyder brödraskap mellan människor och djur."

Grundtonen i Buddhas, Pythagoras, Mahavirs, Jesus, Gandhis och Vaswanis filosofi var medkänsla.

"Medkänsla eller **maietri** kommer att bli nyckeln till den framtida samhällsordningen.

Morgondagens värld, framtidens värld, kommer att bli en värld i sympati, som strålar av ljus och kärlek." T. L. Vaswani (Dadaji).

Må folk i öst och väst inse att universum är till för allt liv och inte blott för människan och att det höga etiska kravet är erkännande av universellt broderskap och medkänsla med allt levande.

Anm. Artikeln, som är något förkortad, är hämtad från tidskriften MIRA, Near G.P.O., Poona-I, Indien.

Författaren, dr D. R. Saggat, är född i Indien men nu bosatt i Dundee, Skottland.

Fusk

Om fusk bland parapsykologins försökspersoner skriver den engelske parapsykologen J Fraser Nicol i januari-februarinumret av Parapsychology Review. Ett beryktat fusk-medium var William Eglinton. Denne började sina bedrägerier i tonåren. Han blev uppmanad av sin fader att delta i spiritualistiska seanser, fastän han ansåg att allt sådant var båg. Med William närvarande på seanserna började bordet vipa och på så sätt knacka fram budskap. Han syntes också själv gå i trans och förmedla budskap från andra sidan.

William Eglinton blev ett berömt medium. Även materialiserade fantomer uppträdde på hans seanser. Han presterade också paranormal skrift på griffeltavla. Seanserna hölls i fullt ljus. Han använde ett par griffeltavlor som deltagarna i förväg fick kontrollera, och mellan dem placerades en krita. Eglinton höll griffeltavlorna under bordet till dess att deltagarna hade slappnat av i sin uppmärksamhet — berättar Fraser Nicol — och så hördes ett skrapande ljud, kanske från Eglintons fingernagel. När griffeltavlorna lagts upp på bordet (där det ofta fanns en hög med, som det antogs, rena griffeltavlor) och öppnats, fann man där budskap från "andra sidan".

Det var åtskilliga vetenskapsmän och intellektuella som godtog Eglinton som äkta. Fyra trollkarlar blev övertygade om hans mirakulösa gåvor. Men en amerikansk geolog, H Carvill Lewis, var inte lika lätt att övertyga. Han låtsades titta åt sidan men iakttog i själva verket Eglinton från hörnet av sitt öga, och flera gånger upptäckte han att skriften från "andra sidan" tillkom på ett bedrägligt sätt.

En ung och nästan okänd medlem av Sällskapet för psykisk forskning vid namn S John Davey hade tagit djupt intryck under de seanser med Eglinton som han varit med om. Men senare insåg han att hans iakttagelseförmåga kanske hade svikit honom. Han började öva sig att skriva på en griffeltavla genom "fusk", och en vän till honom, Richard Hodgson, ordnade seanser, där deltagarna inte visste att det rörde sig om fusk men gick med på att teckna ned rapporter från seanserna. Dessa rapporter är bland de mest sensationella i den psykiska forskningens historia, skriver Fraser Nicol. Under ingen av de talrika seanserna med Davey upptäckte någon av deltagarna fusk. De

uppmärksammade inte väsentliga händelser, och de rapporterade sådant som aldrig ägt rum. Bara två exempel: en japansk markis kunde till sin förvåning på griffeltavlan läsa ett budskap till sig själv på sitt modersmål. En illusionist upptäckte inga trick alls.

Aberopad litteratur:

Eglinton, W, "The Career of Mr Eglinton as a Medium (Personal Statement)", *Spiritual Notes*, 1, 1878, pp 1-2.

Lewis, H C, "Account (of seance with Eglinton)", *Proceedings, Society for Psychical Research*, 4, 1886-87, pp 352-75.

Hodgson, R, and Davey, S J, "The Possibilities of Mal-observation and Lapse of Memory from a Practical Point of View", *Proceedings, Society for Psychical Research*, 4, 1886-87, pp 381-495.

Hodgson, R, "Mr Davey's Imitations by Conjuring of Phenomena Sometimes Attributed to Spirit Agency", *Proceedings, Society for Psychical Research*, 8, 1892, pp 253-310.

Zetetic Scholar

Zetetic Scholar är en ny amerikansk tidskrift som kritiskt granskar allt som har med anomalier och paranormala företeelser att göra. Redaktören, Marcello Truzzi, var tidigare redaktör för *The Zetetic* (som nu heter *The Skeptical Inquirer*) men lämnade det redaktörskapet, eftersom han ansåg att tidskriften blev alltför ensidig mot det man studerade — han ville ha en mer balanserad behandling, där utrymme gavs för skilda meningar. Så, som konsulter till *Zetetic Scholar* finner vi namn som J Allen Hynek, David M. Jacobs, Charles T Tart, Martin Ebon och Michel Gauquelin tillsammans med kritiker som C E M Hansel och Ray Hyman.

Ett avsnitt i en artikel av Ron Westrum och Marcello Truzzi handlar om opålitligheten hos den litteratur som tar upp anomalier och paranormala fenomen. Författarna påpekar att för många skribenter inom dessa områden återstår det att lära sig tre grundläggande principer: att gå till originalkällorna i stället för att citera i andra, tredje, fjärde... hand, att citera korrekt och att hänvisa till källor som använts. Om anlitade källor inte nämns, är det omöjligt att bekräfta eller korrigera gjorda påståenden, och ingen uppföljning kan ske; sådana påståenden hänger således i

luften och är värdelösa. — Litteraturen i dessa ämnen innehåller en massa citat i stället för redogörelser för egna undersökningar. Det är inte ovanligt att finna referenser i sjunde eller åttonde hand. Och vad som är ännu värre: citaten är ofta oriktiga och källorna inte angivna. Detta betyder att en stor del av den litteratur som finns om anomalier och paranormala fenomen är värdelös. Ibland har författarna till litteratur i dessa ämnen akademiska grader, men dessa bör behandlas med försiktighet. Man skall bli komma ihåg att å ena sidan finns det grader från Harvard och Berkeley och å andra sidan från postorderuniversitet. Alla doktorsgrader har inte samma värde. Och även när en akademisk grad är giltig, behöver man vara försiktig med tilltron till vederbörande: har han vetenskaplig utbildning på det område som han behandlar?

Ytterligare en sak skall här sägas om *Zetetic Scholar*: i nummer 2 av årgång 1 (som är det enda nummer vi hittills sett) finns en mycket omfattande och nyttig litteraturliste (där vi bl a hittar uppsatserna av Ted Nordquists doktorsavhandling om Ananda-kooperativet i USA, vilken rekommenderas och betecknas som en mycket bra gjord studie som på många sätt kan vara förebildlig).

Adress till *Zetetic Scholar*: Department of Sociology, Eastern Michigan University, Ypsilanti, MI 48197, USA.

UFOs blir IFOs

I en ledare i *International UFO Reporter* september 1978 (vilken kom ut i januari 1979 och nådde Sverige i april) skriver professor J Allen Hynek att man nu genom hårt arbete har fastslagit att ett genomsnitt av 90 procent av alla UFOs, som kommer till forskningscentrets kännedom, blir identifierade som naturliga företeelser.

Icke-tro

Den första internationella litteraturutställningen för icke-troende kommer att hållas 1-30 september på Stockholms Universitet meddelar José Santana, Box 170, 147 00 Tumba.

"Den icke-troende är framför allt en fri människa."

Bertrand Russell

SOMMARKURSER

Klinisk hypnos, Självhypnos, Mental Träning, Friskvård, Utvecklingspsykologi m m. 15-tal kursgivare. Kursledare: Fil Dr Lars-Eric Uneståhl. Kurskatalog – 019/24 59 44.

Sven Magnusson

Det "övernaturliga" och vår världsbild

Ca-pris inb. 49:– inkl. moms
I varje bokhandel eller direkt från
Zindermans förlag
Box 310
401 25 Göteborg 1
Tel. 031/13 78 32

VÄRK...

svårläkta sår, kramper
dålig cirkulation...

MAGNETTERAPI HJÄLPER

Magneter fr kr20:–
Apparater fr kr350:–
Häfte kr 10:– Bok kr 30:–

Prospekt gratis

TERAPI- MAGNETER

Måsvägen 63 – 312 00 Laholm
Tel 0430/250 10

VISDOM ur Sverre Holmens "Tankestråk"

Vi älskar inte människor för att de är vackra, men vi tycker att de är vackra därför att vi älskar dem

Ryskt tänkespråk

DANSEN KRING GULDKALVEN

– bakom religionens kulisser –

En bok med "sting" som bör läsas av alla som vill ha klarlagt vilka roller massuggestion och vidskepelse spelat och fortfarande spelar – i religionen världen över – och vilken betydelse och vilket värde religionen egentligen har. Pris 38:50 + porto mot postförskott.

SUN LIFE FÖRLAGET AB

Box 230 28, 104 35 Stockholm 23 Tel. 08/56 77 10

MEDITATION

Anbefaller Ni meditation som ett medel att förstå sanningen?

Krishnamurti: Jag anbefaller ingenting. Var och en i denna värld är ytterligt egocentrisk. Att rena denna egocentricitet, är i själva verket meditation. Sedan betyder det föga på vad sätt man gör det. Om jag skulle säga att jag anbefaller meditation, skulle ni fråga: "Det finns ett halvt dussin olika meditationssystem, vilket skall vi välja?" Om jag valde för er – vilket jag inte vill – skulle detta system bli er tyrann och er boja. Jag mediterar själv genom att gå ut på en promenad i skogen, genom att samtala med någon, genom att lyssna till musik, genom att köra bil, gräva i trädgården eller diska. Ni tror att om man kommer tillsammans i ett litet rum, så kan man meditera bättre. Då är det mycket lättare att meditera ute i det fria, där livet pulserar, där man varje ögonblick av dagen konfronterar med livet. Meditera inte bara en halvtimme. Är du vis, gör du hela dagen till en enda meditation, full av eftertanke och begrundan.

VAD ÄR EN VÄN?

En vän är en person i vars sällskap du vågar vara dig själv. Din själ kan gå naken tillsammans med honom. Han tycks inte be att du iklär dig någonting, endast att du skall vara som du är. Han vill inte du skall vara bättre eller sämre.

När du är med honom, känner du så som en fånge känner sedan han förklarats oskyldig. Du behöver inte vara på din vakt. Du kan säga vad du tänker, så långt som det är ditt äkta jag. Han förstår de motsägelser i din natur som får andra att felbedöma dig.

Med honom andas du fritt. Du kan ta av din rock och lösa upp kragen. Du kan tillstå det du har av fåfänga, avund och hat, dina

elaka infall, din gemenhet och alla dina andra dumheter, och i det du visar upp dem för honom är de förlorade, upplösta i hans trohets vita ocean. Han förstår; du behöver inte ge akt på dig.

Du kan skymfa honom, försumma honom, tåla honom. Bäst av allt, du kan vara tyst och stilla hos honom. Det gör detsamma. Han är som eld som rensar ditt hela väsen. Han är som vatten som renar allt det du säger. Han är som vin som värmer dig in i märgen. Han förstår.

En vän är en i vars sällskap du vågar vara dig själv.

(Från *Smiles and Tears*, Bombay, via *Religious Digest*, Ceylon.)

GLÄDJE. Inskränk dina materiella önsningar, så kommer du att bli delaktig av den gudomliga glädjen.

DET SANNA HEMMET. Lärjungens sanna hem ligger i hans själ. Utanför sin själ har han intet hem.

VÄRLDEN. Lärjungen är i världen, men världen får ej vara i honom.

BLICKEN. Lärjungens blick får aldrig störa harmonin i hans nästas själ.

HÄLSNINGEN. Den skönaste, renaste, den av Gud antagna hälsningen ligger i ögonens blick. Kärleken är något andligt, gudomligt. I den fysiska världen yttrar den sig i ögonen.

DET VITA LJUSET. Sysselsätter sig lärjungen med det goda, sy synes i hans inre ett milt, vitt ljus, ett levande väsen, med vilket han kan underhålla sig och av vilket han kan lära.

BEREDVILLIGHET. Lärjungen måste föreställa sig de förskräckligaste tillstånd och pröva om han kan uthärda dem. Dessa tillstånd kommer kanske ej att inträda, dock måste han vara beredd på allt. För honom får det ej finnas några överraskningar.

KÄLLA. Lärjungen dricker endast kallt vatten. Förr törstar han än han dricker grumligt vatten.

Agne Windmark

Vandring med visdomsord

Sven Magnusson frågade i början av mars om jag ville skriva några "reflexioner" för det här numret – i Per Ragnars efterföljd. Naturligtvis svarade jag ja utan att betänka vilken möda det är för en gammal spaltslugger att gå i Per Ragnars fjärillslätta fotspår. Det är ju också ett ansvar att skriva i en tidning som Sökaren. Jag har läst den från första numret för 16 år sen och hela tiden sett hur den gått framåt. "Stark ström med egna vågor går genom havet", är det sagt. Sökaren – eller rättare Sökarens red – har dragit till sig talangfulla unga krafter och fått en medarbetarkedja som ger hög kvalitet åt tidningen. Jag tänker på sådana skribenter som Åsa Freij och Per och Gita Sellmann för att bara nämna en trio. Per Ragnar kommer jag att sakna. Hans inlägg var det första jag läste. Sökarguiden av Per Sellmann är en unik prestation. Vilket arbete det ligger bakom!

Sökaren är en av våra få unika enmans-tidningar. En persons verk och urval från början till slut. Jag håller mig med en till

liknande enmanstidskrift, som heter Trädgårdsjournalen och nu är inne på 18:e årgången. Märkligt nog heter dess redaktör, som också är min vän, Magnusson – med förnamnet Tage. Han har jord på nyporna när han skriver, och något av jordslitets möda och glädje i vändningarna. Även den tidningen har jag följt från första numret. För mig kompletterar den Sökaren som god och närande färdkost på vandring mot morgondagen.

För fyrtiofem år sedan råkade jag själv bära ansvar för utgivningen av en enmanstidning. Den hette Frisksport, utkom var vecka, omfattade 24 sidor i Sökarens format och kostade 25 öre i lösnnummer. (Vilket var mycket pengar på den tiden.) Den utkommer för övrigt än idag. Mitt motto för Frisksport var: "Sikta mot stjärnorna, kanske når du trädtopparna!" (Sagt av Olle Arbman.)

På den tiden hade jag lärt mig vandra med visdomsord. Korta, kärnfulla sentenser, lätta att infånga, gav lyft åt vardagens möda. Jag har dem ännu idag i tusental på mitt skrivbord – i en hel bunt av böcker med samlade ledord från alla tider och delar av klotet – och rådfrågar dem var dag. En idé som tryggt kan rekommenderas Sökarens förstående läsekrets att dricka den första morgondrycken vid. Bara ett exempel. När vi tog itu med det omfattande projektet Hälsans Hus, där ett uttrangerat cancersjukhus med frivilliga krafter skulle omvandlas till Friskhus, behövdes om någonsin ett bra ledord. Jag slog i min bästa visdomsbok, Goda Ord, samlade av Nils Simonsson. Och vad tror ni jag fick upp, om inte det här: "Det är gott att hjälpa de sjuka till hälsa igen; men det är också gott att sörja för att de friska bevarar sin hälsa." Bättre motto kunde vi knappast ha fått att samlas under. Och vem har format det, om inte den store läkaren Hippokrates i den medi-

cinska högskolan på grek-ön Kos omkring femhundra år före vår tidräknings början.

En kort sentens som hjälpt mig otaliga gånger är denna: "Att övervinna, det är meningen med livet." Den bär på en stor kosmisk sanning.

I nr 7 av Sökaren 1972 berättades om hur jag under mina sju skogsår på en fåbodvall i Dalarna, en skön och kärv sökandets tid, ofta "slog" Paulus 1:a brev till Tessalonikerna, 5:e kapitlet, det stycke i Nya Testamentet som börjar med orden: "Håll frid inbördes" och slutar med dessa rader: "Var alltid glada! Bed oavblåtligt. Tacka Gud i alla livets förhållanden." Vid ett riksmöte i en ideell förening för åtskilliga år sedan råkade jag citera det stycket i syfte att söka stilla en storm, vars centrum jag ännu ej rätt varslat. Någon svarade strax: "Har Windmark dåligt samvete, eftersom han citerar bibeln?" Något svar på frågan gavs ej, men jag tänkte på Albert Schweitzers ord: "Vi lever i sanningen när vi allt djupare upplever konflikterna. Det goda samvetet är ett djävulens påfund." Sen följde jag Gandhis goda råd: "Gå åt sidan och låt sanningen ha sin gång."

Någon av våra visdomslärare har sagt: "Förrän ögat lärt sig att se svävar själen i mörker." Med "ögat" menar han givetvis det inre ögat, själens öga, det tredje ögat eller argusögat, som det också kallas, vilket vi alla har under utveckling. När vi lärt att tillfulto se, vandrar vi trygga genom tiden och tillvaron. Då kan vi alla uppleva sanningen i Paramahansa Yoganandas underbara ord:

– Jag är ett odödligt barn av Gud, som lever en liten tid i kroppens karavanseraj*). Jag är här för att betrakta tragedierna och komedierna i detta föränderliga liv med en attityd av oföränderlig lycka.

*)= karavanhärbärge

FRIHET OCH BEGRÄNSNING. Lärjungen är fri emedan han sätter gränser för sig själv. Den som ej begränsar sig själv, den kommer naturen att begränsa.

DEN INRE STÄMMAN. Lyssna alltid på din själs inre stämma och det kommer alltid att bli klart för dig, hur du skall handla.

GLÄDJE. Förbindelsen med den ideala världen gör lärjungen lycklig. Var alltid lycklig!

RIKTIGT LIV. Varje förgänglig form är en ofullständig bild, på vilken den gudomlige anden ännu arbetar. Lärjungen ser överallt och i var och en endast det goda.

RENHET OCH KÄRLEK. För att förstå kärleken och kunna mottaga den, måste lärjungen vara ren. Är lärjungen ren, så älskar han hela världen. Renhet är hans skydd.

PETER DEUNOV

Brev

Sven Magnusson
Broder

Tack för att jag fortfarande får Söka-
ren. Jag läser inte allt men en hel del i
den. I senaste numret har jag speciellt
intresserat mig för dialogen Sah-
lin-Aagaard. Det är synd, menar jag, att
Aagaard skall vara så lite intresserad av
positiv dialog, så inställd på kamp och
polemik. Att han, då han blir motsagd
och kritiserad, genast skall hota med
rättsliga processer tycker jag är högst
beklagligt. Sahlin skriver något lugnare,
men också han fastnar alltför dogma-
tiskt på sin sida i sin kamp mot "etablis-
semanget". Han överskattar etablisse-
mangets enhetlighet. Ofta motsäger
han sig själv, då han ibland talar om t ex
en enad kyrklig front mot de nyandliga
rörelserna, ibland om att det inom kyr-
kan finns olika inställningar. Vad är t ex
"Svenska kyrkan" (s 17 sp 2) som "tyckt
illa om och även öppet bekämpat olika
minoritetssamfund"? "Svenska kyr-
kan" har som helhet föga möjligheter
att agera, utan det finns kretsar inom
den som agerar. Och då agerar somliga
som Sahlin beskriver här, andra agerar
på annat sätt. För min del tar jag aktiv
del i Svenska kyrkans arbete i Lunds
stift. Här har vi på Stiftsgården i Båstad
haft flera vänskapliga samtal med före-
trädare för de nya rörelserna. Fråga
Gun Lanciai och Gloria Montén hos
scientologerna, fråga Ulla Sjögren i
TM, om de vid konferenserna i Båstad
kände sig förföljda och bekämpade? Vi
som där företrädde Svenska kyrkan och
de som företrädde Scientology resp TM
försökte verkligen samtala öppet och
förstå varandra. I slutet av mars ska vi
ha en ny konferens av detta slag, nu
med Guds barn. Kanske tar vi senare
någon gång upp Hare Krishna. Jörgen
Sundvall besökte mig förresten nyligen
här i Malmö och vi hade ett mycket posi-
tivt samtal med varandra. Och också jag
företräder Svenska kyrkan.

Liknande överslag gör sig Sahlin
skyldig till när han beskriver förhållan-
dena i Tyskland. S 10 sp 1 talar han om
"en enad front" mot de nya religioner-
na, s 12 sp 1 om en bred, ogenomtränglig
opinion och om att "sektexperter" har
"ett fast grepp om opinionsbildning-
en". Samma sida visar han emellertid
med exempel att opinionen visst inte är
så enhetlig, utan att det inom Tyskland
förekommer även inomkyrklig opinion
mot religionsförföljelserna. I alltför hög
grad likställer han konservativa
CDU-kretsar med hela Tyskland och
glömmer då de liberala eller radikala
kretsarna (som han talar om i andra
sammanhang). Hur kan Sahlin förresten
s 14 sp 2 kritisera en bok "som är under
utgivning"? Kanske har de misstag han
nämner rättats till då boken kommer ut.
Med hjärtlig hälsning

Sten Rodhe

Jag är glad över Sten Rodhes brev till
Sökaren om sin inställning till nyandlig-
heten. Jag önskar bara att de goda kraf-

ter som finns inom Svenska kyrkan
gjorde sig mera hörda! Sten Rodhe själv
har t ex i sin nyutkomna bok *Att komma
till sig själv* korrekt och förståelsefullt
behandlat meditationsrörelser som
andra kristna aggressivt tar avstånd
från. Martin Lönnebo, domprost i Här-
nösand, hör också till de sansade.

Men så länge kyrkliga instanser som
t ex Svenska Kyrkans Informationscen-
tral, kyrkliga tidskrifter typ Crux, kyr-
kans förlag, kyrkliga "sektexperter",
biskopar osv sprider tokigheter och
aggressivitet om nyandligheten utan att
någon inomkyrklig kritik av den verk-
samheten gör sig hörd, tycker jag att
man med fog kan kritisera Svenska
kyrkan som helhet. Tittar man dess-
utom på Svenska kyrkans historia, hur
frikyrkorörelsen, mormonerna, Jehovas
vitnen, teosoferna, pingströrelsen m fl
har bemötts, så förstår man att dagens
hållning inte är en engångsföreteelse
utan har gamla traditioner. Jag har ti-
digare i Sökaren (nr 7/78) försökt belysa
hur den här inställningen troligen har
sin grund i själva folkkyrkotänkandet.
Det är symptomatiskt att en sådan kyr-
koman som Krister Stendahl, som är
starkt påverkad av amerikanskt kyrko-
liv, är helt fri från förmyndarinställning
gentemot "sekterna" (DN 78-12-24).

Jag känner mycket väl till att Bås-
tadskonferenserna, som Sten Rodhe ta-
lar om, hållits i en ovanligt positiv anda.
Ändå kommenterade Gun Lanciai kon-
ferensen om scientology med orden
"det pratades i rummen efter oss". Vid
en annan konferens, på Ersta diakoni-
anstalt, där Åke V Ström talade, belad-
des såväl Gun Lanciai som Gloria Mon-
tén redan vid sin ankomst med yttran-
deförbud. På den aktuella konferensen i
Båstad om Guds barn var det Lester
Wikström som stod för "sektkunskapen".
Hans inställning till Guds barn
framgår av hans bok *Nyandligt*. "Guds
barn som gick vilse", kallar han dem. Så
jag vidhåller att det är berättigat med
misstänksamhet och kritik mot vissa
tendenser inom Svenska kyrkan.

Sten Rodhes invändningar mot min
artikel om religionsförföljelse i Väst-
tyskland går också ut på att jag svart-
målar. Men när människor sänder nöd-
rop att de fruktar för att "några kom-
mer att bli dödade", då känns det lite
makabert att krav ställs på nyansering-
ar! De exempel jag gett i min artikel på
opposition mot förföljelsen är ju *undan-
tagsfall*, engångsföreteelser. För att be-
lysa att nu även fler än Hare Krish-
na-rörelsen är berörda kan jag refere-
ra självaste Haack från Alt-Katholische
Kirchenzeitung i februari 1979: "Haack
uttryckte åsikten, att det möjligen kan
komma till utvandring av religiösa sek-
ter. Så har t ex för någon tid sedan en
grupp utvandrat till Sydamerika." Jag
har i min artikel satt repressionen mot
minoritetsreligionerna i samband med
den politiska situationen i Västtyskland.
Just nu håller kristdemokraterna på att
välja en gammal nazist, professor Karl
Carstens, till Västtysklands president.
Det skulle varit otänkbart för bara någ-
ra år sedan. Denna skrämmande ut-
veckling kan inte de liberala och radika-

la grupperingarna påverka – därför har
jag bortsett från dem. Vi får inte i vår
strävan att verka omdömesgilla och för-
siktiga blunda för otäcka symptom och
utvecklingstrender i vår samtid. "De
som har glömt det förflutna är dömda
att gå igenom det igen."

Beträffande boken jag kritiserat som
ännu inte kommit ut, ligger det till så
här: Samfunden lägger nog märke till,
när någon samlar in material om dem. I
det här fallet tjtade det berörda sam-
fundet, Scientologykyrkan, sig till att få
se den del av manuskriptet som berörde
dem. De konstaterade då ett otal felak-
tigheter förutom att innehållet var väl-
digt magert. De korregerade och gav
mer substantiellt stoff. Författaren till
detta avsnitt var naturligtvis tacksam.
Men boken hade flera författare, och
många andra samfund skulle behand-
las. Religiöst Forum erbjöd sig hos Kyr-
kans Centralråd och Frikyrkorådet,
som stod bakom boken, att skaffa fram
sakkunniga från olika samfund för att få
till stånd liknande granskningar av and-
ra delar av manuskriptet. Men inget
gensvar! Det är klart att vi ser fram mot
denna boks utgivning med skepsis och
olust!

Björn Sahlin

Spekulationer i
relativitetsteori? II

I Sökaren 2/79 kommenterade jag några
idéer, som framförts i en tidigare recen-
sion (9/78) av Bertil Falk. Med anledning
av hans svar känner jag mig föranledd
att ännu en gång ta upp ämnet.

Mina synpunkter på en figurtext av-
färdar Bertil Falk med att ifrågasätta
min förmåga att läsa innantill och refe-
rera sakligt. Det är riktigt att jag inte
återgav figurtexten ordagrant, vilket
jag heller aldrig har påstått, men där-
emot kan jag inte inse att någon skillnad
i sak föreligger. Ordet "återger", som
jag använde, har ju i dessa sammanhang
inte betydelsen fotografisk avbildning
e dyl utan betyder att figuren visar en
yta med samma geometriska egenska-
per som rummet där objektet ifråga be-
finner sig. Dessutom påstod jag att figu-
ren åskådliggör geometrin kring, exem-
pelvis, en helt normal stjärna, vilket
uppenbarligen är det i sammanhanget
väsentliga.

Vidare skrev jag att vid gravitations-
kollaps av en roterande stjärna är slut-
satsen väsentligen densamma som vid
en icke roterande stjärna, alltså att den
som eventuellt ger sig in i det bildade
svarta hålet *inte* kommer att kastas ut
någon annanstans i universum. Mot det-
ta ställer Falk ett citat av Peter Nilsson
(ur FoF 7/76) och observerar att dennes
framställning skiljer sig från min. I det-
ta kan jag instämma (även om resten av
Nilssons artikel tyder på att skillnaden
är mindre än Falk tycks tro), och drar
alltså slutsatsen att minst en av oss har
fel. Återstår att avgöra *vem*. Detta av-
görs inte av att Peter Nilsson är docent i
astronomi eller av att undertecknad är
fil dr i teoretisk fysik. Låt oss därför gå
över till själva sakfrågan.

Einsteins gravitationsekvationer har

en lösning, den s k Kerrlösningen, som
brukar antas beskriva omgivningen av
ett roterande svart hål och som kan
tyckas möjliggöra resor till andra uni-
versa, belägna i *framtiden*. Denna lös-
ning är emellertid fysikaliskt sett en
stark idealisering. I en mera realistisk
situation motsvarande en kollapsande
stjärna kommer "framtidsresenären"
förmodligen att *inuti* det svarta hålet
träffa på en fysikalisk barriär, skapad
exempelvis av infallande strålning, vil-
ken hindrar honom att fortsätta. Detta
visas av detaljerade beräkningar utför-
da av Roger Penrose m fl. *Utanför* det
svarta hålet uppstår emellertid inte det-
ta problem och astronomernas använd-
ning av den här modellen för tolkning av
observationer är därför helt korrekt.

Falk hävdar också att "...redan före-
komsten av en Einstein-Rosenmodell,
den så kallade bryggan, innebär att her-
rarna Einstein och Rosen förutsåg vad
som komma skulle." – Låt oss, för att
försöka avgöra vad de förutsåg, gå till
deras egna skrifter. Det relevanta arbe-
tet, "The Particle Problem in the Gene-
ral Theory of Relativity", som återfinns
i *Physical Review* för år 1935 (vol. 48, s.
73), är ett försök att utifrån den allmän-
na relativitetsteorin förstå materiens
atomära struktur. Inte nog med att de
moderna termerna superrymd etc inte
förekommer, vilket naturligtvis är det
minst viktiga; arbetet är inriktat på ett
helt annat problem.

Slutligen nämner Falk uppfattningen
att tiden och rummet övertar varandras
egenskaper vid passagen av ett svart
hål (jag förmodar att Falk menar vid
passage *in i* ett svart hål). Rum och tid
definieras emellertid med hjälp av
klockor och måttstockar, på samma sätt
inuti som utanför ett svart hål. Vad man
då ska mena med att de "övertar var-
andras egenskaper" är mer än jag kan
förstå. Det närmaste jag kan komma är
att gränsytan till det svarta hålet bara
kan passeras i *en* riktning, vilket i viss
mån är analogt med att tiden flyter i en
viss riktning. Men denna gränsyta defi-
nierar ju inte någon absolut referens-

ram. Jämfört med andra observatörer,
även *inuti* det svarta hålet, är rörelse i
alla riktningar möjlig.

Bengt Månsson
Institutionen för teoretisk fysik, Lund

HOROSKOP

Mini-horoskop 17 sv/kr
Udförligt
personligt horoskop 46 sv/kr
Progressivt årshoroskop 46 sv/kr
Astro-Bladet sendes gratis

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj
Danmark

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska pali-
kanon:

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:–

Buddhas tal till Kalamafolket/
Talet om rätt syn
40 sidor, ca 19:–

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:–

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:–

I bokhandeln eller direkt från förla-
get

Kontakt

Äldre författare önskar helpension för
semester under sensommaren någon-
stans där vegetarisk föda ej utgör ett
måste, där spontan eftertanke ersätter
meditation och där tolerans och mänsk-
lig värme besegrar trons kyla. Svar till
"Bad och enkla vanor", Sökaren f.v.b.

Ensam 50-årig torpare från södra Norr-
land söker kvinnlig tvillingsjäl. Finns
Du, som kanske kan hjälpa mig finna en
mening med livet, så svara till "Jung-
frun", Sökaren f.v.b.

Jag är en kvinna på 45 år, som vistats
många år utomlands, bl a i Indien. Jag
bor nu i en trevlig lägenhet i Stockholms
innerstad och längtar efter att komma i
kontakt med människor av båda könen
för tankeutbyte, rikare fritid och en
samvaro som kan leda till ömsesidig
glädje och nytta på ett djupare mänsk-
ligt plan. Jag är intresserad av teosofi,
antroposofi, parapsykologi, natur, resor
och kultur. Svar till "Tvillingsjäl", Söka-
ren f.v.b.

Vi lever alltjämt i en på lögn och orätt-
visa byggd värld. Religioner eller poli-
tiska system har inte förmått att ändra
på det förhållandet. Världen har bara
blivit mer kaotisk. Vi har frågat oss:
Vad är den innersta orsaken? Och lös-
ningen? Har Du svaren, och därutöver
kanske beredd att praktiskt tillämpa ett
nödvändigt riktigare synsätt. De mate-
riella grundförutsättningarna har vi.
S.N. Pl. 6202, 961 00 Boden. Tel.
0920/440 03.

Pris för kontaktannonser: 40 öre per ord
+ 4:– i eftersändningsavgift, dock till-
sammans minst 10:–. Moms inräknad.

Profeten

Av Sven Rosén

Eydie Mae och Chris Loeffler

Hur jag övervann cancer på naturlig väg

Ny bok om grodd- och gräsdiet!

I boken *Hur jag övervann cancer på naturlig väg* (Harriers förlag, 140 sid cirka 49:-) berättar Eydie Mae om hur hon utan ytterligare kirurgiska ingrepp lyckades återvinna sin hälsa genom att helt ändra sin kosthållning. Efter att ha besökt alla tillgängliga cancerspecialister i USA fick Eydie och hennes man höra tals om Ann Wigmore och hennes vetegrästerapi. De tillbringade två veckor på hennes hälsoinstitut i Boston för att lära sig odla groddar och gräs och vänja sig vid den nya strikta dieten med "levande föda", som de sedan också följde när de kom hem.

Boken är mycket personligt skriven och har redan gett kraft och inspiration till många läsare i USA, där den blivit något av en bestseller. Boken berättar också om den viktiga roll som en förståelse make och en positiv livssyn på kristen grund kan ha i en svår sjukdomssituation. En sådan här bok blir lätt det halmstrå som många mycket svårt sjuka människor griper i hopp om bättring. Även om förläggaren betonar att bokens innehåll inte får tolkas som en rekommendation att detta alltid är den bästa lösningen i liknande fall, får vi ändå vara tacksamma för att kunna ta del av alla nya alternativ och vägar till lösningar som gett resultat. Det kanske kan hjälpa någon. Naturligtvis ska man inte inge falska förhoppningar, men Eydies erfarenheter kan säkert vara av positivt värde även för dem som inte är sjuka.

Boken kom ut i USA redan 1975, och många har därför frågat sig hur det gått för Eydie Mae sedan. Min fru och jag besökte henne i södra Kalifornien sommaren 1978 och träffade då en strålende och soligt leende Eydie Mae, full av energi och med många framtidsplaner. Hon berättade att hon numera lever ett helt normalt liv men på ett villkor: att hon fortfarande håller sig till en mycket strikt vegetarisk diet med biodynamiskt odlade grönsaker. Hon höll också på att avsluta en receptbok och tänkte eventuellt skriva ytterligare en bok just om de senaste årens erfarenheter.

Per Sellmann

Att komma till sig själv

Att komma till sig själv heter en bok av Sten Rodhe som utkom hösten 1978 på förlaget Natur och Kultur. Boken har underrubriken "Om olika former av meditation" och handlar just om detta. Författaren har under många år intresserat sig för olika religioner och livsåskådningar. Här presenterar han det material och de erfarenheter han samlat in.

Denna bok har den ovanliga egenskapen att fungera som uppslagsbok samtidigt som den kan avnjutas i form av sträckläsning – och den fungerar bra på båda sätten.

Varje kapitel behandlar och avslutar ett ämne, och kapitlen behöver inte läsas i följd. Författaren tar upp meditation inom hinduismen, buddhismen och kristendomen och ägnar sig särskilt åt att jämföra kristen meditation med zenmeditation. Boken får sin karaktär av uppslagsverk genom att den har en litteraturlista, ett register samt en väldig mängd tips om läsvärda böcker, om kloster och meditationscentra som man kan besöka och om meditationslärare som man kan kontakta. Alla dessa upplysningar har författaren på något märkligt vis smugit in i texten utan att göra framställningen tung, som ju annars är så vanligt. Överhuvudtaget har han fört pennan skickligt och lyckats göra boken lätt och rolig att läsa, fastän den behandlar ämnena på djupet.

I introduktionen berättar Sten Rodhe lite försynt om sin egen väg, om hur han provat sig fram bland de olika läroren. När han sedan övergår till redogörelsen för vägarna är han välgörande saklig och neutral. Hans sätt att bena upp och jämföra trosriktningar är till god hjälp i en tid när de lätt ter sig som en snårig djungel. Kanske brister det en smula i neutraliteten när det gäller Transcendental Meditation. Man anar en viss skepsis hos författaren, och den skymtar också fram i studieplanen.

Vi får veta lite om varje religion: Hur och var den uppstod, de mest utmärkande dragen, samt hur en meditations-tradition utvecklats inom religionen. Vi får veta hur man gör och vad man tror inom varje lära, och hur meditation utövas idag inom läran. För den som ingenting vet om allt detta, kan boken bli en fin start och första guide. För den som redan studerat meditation blir det roligt att utvidga kunskaperna och få veta en massa som man inte hade en aning om, och kanske också få nya viktiga impulser.

För en person som lärt sig meditera enligt en asiatisk metod bjuder Sten Rodhe på överraskningar: Han berättar om den fantastiska, rika meditations-tradition som finns inom kristendomen. Många moderna människor som följer en icke-kristen väg känner inte till detta. Det handlar inte bara om Teresa av Avila och Johannes av Korset, de mest kända kristna "meditatörerna", utan vi får höra om var bibeln anknyter till meditation, om Platons Aristoteles tankegångar, om ortodoxa andliga övningar, om Eckhart, Tauler och andra.

Vi får veta att till och med Martin Luther betonade "att människan i sitt inre kan uppleva gemenskap med Gud".

En del av dessa ting kan vara nyheter också för den kristne läsaren, som kanske avfärdar meditation som något specifikt österländskt. Sten Rodhe visar att det finns intressanta likheter mellan kristendom och andra religioner, och att det ofta mest är terminologin och symboliken som skiljer, medan den innersta kärnan är gemensam. Jag hoppas att många teologer, präster och andra aktiva inom den protestantiska trosriktningen läser boken. Det är viktigt för att öka den allmänna förståelsen för andra vägar till Gudsupplevelse.

Som författaren själv påpekar, saknas bland annat sufi-meditationen, teosofin och kväkarnas lära i redogörelsen. Det är verkligen synd eftersom han säkert skulle ha presenterat dem lika fint som de andra rörelserna. Man kan väl bara hoppas att han gör nya resor och sedan skriver en bok till!

Sten Rodhe arbetar med vetenskapsmannens klarhet och noggrannhet, men under den ytan sköner man innerlighet och värme och en önskan att skapa mera förståelse och mera utbyte mellan alla olika grupperingar. Denna fina, helgjutna bok fyller väl sin uppgift som brobyggare och förtjänar att läsas av alla som har intresse för livsfilosofi och livsåskådningar.

Maria Adkinson

Waldorfpedagogik och antroposofi

Lek som övergår i kaos, som tenderar att hela tiden bli vild och andlös har ej någon rytm och är förfelad. De flesta människor, såväl barn som vuxna, tvingas leva alltför hastigt. Vårt sinneliv skrumprar.

Dessa chockartat träffsäkra diagnoser på såväl barnens som de vuxnas situation idag ställs i en nyutkommen bok om Waldorfpedagogik av lärarteamet vid Järna Waldorfskola, Merete Lövlie, Jan-Åke Kanbjör, Per Ahlborn samt Robert Hogervorst. Boken heter *Barnens liv i skolan*, kostar 35:- och kan rekvideras direkt från Järna Waldorfskola, Nibble, 150 20 Järna.

Bokens undertitel "Om pedagogiken vid Järna Waldorfskola" antyder att detta är en presentation av den pedagogik som utvecklats vid Järnaskolan. Som boken påpekar är Waldorfpedagogik inte någon färdig företeelse som endast behöver tillämpas, utan den lämnades av dess grundare Rudolf Steiner i flera avseenden ofullbordad. De olika skolorna för nu hans arbete vidare var och en utifrån sina förutsättningar.

Den här boken behandlar bara några arbetsområden inom pedagogiken: det grundläggande förtroendeförhållandet lärare-elev, de rumsorienterande övningarnas betydelse för tänkandet (inte minst det matematiska), talet och sinna, lekens och rytms betydelse för utvecklingen av en harmonisk människa, samt barnets kriser såsom utvecklingsströklar.

Speciellt pojkar har svårt att utveckla ett förtroende för vuxna. Det ligger nära till hands för dem att sluta sig i gäng och bilda front mot vuxenvärlden. Först när läraren vunnit elevens förtroende är det meningsfullt att börja undervisa. Lärarens uppgift är att först och främst skapa en studieanda baserad på frihet, först hos var och en, sedan hos hela gruppen. När hela klassen samlas kring studiearbetet kan den rentav åstadkomma ting som eleverna var och en för sig inte skulle kunna prestera. Betyg och andra former av jämförelser mellan eleverna skulle i denna situation splittra samarbetet. Tvärtom skall gruppen stödja den som har det svårt. Skolk och fusk blir med en sådan syn omöjliga företeelser och på sin höjd symptom på att något är fel.

Genom balansgång mellan frihet och återhållsamhet skapas förväntan inför ämnena. Barnen får bearbeta ämnena själva istället för att få dem pedagogiskt tillrättalagda och bekvämt serverade. De får göra egna läroböcker och själva plocka fram de fakta som behövs ur fack- och uppslagsböcker.

Undervisningen är upplagd så att den tar hänsyn till barnets inre utveckling, dess rytmer, dygnsrytm osv. Man balanserar noga barnets tanke-, känslö- och viljeliv mot varandra, försöker dessutom samordna dessa så att människan kommer i harmoni med sig själv. Det innebär ett underordnande av kunskapsinnehåll i förhållande till personlighetsutvecklingen. Detta kompenseras av att det barnet lär sig lärs "riktigare" och av att ingen tid går åt till kunskapskontroller. På den punkten måste läraren ha förtroende för eleven. Man ger inte läxor. Istället får någon ta på sig en viss uppgift.

"Vardagens otydliga prat och det stela, taktfasta rimmandet i kör är fiender till talorganen." Kunskap skall inte tvingas på eleven. Kunskapandet får istället växa fram ur leken och får således aldrig de stela, trånga former vi är vana vid, serverade i fyrtiominuterspass.

Det här är bara glimtar ur denna bok, där varje rad är viktig och tankvärd. Det är insidan av undervisningen författarna ger en bild av, inte av utanverken. En Waldorfskola är ingen mönsterskola att beundras av tillfälliga studiebesökare. Resultaten ser man kanske först på längre sikt, när människan är vuxen. Kanske heller inte Waldorfpedagogiken formar sådana människor som vårt samhälle och vår industri vill ha idag. I stället vill den "bidraga till att eleverna i frihet söker egna övertygelser".

Boken behandlar inte föräldrarnas roll i sammanhanget. En del tankegångar skulle kanske kunnat formuleras tydligare. Men det är bara marginalanmärkingar. Boken är grafiskt skön, språket är balanserat och vackert, vilket är ovanligt för pedagogiska fackböcker.

Boken redovisar ärligt Waldorfpedagogikens beroende av antroposofin. Detta är positivt! Utan tvekan väcks därmed läsarens intresse för själva an-

troposofin såsom en framkomlig väg för oss att vidga vårt vetande till att omfatta en helhetssyn på människan och tillvaron.

Björn Sahlin

Svagt om nyandligheten

Religionssociologiska Institutet i Stockholm har, bland åtskilliga andra småskrifter, gett ut ett åttasidigt arbete *Nyandligheten – framtidens utmaning?* av Erland Sundström (vilken bl a också skrivit den naivt polemiska boken "Villfarelsens vindar och väckelsens ande").

Det tunna verket som kostar 5 kronor, innehåller knappast någonting som motiverar en utgivning. Fastän de nyandliga trosgrupperna skiljer sig mycket från varandra och det inte är meningsfullt att behandla dem som en enhet, talar författaren om dem i en odefinierad klump, och några informationer av intresse ges inte.

SM

Konsten att överleva genom att anstränga sig!

Jag har många gånger funderat över hur jag skulle bete mig om jag hamnade i en krisituation långt borta från all ära och redlighet. Ja, mitt ute i vildmarken. Genom en flyg-, båt- eller bilolycka kan man lätt bli försatt i en sådan situation. Mina tankar har även snuddat vid jordbävningsskatastrofer och samhällskollapser. Hur klarar vi oss då, plötsligt utkastade i en miljö som vi bara sett på TV eller i bästa fall vandrat omkring och plockat svamp och bär i?

Brian Hildreth ger i boken *Konsten att överleva* (AWE/Gebers) många svar på den frågan. Han har arbetat fram en omfattande handbok för Nya Zeelands flygvapen, där han samlat mängder av råd och anvisningar. Det är

en del av detta material som han nu presenterar för allmänheten.

Ja, hur överlever man nu med Brians bok?

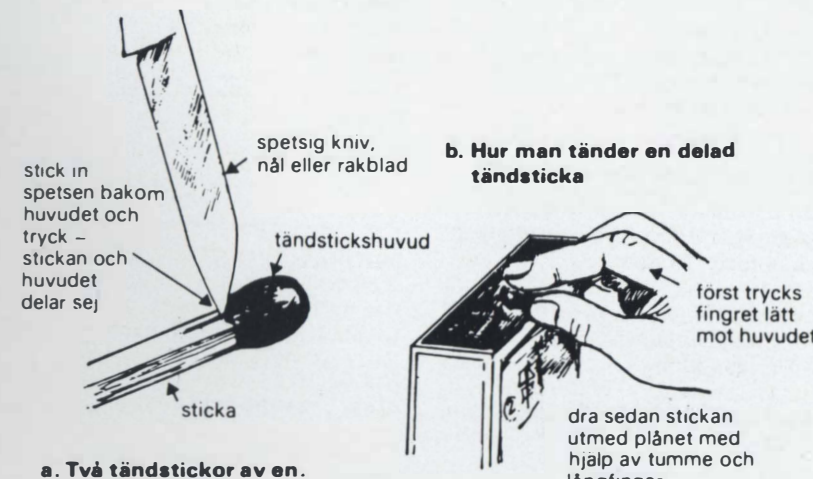
Han beskriver hur man gör i ordning en sk överlevnadsask, som innehåller många självklara saker men därutöver flera livsviktiga detaljer som vi säkert skulle ha glömt bort. Tändstickor bör vi alltid se till att vi har med oss, och Brian ger råd hur man fördubblar sitt tändsticksförråd – framtidens utmaning? Men Brian visar oss också hur man gör upp eld utan tändstickor, lagar mat utan kokkärl, orienterar sig efter stjärnorna, ställer i ordning nödskydd, bygger en flotte, letar reda på växter och örter och fångar djur av olika slag.

Boken är en bra början för dig som funderat över hur man skulle klara sig ute i det svenska skogslandskapet mitt i den smällkalla vintern.

I stort är boken bra och tjänar sitt syfte, nämligen att väcka vår nyfikenhet och vilja att börja undersöka lite mer på egen hand hur man klarar av nödsituationer. Ett besök på Nordiska museets jakt- och fiskeavdelning ger dig många intressanta tips om hur vi förr klarade oss här uppe i kalla Norden.

Bortsett från att boken stundtals är lite töntigt översatt, så tycker jag att den med sina 220 gram och 200 sidor utgör ett "lätt" vägande skäl till att du bör läsa den och även utan större besvär ha den med dig på utflykter i skog och mark.

Per Sellmann

SM:

IDEELLA FÖRENINGARS SVÅRIGHETER

I en förening meddelar oss ordföranden att styrelsen inte fått igång någon verksamhet för innevarande år, ty det finns inga "krafter" där som jobbar; och ordföranden själv är utan geist. I en annan förening upplyser man att intresset bland medlemmarna är dåligt; sekretärposten är sedan länge vakant, och den lilla tidskriften kom nyligen med ett nytt nummer efter 1 1/2 års uppehåll. I en tredje förening vill den drivande kraften lägga av efter flera års osjälvskt arbete, vilket medfört att verksamheten gått på sparlåga.

Så är det ofta i föreningar inom "våra" områden (när det inte rör sig om en religion och pengar inte är med i spelet); det är bara ett fåtal som gör en ordentlig arbetsinsats. De flesta styrelseledamöter och andra förhåller sig passiva och väntar på andras initiativ; majoriteten vill kanske ha litet "kul" i föreningen, men gör inget själva. Kanske

tror de inte att de behövs; kanske har de ingen tilltro till sin egen förmåga.

I de fall där man anställt folk, klagar man ibland över att man inte fått bra personer, som vill jobba...

Om man nu inte kan entusiasmera medlemmarna att arbeta, utan att verksamheten står och faller med en eller få personer, då är det väl bara att acceptera detta: föreningen har dåligt intresseunderlag och existerar blott emedan någon entusiast tagit ledningen och jobbat. Finns inget bättre underlag än några få människors intresse, då får man räkna med att föreningen tynar bort. Envar håller sig då hellre till egna, mer närliggande intressen: hus och hem kanske, en hobby, TV-tittande, vila.

Men säkerligen kan föreningsverksamhet vara mycket givande, i synnerhet om där finns en arbetsgemenskap. För många torde en fö-

rening kunna vara ett slags andra hem. Men då fordras kanske en lokal, där man håller till, och att man träffas med inte alltför långa mellanrum.

Så ni som känner att ni gärna skulle vilja göra en föreningsinsats, ta kontakt med någon sammanslutning, som ni är intresserade av, och hör er för om möjligheten att göra något. Kanske ni blir mottagna med öppna armar. Men kom ihåg att själva ta initiativ! - I flera fall finns vakanta poster, som behöver besättas. I andra fall behövs folk som skriver ut texter på maskin, skriver adresser, frankerar, översätter, redigerar, skriver rapporter, kläcker idéer, tar initiativ, löser praktiska problem...

De flesta föreningar som vi nu tänker på, representerar idéer som behöver leva vidare. Världen blir i alla händelser inte bättre om de försvinner...

SÖKAREN

Nr 5 1979 Årgång 16
Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3
Postgiro: 70 60 47 -8
Bankgiro: 372 -8128
Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Smålandspostens Boktr. AB, Växjö 1979

ISSN 0038 -0504

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 64: -
Halvår 34: -

Annonsspriser (moms tillkommer):
Helsida 650: -, halvsida 400: -, småannonser 15: - per spalt-cm men minst 45: -.

INNEHÅLL:

Per Sellmann:
Den holistiska tidsåldern 2

Asa Freij:
Aura - vad är det? 6

Per Sellmann:
Seicho-No-Ie 8

Är biorytmläran falsk? 10

Ted Patrick och "deprogrammering" i USA 16

Jim Jones och tragedin i Guyana 17

Premiärministern som rådfrågade andeväsen 18

Rolf Ejvegård:
Anaximenes 20

Rolf Ejvegård:
Främjar hypnos psi-förmågan? 22

Olle Wedholm:
Kärlekslärans vetenskap 26

Agne Windmark:
Vandring med visdomsord 35